ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

31. 5. 1985. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLVI ● 60 ДИН. ● БРОЈ 1744

ОТКУД
НАМ
РУПЕ
У
ПАМЋЕЊУ

Рипли

Веровали или не!

ПРЕДСЕДНИК РОНАЛД РЕГАН

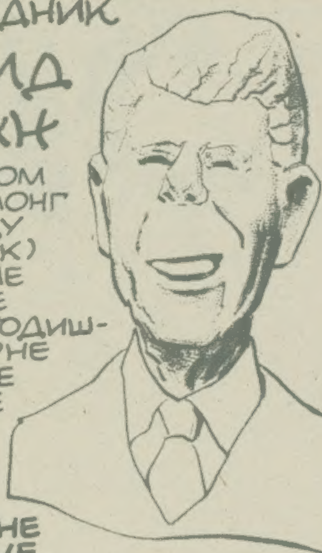

ПРИЛИКОМ ПОСЕТЕ ЛОНГ АЈЛЕНДУ (ЊУЈОРК) У ВРЕМЕ СВОЈЕ ПРОШЛОГОДИШЊЕ ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ ДОБИО ЈЕ КИП СА СВОЈИМ ЛИКОМ ИЗВАЈАН ОД МЛЕВЕНЕ ЏИГЕРИЦЕ.

ПАУЗА ЗА КАФУ

ДА БИ СЕ СМАЊИЛА УПОТРЕБА ЖИТАРИЦА ЗА ИСХРАНУ СТОКЕ, ЈЕДНА ФАБРИКА ИЗ КОСТАРИКЕ ОД ДЕХИДРОВАНЕ ПУЛПЕ КОЈА ОСТАЈЕ ПРИ ПРОИЗВОДЊИ КАФЕ ПРАВИ СТОЧНУ ХРАНУ.

ПО ЈЕДНУ МОРСКУ ДЕВЕРИКУ

ДОБИО ЈЕ СВАКИ ГОСТ НА ЈАПАНСКОЈ СВАДБИ. ИМЕ ОВЕ РИБЕ НА ЈАПАНСКОМ ЈЕЗИКУ ЗНАЧИ „СРЕЋА", И ЗБОГ ТОГА ОНА СЕ УВЕК СЛУЖИ ЦЕЛА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● француски научник Ив Копен који се бави изучавањем праисторије сматра да је човеков далеки предак била једна мала животиња веома слична мишу. Овај примитивни сисар из кога су се развили примати живео је пре седамдесет милиона година, имао је 44 зуба, боравио је на дрвету, хранио се инсектима, лишћем и плодовима.

●●● позната фирма „Браун" из СР Немачке произвела је електрични бријач нешто мањи од паклице цигарета. Димензије су му 8 × 5,7 × 2 cm, веома је лак и може да се носи у џепу. Још једна новина „Брауна" је и будилник на батерије који реагује на људски глас, односно он престаје да звони чим му подвикнете.

●●● огорчен неверством своје прве жене Јевдокије, византијске принцезе, Стефан Првовенчани (1165–1227) донео је почетком 13. века „закон о неваљалим женама" који је предвиђао телесне казне за жене ухваћене у прељуби.

●●● швајцарски антиквар Жак Шмид већ неколико деценија страсно сакупља луле, а пре неколико година у центру Лозане отворио је музеј лула. Његова збирка броји преко две хиљаде примерака и спада међу најбогатије на свету, а Шмид је и даље повећава. Тренутно, рецимо, покушава да набави неку од лула на које пуши председник Пертини.

●●● у Кини је недавно отворен први ресторан за самопослуживање. Кса Чун Дун, управник ресторана, сматра да ће у њему дневно моћи да се прода око три хиљаде хамбургера.

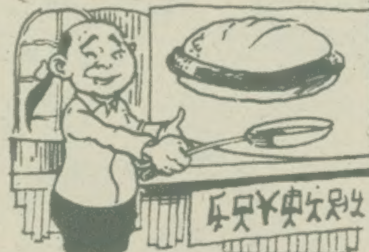

●●● из Индонезије стиже вест да највећег цвета на свету, рафлезије (има пречник од око 1 m и тежак је до 7 kg) у прашумама ове острвске земље има све мање и мање. Није искључено да једног дана сасвим нестане.

●●● разноразним кућним електричним апаратима придружује се још један – машина за прање паса. Изумео ју је техничар из Торина. Он је у ствари направио велики цилиндар у који се животиња затвара тако да јој глава остаје напољу. Када се машина укључи, куче чека прво туширање, па прање шампоном, испирање и сушење топлим ваздухом.

●●● хемичари Националне лабораторије у Лос Аламосу (САД) изумели су нову врсту пластичне материје која проводи електрицитет исто тако добро као метал.

НЕШТО КАО РЕЦЕПТ

КО ГУРА ГЕНИЈАЛЦЕ

БЕНЏАМИН БЛУМ КОЈИ ЈЕ ИСПИТИВАО БИОГРАФИЈЕ УСПЕШНИХ ЉУДИ КАЖЕ: – АКО СЕ У КУЋИ СВИРА, НЕ ЗНАЧИ ДА ЋЕ ВАШЕ ДЕТЕ ПОСТАТИ МУЗИЧАР, АКО СЕ НЕ СВИРА, ВЕРОВАТНО НЕЋЕ

Ако којим случајем имате клавир и ако ваше петогодишње чедо ужива док по њему удара – не спречавајте га. Послушајте савет научника Бенџамина Блума и похвалите детињи труд. Јер, ако је он у праву, нећете се покајати. Али, најбоље да идемо по реду.

Амерички научник Бенџамин Блум недавно је завршио истраживања која је с групом сарадника вршио на Чикашком универзитету. Током пет година они су проучавали биографије сто двадесет изузетних људи – олимпијских победника, славних уметника, великих научника – најбољих у својим областима. Одабрали су шампионе махом млађе од 35 година који се још добро сећају свог детињства и чији су родитељи и учитељи још живи па могу да испричају свој део приче.

Изненађење

Кад су материјали сређени, анализирани и упоређени, научници су били изненађени. Животне приче свих испитаника врвеле су од сличности. Без обзира да ли се радило о великом гимнастичару или славној физичарки, разлике су биле само у неважним детаљима. Нико се од њих није родио с великим талентом – они су напросто тако одгојени. Ствар је, значи, у условима, то јест, у породици. И то је научнике највише изненадило – нису очекивали толики утицај родитеља на развој талента.

Изненађује и чињеница да нико од родитеља није намеравао да од свог детета створи нешто нарочито. Просто су чинили оно што је по њиховом мишљењу било најбоље у датом тренутку. Блум данас каже: „Ако се превише упињете да направите нешто велико, вероватно нећете успети баш зато што се превише упињете."

Једна мајка се сећа како је колица с бебом остављала поред тениског игралишта док је с мужем играла тенис. „Звук тениске лопте је један од првих које је моја ћерка чула", каже кроз смех. Њена ћерка је постала чувена тенисерка.

Друга мајка памти многе породичне посете музејима и изложбама. Син је данас признати вајар.

У већини случајева семе је тако било посејано. Блум на то мисли кад каже: „Ако се у кући свира, не значи да ће ваше дете постати музичар; али, ако се не свира, вероватно неће."

Природно одабирање

Дакле, упркос очекивањима, научници нису наишли на вундеркинде. Док су биле мале, будуће звезде нису важиле за нарочито надарене. Пијанисти су, истина, имали осећај за ритам и склоност ка музици, али више од половине није имало савршен слух. Неколико математичара муку је мучило са осталим предметима. Али оно шта су та деца имала били су будни и пажљиви родитељи. Мама и тата хвале или куде, деца узвраћају.

Важан је и лични пример. Пливачки рекордер се сећа да је као мали дечак често гледао оца како деље фигуре од дрвета. Ако није био задовољан резултатом, отац би фигуру бацио и почео испочетка. Дечак то никад није заборавио. Десет година касније, у соби пуној сјајних пехара и златних олимпијских одличја, рекао је: „Отац ме је научио да ако нешто вреди да се уради, онда то треба урадити ваљано".

Илустрације: Зоран Јовановић

Мада је за већину успех дошао релативно рано, нико није успео преко ноћи. У просеку – десет година вредног рада. При том су сви прошли кроз три истоветна периода.

Прва степеница је време игре, „заљубљивање" у судбоносну вештину. Следећи степеник је овладавање занатом и, коначно, на трећем степенику развија се лични стил.

Степенице до врха

Улога породице опет је била значајна – од проналажења доброг учитеља или тренера, до куповине великог клавира уместо врло потребног аутомобила. Можда је још драгоценија била подршка у тешким тренуцима. Кад вежбање није ишло, родитељи су стрпљиво и с пуно љубави седели са својим дететом и чекали да дуне повољнији ветар. Заједно су се радовали успеху, тешили су своје малишане ако није ишло понајбоље, из пораза су покушавали да извуку поуку за будућност.

„Таленти су много чешћи но што се верује", каже Блум. „Већина деце, у одговарајућим условима, могу чудо да направе. Човекове могућности толико су широке да их никакав IQ (коефицијент интелигенције) не може верно измерити".

Двадесет пет сати

Ипак, све је највише зависило од детета. Многи очеви и мајке памте да је друго дете било чак и надареније, али му је мањкало страсти и упорности. Будуће звезде су, у годинама кад се њихови вршњаци углавном забављају по биоскопима, дискотекама и на сто других начина посвећивали у просеку двадесет пет сати недељно својој љубави. То је више но што су трошили на било шта друго, укључујући и школу, али мање него што већина деце проведе гледајући телевизију.

Блум, дакле, каже да се таленат крије у скоро сваком детету и да родитељи могу највише да учине како би се он и развио. Ако се мали шампион никада и не вине до олимпијских висина, ако Нобелова награда оде у друге руке, остају дивни часови проведени у свету спорта, уметности или науке. То је више него довољна надокнада за уложен труд и време.

Милорад Иванић

ЗАГОНЕТНЕ КАТЕДРАЛЕ

ДАНАС БИ ОВЕ ГРАЂЕВИНЕ МОГЛЕ ДА СЕ ПРАВЕ САМО КРИШОМ ЈЕР НИ ЗА ЈЕДНУ НЕ БИ МОГЛА ДА СЕ ДОБИЈЕ ГРАЂЕВИНСКА ДОЗВОЛА

Ко први пут уђе у неку катедралу обично застане задивљен огромним унутрашњим простором. Високи свод почива на скелетној конструкцији од камених блокова, која као чудом издржава његову тежину. Увучени зидови још више појачавају утисак пространости...

Унутрашњост катедрале је морала да буде довољно велика да прими не само све становнике тог места, већ и оне из околних парохија. Средњовековни градитељи су ово озбиљно схватили, па би се тако, у унутрашњости, рецимо оне у Стразбуру, могао изградити солитер од четрдесет спратова.

Примитиван алат

Све је то направљено примитивним алатом, без армираног бетона и челичних конструкција. Данашњи архитекта никада не би помислио да је могуће изградити тако нешто. Да су у средњем веку важили данашњи закони о градњи, катедралама не би били изграђени чак ни темељи.

Како су настале ове велелепне грађевине?

Историчари и археолози који су испитали сваки камен ових здања, запрепашћени су неким загонеткама, које ни до данас нису решене, и високом технологијом градње која се никако не уклапа у „мрачни средњи век".

Изградња катедрала није везана само за верске побуде и човекову потребу за култом, него и за друштвене потребе становништва ондашњих градова. Људи су се ту скупљали да расправе о заједничким проблемима, да се суде, да виде позоришну представу, па чак и да славе. Звона катедрале су давала ритам животу средњовековног града.

Локална властела је кроз ове грађевине показивала своју моћ, па су се сви трудили да баш њихова катедрала буде најлепша. Волели су их и богати и сиромашни: први због лепоте, а други зато што су присиљавале моћнике да им се покоравају, и поклањају им део свог богатства. У очима сиромаха, катедрала се на неки начин супротстављала раскоши и лепоти властелинских двораца.

Изградња катедрала је била веома скупа. Ако бисмо прерачунали цене, онда би зидање неке од њих, данас стајало око 70 милијарди (нових) динара. Уколико би у току радова понестало новца, посао би се једноставно прекинуо све док се поново не би сакупио новац за наставак градње.

Рађање професије

Готска епоха се сматра добом процвата архитектуре. Зидање катедрала је захтевало изванредно обученог човека, сигурног у своје знање и могућности. Он је, стога, похађао сложену теоријску наставу после које би на градилиштима стицао и практично знање.

Посао архитекте се тада састојао у томе да састави и нацрта план. То је био тежак задатак јер је требало у две расположиве димензије приказати три. Највећи проблем средњовековне архитектуре био је, баш из овог разлога, прећи с планова на изградњу.

Када би све обавио, архитекта би одлазио на друго градилиште и остављао једног човека задуженог да надгледа радове.

Како се папир није користио, а пергамент био сувише скуп, сви планови су се уцртавали у земљу или песак. Због тога су нестајали одмах пошто би били искоришћени.

Сви радници, који су учествовали у изградњи, плаћани су на дан. Висина плате је зависила од заната. Најмање су примали набављачи и превозници материјала, а највише тесачи камена и зидари.

У изградњи су учествовали и радници у каменолому, иако се никада нису појављивали на градилишту. Они су обезбеђивали хиљаде кубних метара камена потребних за градњу. Да би боље разумели обимност њиховог посла, рецимо да је подземни део катедрале (темељ), подједнако велики као и онај који се види.

Зимски сан

Што се даље каменолом налазио од градилишта, то је и камен био скупљи. Ако га је требало донети рецимо, са 18 километара, онда би се његова цена удвостручила. Због тога је морао паметно да се употреби.

Градилиште би са првом зимом утонуло у сан. Оно што је направљено, покривало би се ђубретом и сламом, да тако сачека топлије дане. Нису се, међутим, сви одмарали: тесачи камена су у топлим баракама настављали свој посао.

Бараке су, поред рада, служиле и за састанке на којима се расправљало о послу. Свака барака је представљала заједницу људи запослених на истом градилишту. Постојали су и закони који су уређивали односе међу радницима, као и односе са „спољним светом". Један од тих закона је и чување тајни заната, због чега нам неке ствари ни до данас нису познате.

За триста година у Француској је на овај начин никло преко осамдесет катедрала. По савременим градитељским нормама и законитостима не би смеле да постоје, али оне се, као за инат, не освпћу на теорију: већ више од осам векова одолевају зубу времена, олујама и бомбардовањима.

М. П. П.

ПОРЕКЛО МЕСЕЦА

НЕБЕСКИ ШАМАР ЗЕМЉИ

ОД ТРИСТА ОСАМДЕСЕТ КИЛОГРАМА МЕСЕЧЕВОГ КАМЕЊА КОЈЕ СУ ДОНЕЛИ АСТРОНАУТИ МИСИЈЕ „АПОЛО" ОЧЕКИВАЛО СЕ РЕШЕЊЕ ЗАГОНЕТКЕ: КАКО ЈЕ И КАДА СТВОРЕН ЈЕДИНИ ПРИРОДНИ САТЕЛИТ НАШЕ ПЛАНЕТЕ

Када је стигло то камење, обузео нас је занос, никад нисам доживео нешто слично – каже геохемичар Џон Вуд са опсерваторије у Харварду. – Били смо сигурни да ће нам Месечеве стене дати одговор на сва питања.

После одушевљења – разочарање. Камење с Месеца није откривало тајне, најстарији примерак имао је „само" четири и по милијарде година, око сто милиона мање од претпостављеног „камена постања".

До једног резултата ипак се дошло: хемијски састав Месечевог камења, сличан спољним слојевима Земље, побијао је све досадашње претпоставке о постанку Месеца. Следећи овај траг Виљем Хартман и Доналд Дејвис, геохемичари из Института планетарних наука у Тусону у Аризони, поставили су нову теорију а усавршили су је астрофизичари Елстер Камерон и Виљем Ворд.

Према њој, Месец је рођен приликом „небеског шамара" који је прадавно, добила Земља. У првобитном хаосу, када су се џиновске усијане лопте махнито сударале по Сунчевом систему, нашу Земљу ударио је један планетоид. Не неки сићушан, каквих је тушта и тма, већ прави џин, пречника само упола мањег од Земљиног, а масе мање свега десет пута.

Земља је тада била млада, имала је свега стотинак милиона година, и пламтела је, сва усијана и обавијена гасовима. Џиновски планетоид ју је ударио прошавши кроз гасовити омотач, пробивши кору и, утапајући се у нашу планету, распао се, истопио и стене претворио у пару. Ударац је стреловито избацио у васиону огроман прамен гаса и отпадака који је око Земље начинио прстен.

Потом се, постепено, одиграо процес као при првобитном стварању планета: гасовити прстен се хладио, честице су се међусобно спајале, претварале у све чвршће облике, постајале тврде стене. У року од неколико хиљада година све се стопило и рођено је ново небеско тело – Месец.

Big Whack

Прву теорију о постанку Месеца поставио је крајем 19. века Џорџ Дарвин (друго од десеторо деце Чарлса Дарвина): док се наша млада, још течна планета, вртоглавом брзином окретала око Сунца, толико је осциловала услед Сунчеве теже да је почела да се издужује. Најзад се један њен делић, као мехур, отцепио, али је остао у Земљиној орбити као сателит.

Док су астрономи разматрали Дарвинову теорију, појавиле су се две нове.

Прва је названа „Теорија клопке" јер је претпостављала да је Месец настао у спољњем простору Сунчевог система, а затим био ухваћен у клопку Земљиног гравитационог поља док је пролазио близу ње крећући се по великој елиптичној орбити око Сунца.

По другој теорији, названој „Бинарна", заснованој на претпоставци француског астронома Симона де Лапласа да је Сунчев систем створен згушњавањем једне свемирске маглине, Земља и Месец постали су на исти начин: Месец рођен из гасовитог прстена који се ковитлао око наше планете; Земља и остале планете из сличног прстена око тек рођеног Сунца.

Обе теорије остале су „на снази" све до 1969. године када је човек први пут крочио на Месец и с њега донео неколико стотина килограма камења од којег се очекивало чудо. Тада су Хартман и Дејвис, а затим и Камерон и Ворд, објавили теорију „Великог ударца" (на енглеском: Big Whack – убрзо названу у шали „Небески шамар" – једину која је истовремено тумачила хемијску сличност Земље и Месеца и начин на који је Месец улетео у Земљину орбиту.

Земља се померила

На научном скупу на Хавајима у октобру 1984. организованом да би се све постојеће теорије упоредиле, свака је имала својих присталица, али је „Велики ударац" на крају изишао као победник.

Дарвиновци нису успели да објасне како је првобитна Земља, ако се већ тако муњевито окретала око Сунца да се од ње отцепио мехур величине Месеца, успела да успори на садашњу брзину.

Теорија „Клопке" крахирала је још пре скупа на Хавајима: Месечево камење показало је такву хемијску сличност Месеца и Земље да је одмах искључена могућност настанка Месеца негде далеко у Сунчевом систему.

Бинарна теорија – да су Земља и Месец настали од исте материје – такође је пропала јер, мада материјал донет с Месеца има сличности са овоземаљским, он с њим није истоветан, што би био случај да су оба небеска тела настала од једне маглине.

Тако је остала само теорија „Великог ударца", али је и она захтевала извесне допуне: како је неко небеско тело, треснувши о Земљу, могло да однесе у орбиту толико материјала да се тамо направи онолики Месец.

Ово је израчунато математички. Једини начин да се нека материја држи у ваздуху је да се претвори у гасовито стање. Према прорачунима тело које је ударило у Земљу било је огромно и кретало се брзином од једанаест километара у секунди, односно четрдесет хиљада километара на сат, по путањи у правцу Сунца.

Сила ужасног ударца померила је нашу планету и изазвала такав притисак и топлоту да су се спољни слојеви и планетоида и Земље претворили у гас.

Гас је експлодирао увис у правцу одакле је дошао планетоид и избачено је двоструко више материјала него што је било потребно да се створи Месец. Доста је поново пало на Земљу, а оно што је остало наставило је да се креће по Земљиној орбити.

Један век касније диск се померио у област где Земљина тежа није могла да омета очвршћивање гаса, а хиљаду година потом његове честице, све веће и веће, чврсто су се спојиле и – постао је Месец.

Може ли се ово практично доказати? Немогуће је створити температуру и притисак при којима се мења састав минерала. Теоријски, могуће је у неком суперкомпјутеру симулирати понашање стена и гасова за време и после судара.

А постоји ли сигуран начин да се ова теорија научно докаже?

– Није да не постоји – каже један од њених твораца Камерон – али наша машта није у стању да га замисли све док се не отиснемо изван нашег малог кутка у свемиру, према местима где бисмо могли бити очевици рађања неког другог Сунчевог система у којем неки други Месец обасјава неку другу Земљу.

Б. Дожић

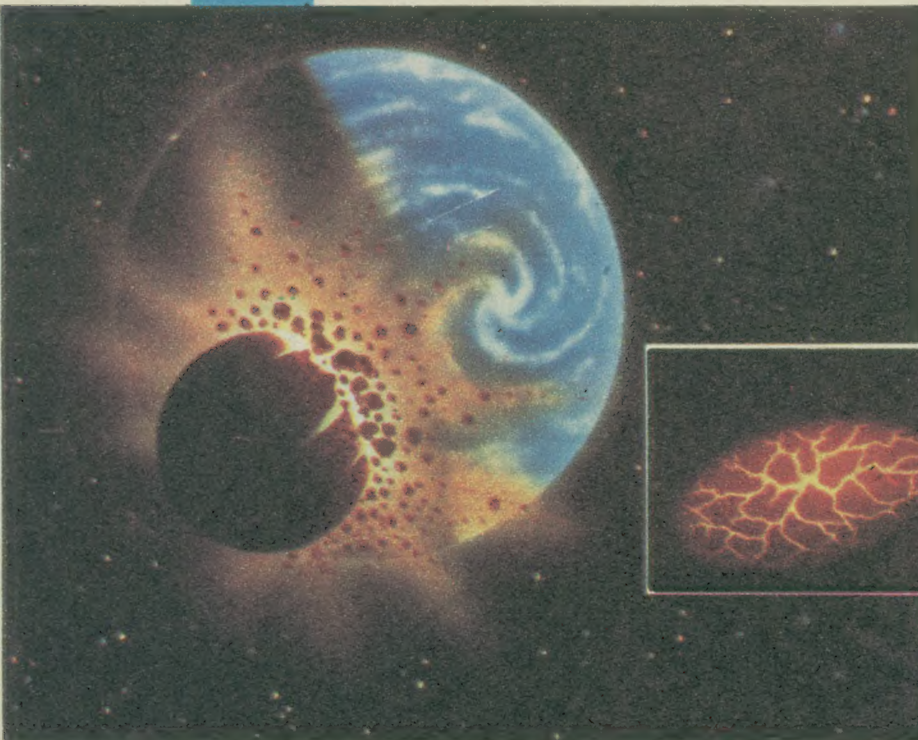

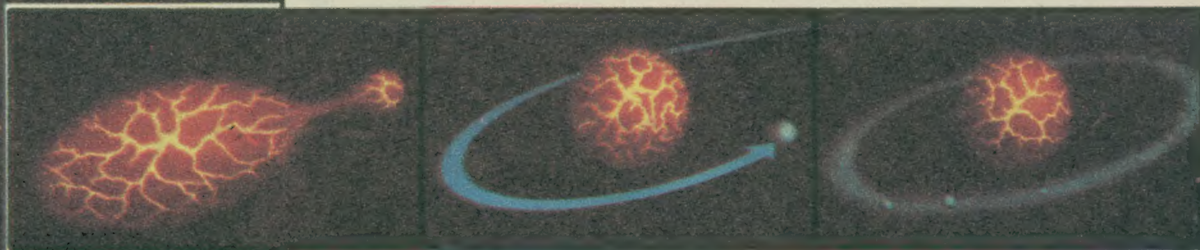

На великој слици: према теорији „великог ударца" огроман планетоид улетео је у Земљу избацујући у орбиту гас и фрагменте од којих је настао наш сателит. Слева надесно: Дарвинова теорија оцепљења; теорија „клопке"; Бинарна теорија

Пре 50 година Мики Маус се слушао, гледао, јео, читао...

ЗА ДОБРО ЈУТРО И ЛАКУ

ОПШТЕ ПОМИШЉАВАЊЕ СТВАРИ

Данас ћемо купити писмо са Снупијем, као заштитним знаком, оловку са Штрумпфовима, налепницу с И-тијем. Пре педесет година није било толико популарних јунака. Зато је Мики Маус, заједно са својом другарицом по лику – Мини, Дизнијево чедо рођено 1928. убрзо освојио свет. Одрасли су, под „изговором" да желе да обрадују децу, смишљали стално нове начине да Микија ставе на неки производ.

Почело је све с луткама, прешло се на марамице и... онда је кренуло као лавина. Новине из 1935. најбоље сведоче како је то изгледало у Сједињеним Америчким Државама:

„Ушли бисте у радњу и са свих полица гледале су вас очи Микија Мауса. Са сапуна, четкица за зубе, четки за косу, ноша, будилника, порцулана. Купили бисте нешто и то би вам продавачица завила у украсни папир с Микијем и завезала машну опет, разуме се, с нацртаним мишем. Из новчаника на коме је насликан Мики Маус извадили бисте новац који сте управо подигли у банци с Микијевим именом.

Отишли бисте на ручак а на столу – столњак опет с Микијем Маусом, тањири с његовим ликом, виљушке и ножеви на којима је опет он угравиран. Јели бисте бар једну ствар која носи његов заштитни знак слушајући Мики Маус музику с Мики Маус радија и фонографа.

Погледали бисте на сат на коме Мики у рукавицама показује тачно време и отишли да се одморите у фотељи пресвученој у материјал с умноженим Маусовима. После бисте кренули у шетњу и ставили на главу капу а ла Мики Маус или обукли блузу или сукњу а ла Мини.

За то време деца би се играла с лутком Мики Маус или би возила бицикл а ла Мики, седела под лампом

Волт Дизни је 1930. године поручио малу серију крпених лутака Мики Маус од Шарлоте Кларк. Желео је да има свог популарног јунака за пријатеље и пословне партнере. Крпени Мики толико се тражио да Шарлота у својој малој радионици није могла да направи толико Микија колико су јој тражили. Сада су те лутке веома тражене и достижу високе цене међу колекционарима. На слици је тада чувена глумица Мери Пикфорд с једним од Шарлотиних Микија.

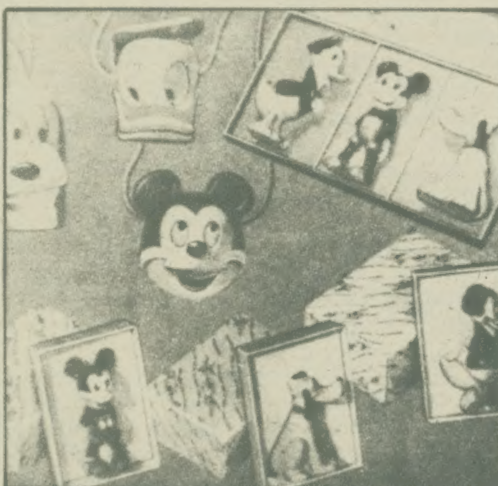

Једна од ствари која се најтеже налази, из разумљивих „потрошних" разлога, је сапун у облику симпатичног миша. Ко није сасвим потрошио сапунског Микија може да га прода по неколико пута вишој цени од оне за коју га је купио.

Овај снимак направљен је у великој робној кући „Маршал Филд" у Чикагу. Тридесет пете сатови с Микијевим ликом продавали су се као алва. И сада их има у готово свим часовничарским радњама широм Америке, продају их и улични продавци за долар по комаду.

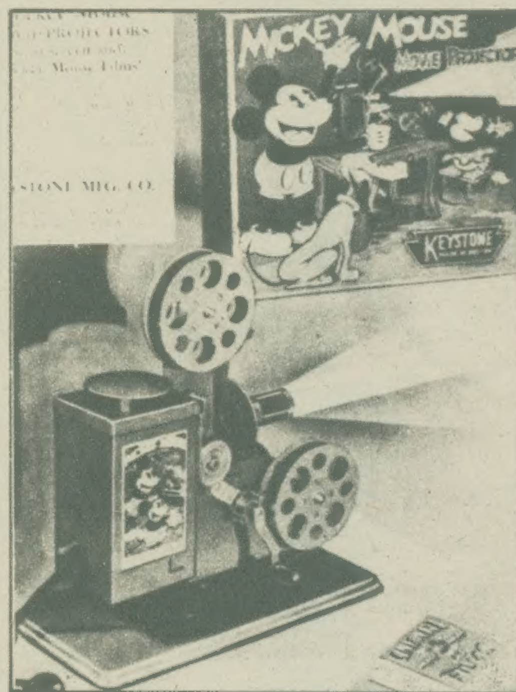

Сваки филм био је узбудљивији уколико је пуштан с „Мики Маус" пројектора.

НОЋ

коју држи Мики, прала руке сапуном у облику Микија.

Онда бисте легли на постељину с Микијем, обучени у пиџаму препуну несташног миша. Пробудили бисте се гледајући насмејаног Микија окаченог на зиду..."

Писали смо скоро о Микију, али шта можемо кад му се популарност ни сада не смањује. Те тридесет пете он је буквално преплавио читаву Земљу.

ВЕС

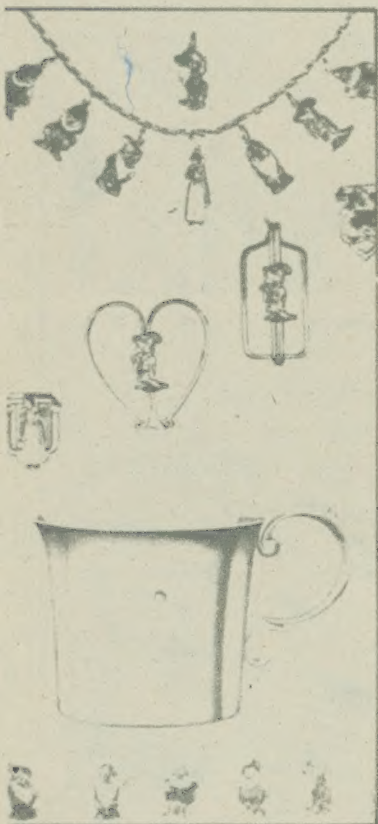

Чувени јувелири, међу њима и „Картије", подлегли су општем лудилу званом Волт Дизнијеви јунаци. Правили су скупоцен накит а ла Мики, Снежана и седам патуљака...

Деца су обожавала да раде за столом који им је осветљавао Мики или Паја.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубавц

СВАКОДНЕВНА ПСИХОЛОГИЈА

ОТКУД НАМ РУПЕ У ПАМЋЕЊУ?

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ – У ЗАБОРАВЉАЊУ ИМА ВИШЕ КОРИСТИ НЕГО ШТЕТЕ!

Знате ли ону причу о човеку који је на својој марамици везао чвор, а после није могао да се сети – због чега? Колико пута вам се десило да заборавите неки састанак или важан датум? Да и не говоримо о чувеној поштапалици: „наврх ми је језика"...

За све то ипак не треба кривити памћење. „Рупе" у памћењу нису никакво зло. Напротив, оне нам помажу да сачувамо своју људскост. Када бисмо се неким злокобним случајем, баш свега сећали, живот би нам убрзо постао прави пакао. Срећом, ту су „мале сиве ћелије" које праве избор; мозак нешто памти, а нешто заборавља. Тако настају мале празнине у памћењу које су део наше свакодневице.

За сваку рупу у памћењу може да се нађе неко објашњење: главобоља, грип, потиштеност, зебња, али и убрзани темпо савременог живота.

Узроци заборављања

Да је неким чудом жив, с тим би се поново сложио и отац психоанализе Сигмунд Фројд. Он је још одавно тврдио да свако тежи да заборави оно што је мучно и непријатно, при чему неко заборавља више а неко мање. Памћење, на пример, може да „цензурише" име особе која нас нервира или успомену на неки неуспех. Сам Фројд је причао да не може да се сети имена пацијената којима је неколико година раније поставио погрешну дијагнозу. Једном приликом је, опет, неколико пута заборавио да однесе писмо на пошту јер је оно садржало непријатну вест по примаоца.

Често се из нашег сећања избришу и речи или догађаји који иначе нису непожељни. То је зато што их мозак посредно или непосредно везује за нешто непријатно. У таквим случајевима тешко је наћи узрок заборављања, јер су односи „доброг" и „лошег" веома сложени.

Понекад се уместо ствари заборављају чињенице које их повезују. То је доказала екипа професора Винсента Блоха из Националног центра за научна истраживања у Француској. Научници су експериментисали с пацовима. Стављали би их у лавиринт из кога су они веома лако излазили. Када су их, међутим, лишили свих белега који су им помагали да се оријентишу (боја зидова и таванице), пацови су имали много муке да се снађу.

Природно је што из нашег памћења ишчезавају подаци који нас мало или уопште не занимају. На пример, жена која је незаинтересована за фудбал неће се, већ после једног сата, сећати резултата утакмице коју је гледала с мужем.

Мали мозак не заборавља

Често нам се догоди да треба да запамтимо неки датум или број телефона. То обично лако учинимо, али и брзо заборавимо. Има, међутим, ствари које никако не можемо да заборавимо, као што су пливање, играње фудбала или свирање на гитари.

Према резултатима открића америчког неуропсихијатра Мортимера Мишкина станице које примају или одбацују податке налазе се у малом мозгу. Оне најбоље памте информације које се стално понављају. Такве утиске можемо да заборавимо једино у случају јаке амнезије (губитка памћења).

Вежбање уместо лекова

Рупе у памћењу настају и када мозак одбаци неке старе податке да би ослободио место за нове. Тако једна успомена избацује другу. Уколико, рецимо, неки ватрени навијач зна у прсте распоред утакмица текућег фудбалског првенства, онда је сигурно заборавио онај од прошле или претпрошле године.

Биолози такође имају своје мишљење у вези с настанком рупа у сећању: пошто се дата информација не понавља, нерви престају да шаљу импулсе у мозак. Тако податак или догађај све више бледи и на крају ишчезава. Све појаве заборављања нису, дакле, психолошке природе.

У прилог томе говоре и недавна научна открића: до заборављања може да дође услед поремећаја у функционисању мозга.

Према теорији неких лекара, памћење може да нас изда ако нам недостају неки неуро-преносници, као што је ендорфин (мождани морфин) или хормон хипофизе – вазопресин. Екипа лекара Националног института за ментално здравље САД утврдила је да се код особа нормалног здравља број заборављених података смањује за двадесет одсто када им се у вену убризга овај хормон. На жалост, последице примене вазопресина опасне су по здравље, тако да он не може да се користи као лек за слабо памћење.

До заборава доводе и психички и психолошки стресови (велики страх или јака осећања). На памћење лоше утичу и неке болести, а такође и узимање веће количине алкохола.

Да се супротставимо заборављању, нису нам потребни никакви лекови. Биће довољно да вежбамо памћење. Што се оно више користи, то боље „ради". Такође треба обратити пажњу на здравље и исхрану. Тачно је, рецимо, оно што смо чули од својих мајки: фосфор, који има у рибљем месу, стимулише памћење.

Ако вам се ипак догоди да нешто заборавите, немојте да паничите. **Сетите се** да је тај процес – неопходан.

М. П. Поповић

ПАЈА ПАТАК

КАКАВ ДИВАН ДАН! КАО СТВОРЕН ЗА ЛЕНЧАРЕЊЕ У ОВОЈ ТРАВИ!

ХЕЈ, ЛЕНЧУГО, КАД МИСЛИШ ДА РАСКРЧИШ ОВАЈ НЕРЕД?

ОДМАХ ЋУ!

КАКО ГА НИЈЕ СРАМОТА ДА СЕ ТАКО ИЗРАЖАВА?

...А И ТА ДЕЦА ИСПАРЕ УВЕК КАД СУ МИ ПОТРЕБНА!

СИГУРНО СУ У КУЋИ!

Distributed by King Features Syndicate

ГРРР...

ХЕЈ, ЛЕНЧУГЕ, КАД МИСЛИТЕ ДА РАСКРЧИТЕ ОВАЈ НЕРЕД?

12/2

За читање наглас

КАКО ЈЕ МИШ ПОСТАО ОРАО

ХИЈЕМЕЈОСТС СТРОМ:

... Велики поглавица припалио је своју лулу, помиловао погледом децу што су седела око њега, па почео причу:

„Био једном један мали миш, који је вредно њушкао по трави. Понекад би чуо необичан шум, подигао главу, ослушнуо и размишљао. Једном је и упитао другог миша да ли и он чује тај шум.

– Којешта, не чујем ништа! – одговорио је овај.

Шум се заиста чуо и мали миш храбро одлучи да пође у правцу откуда је допирао.

– Здраво, мали брате! – чу мишић глас од којег се толико препаде да умало не искочи из свог крзна. – Ја сам ракун. Реци шта тражиш сам тако далеко од свог племена?

– Чујем неки чудан шум – одврати мишић и поцрвене – па хоћу да откријем откуд потиче.

– Мали брате – објасни му ракун – то што чујеш шум је реке!

– А шта је река?

– Пођи са мном, па ћу ти показати?

Мали миш се силно бојао, али је пошао.

„Већина људи слична је том малом мишу, објаснио је поглавица. „Толико су опседнути свакодневним послом, да не примећују ни оно што им је пред носом, чак ни кад чују шум реке живота. То треба да вам буде поука, драга децо, јер управо сада жалопојке човечанства свугде гласно одјекују, али људи, обузети својим мишјим пословима, не чују их."

„Са страхом који га је све више обузимао, мишић је ишао за ракуном док нису стигли до реке. Била је огромна, заглушујућа, застрашујућа. Уз обалу мали миш примети велики лист локвања и на њему жабу.

– Сад морам да те напусти – рече му ракун – али не бој се, о теби ће бринути жаба!

Крекетуша погледа мишића и одмах га упита:

– Кад си већ стигао до реке, да ли би волео да сазнаш где се може наћи лек за све бољке и муке?

– Још питаш?

– Онда се скупи што можеш боље и скочи што можеш више, па ћеш видети!

Мали миш послуша и одскочи високо, па викну:

– Видео сам велико брдо!

– Добро је – рече му жаба – сад си стекао ново име и зваћеш се скочимиш, а видео си брдо на којем се може наћи лек свему.

– Хвала ти – опрости се скочимиш од жабе – сад се враћам својој браћи да им испричам шта сам видео.

Међу мишевима, скочимишу нико није поверовао да је видео реку и велико брдо...

Поглавица истресе лулу и објасни: „Мали миш је видео оно што остали мишеви нису имали храбрости да потраже. Зато му нису веровали кад им је причао о реци и брду. Тако је то у животу, деце, неки људи и кад стигну до реке живота, уплаше се, врате међу своје и живе опет као да ништа ново нису открили... онда настави причу:

„Скочимиш више није имао мира. Одлазио је до границе мишије земље и тако једном стигао до голе прерије. Погледао је бескрајни простор пред собом и на небу много ситних тачака, орлова... Опет је осетио силан страх, али га је савладао и потрчао као без душе да би се дохватио једног дрвета у чијим ће жилама наћи склониште од опасних грабљивица. Ту је срео старог, усамљеног миша, који га је брзо увео у своју рупу.

– Ох, – рече скочимиш кад је предахнуо – овде нас орлови не могу видети!

– Тачно – потврди седи миш – али ми одавде можемо видети све становнике прерије: бивола, антилопе, зечеве, којоте. А и семенки за исхрану има довољно!

– Сјајно! – рече скочимиш. – А да ли се одавде види река и велико брдо? Ја сам кренуо тамо!

– Па – замуцну стари миш – знам да постоји река, али велико брдо, то је само прича. Остани овде код мене и заборави ту своју луду и опасну жељу. Прерија је опасна, погледај само у небо.

Скочимишу је било тешко да крене даље, али успео је да прикупи снагу и смелост, па је опет потрчао колико га ноге носе. Успео је да се докопа хлада великог дрвета, које га је заштитило од орлова. Било је ту семенки, воде и неколико погодних места за копање рупа, па се храбри путник одмах даде на посао. Утом чу дубок уздах. Скочимиш се обазре око себе и угледа огромног бивола где лежи на тлу. И бизон је спазио њега, па му рече.

– Здраво, мали брате. Хвала ти што си дошао да ме обиђеш. На смрт сам болестан. Само ме око миша може спасти!...

Скочимиш се силно преплаши: моје око, помисли! Али, уместо да побегне, приђе биволу и дрхтавим гласом проговори:

– Ја сам миш. Имам два ока, а ти си тако велики да не могу да дозволим да умреш. Узми једно моје око!

Тек што је то изговорио, око му

● НАСТАВАК НА 10. СТР ●

Хијемејостс Стром, познати индијански књижевник у САД, рођен 1938. у Монтани, у свом роману „Седам стрела" испричао је драматичну историју племена своје браће. Из тог дела је и одломак о скочимишу.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

● НАСТАВАК СА СТР. 9 ●

испаде, а биво устаде здрав и рече:
– Хвала ти, мали брате, знам да си пошао ка великом брду. Стани под мој трбух и ја ћу те одвести донде, заштићеног од орлова!
Тако је и било. У подножју брда биво стаде и каза скочимишу да га сад мора напустити.
Поглавица благо погледа децу око себе и настави: „Сви ћете ви у животу срести старе мишеве који ће вам причати о житељима прерије и наводити њихова имена, иако никада нису истрчали у прерију, у свет стварности, јер се боје грабљивица. Али скочимиш је смео да крене кроз прерију и чак да подари своје око биволу. Тиме је он надрастао себе... А да је остао под оним дрветом и пустио бивола да умре, живео би у смраду његова леша који би трунуо..."
И скочимиш је пошао даље, уз велико брдо. Убрзо је срео вука, који је био изгубио памћење, тако да је чак заборавио и ко је. Било је тужно гледати га како беспомоћно седи и маше главом лево-десно.
Дуго је миш ослушкивао како му срце све јаче лупа и пење се под грло, па онда одлучно пришао вуку и рекао:
– Брате, вуче, знам шта те може излечити: једно моје око. Поклањам ти га!
Истог трена скочимиш изгуби и друго око, а вуку се врати памћење. Сузе су се сливале вуку низ образе, али скочимиш то није могао видети јер је сад био слеп.
– Ти си добар брат! – говорио је вук. – Сад тек схватам да си ослепео да би мене спасао. Али ја ћу те одвести на велико брдо до чудесно лековитог језера. У њему се огледа читав свет: људи, сви житељи прерије и неба. – И вук одведе миша до језера.
Кад је скочимиш почео да пије језерску воду, вук пође, рекавши:
– Морам да се вратим да би друге могао доводити довде...
Скочимиш остаде сам, тужан и слеп. Али онда чу шум орлових крила и паде у дубок сан. Кад се пробудио, прво се изненадио што је још жив, а онда је схватио да опет види.
– Ја видим, видим! Узвикнуо је.
– Хеј, брате! – чу неки глас.
– Хоћеш ли један добар савет?
– Хоћу!
– Онда се скупи што можеш боље и скочи што можеш више!
Скочимиш послуша. Чим је скочио захвати га ветар и понесе у висине. Од страха, он затвори очи на које је тек прогледао.
– Не бој се – чуо је опет глас – пусти да те ветар носи. Заслужио си.
Кад је поново отворио очи, он под собом угледа језеро, на њему некакав лист, а на листу старог познаника, жабу, која му још добаци:
– Више се ничега немој бојати. Добио си ново име и обличје. Сад си орао!

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ

ХОД ПО ВОДИ

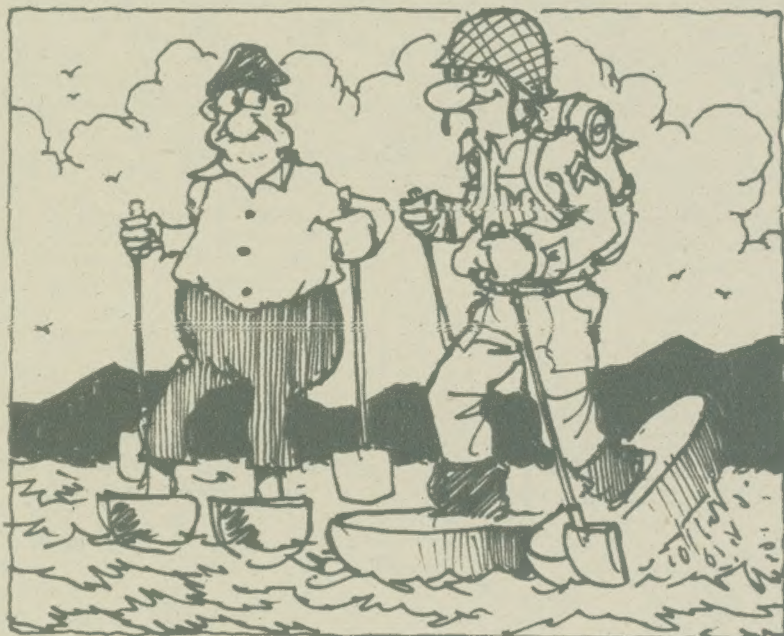

Ренесансни геније Леонардо да Винчи био је опчињен водом. Међу његовим многобројним изумима налази се и овај који је, по Леонардовој замисли, требало да омогући човеку да хода по води.

То су биле нека врста кломпи од дрвета, довољно великих да се могу одржати на води, чак и ако их човек натуче на ноге. Комплет са кломпама чинили су штапови слични скијашким, који су олакшавали и кретање.

Овај Леонардов изум је, колико ми знамо, остао само на папиру све до 1978. године. Те године је амерички војник Валтер Робинсон применио један сличан изум да би на њему прешао Ламанш. Његов подухват је трајао једанаест и по сати, завршио се успешно, и доказао практичност Леонардове замисли старе четири и по века!

УПОЗНАЈТЕ СУПЕРМЕНА

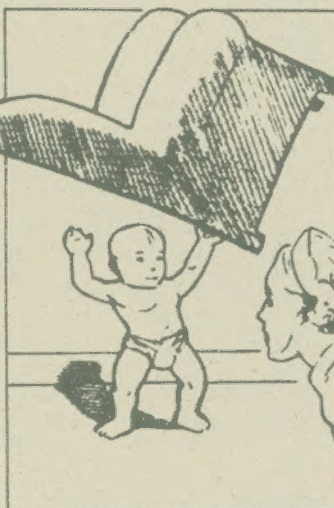

Сигурно сте и ви љубитељи Супермена, јунака без страха и мане. Али, знате ли колико има година? Веровали или не ових дана он слави свој четрдесет седми рођендан. Првог јуна, 1938. године, у стрипу „Action Comics", који је излазио у Америци први пут се појавио Супермен.

То је ова супербеба која може једном руком да подигне фотељу. Пронађена је у напуштеном васионском броду који се на Земљу спустио не зна се одакле. Супербебу су сместили у сиротиште, где је, као што нам слика каже, својом снагом запрепастио управника дома и главну неговатељицу.

Али, био је то тек почетак. Ево како је способности Супермена описао његов аутор кад га је представио јавности: „Он може да скаче удаљ до 200 метара, трчи брже од експресног воза, а само граната може да га повреди."

У каснијим издањима стрипа видимо да Супермен има способност да лети, да може да издржи снагу десет атомских бомби, а при том сева рендгенским очима.

Ако неко од вас има први број овог стрипа, нека зна да он вреди 5000 долара (око 125 милиона ст. дин.)!

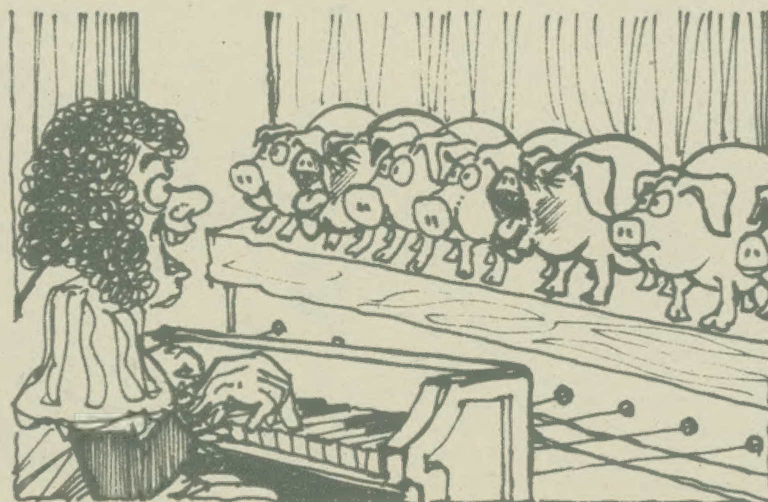

МУЗИКАЛНЕ СВИЊЕ

Краљ Француске Луј XI био је велики љубитељ музике, увек жељан необичних музичких доживљаја. На двору је држао плаћеног човека чији је посао био да измишља нове музичке инструменте за краља. Тако је овај марљиви радник једном извео пред краља хор свиња. Свиње су биле смештене испред завесе од сомота а иза њих је био ред боцкалица везан за клавијатуру. Кад би краљ притискивао дирке, боцкалице би боцкале свиње и оне су скичале, свака у другом тону. Документи из тог времена кажу да је краљ био одушевљен. А свиње?

КЊИШКИ МОЉАЦ

А сад, и једно објашњење за све оне који не знају како изгледа књишки мољац, иако то није пресудно за тачно решење задатка. Ево како га је описао један учени човек, члан друштва љубитеља микроскопа, крајем 19. века...

„Под микроскопом, овај црвић је не само занимљив него и леп. Прво сам мог малог заробљеника измерио на апотекарској ваги и установио да је тежак $3^4/_{10}$ милиграма. Затим сам га премерио док је ходао потпуно опружен и утврдио да је дуг 8 mm. Када сам му прстом пресекао пут, поплашио и скупио на дужину од 5 mm. На најдебљем делу тела био је широк 1 mm. Током једног минута био је у стању да пређе девет центиметара. Кад би га добро осветлио његово тело би постало прозрачно тако да су му се јасно видели сви унутрашњи органи, њихов рад и црвена крв како циркулише. Откуцаје срца сам успео да избројим и они су износили двадесет и шест у минуту...".

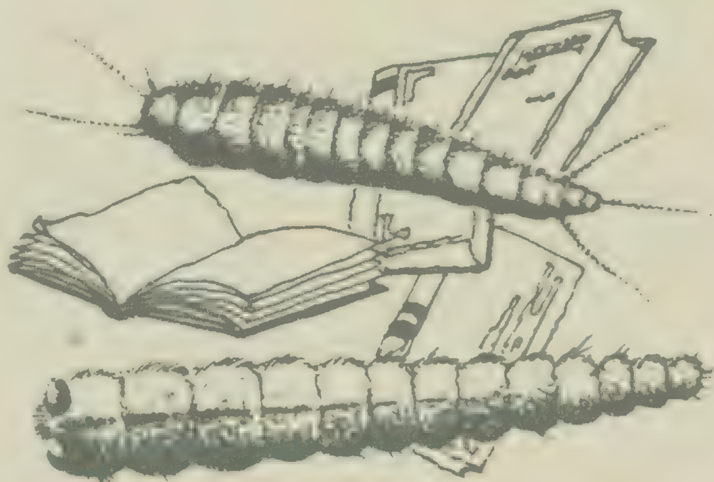

Али, за оне који ипак више воле своје књиге од књишких мољаца, дајемо рецепт како да отерају мољце и заштите књиге.

Двадесет пет грама камфора у праху и 25 gr дувана промешајте и ставите на полицу за књиге. Сваких 8–10 месеци мењајте овај „отров" за мољце. На тај ће начин ваше књиге бити заштићене од овог малог напасника!

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО У ПЕТАК

Да бисте исекли бурек на осам делова са само три реза ножем, треба да поступите као што вам показује наш цртеж. Прво ћете пресећи бурек уздуж, а затим попреко, а трећи пут ножем исећи круг!

Данашњи проблем ћете много лакше решити уколико имате при себи неку Енциклопедију у десет томова, иако верујемо да ћете се и без ње снаћи. Дакле, имате десет

томова Енциклопедије. Ларва књишког мољца грицка Енциклопедију и пробија се у правој линији од прве странице првог тома до последње странице четвртог тома. Корице Енциклопедије су дебеле четврт центиметра (25 mm), а сваки том, без корица, четири центиметра. Колико је дуг пут који је превалила ларва књишког мољца?

РЕКЛИ СУ... О МУЗИЦИ

Бетовен:
Музика је већи покретач од филозофије!

Турска пословица:
Народ је онакав, каква му је музика.

Јехуди Мењухин:
Музика претвара хаос у ред.

Ниче:
Без музике, живот би био грешка.

Семјуел Пипс:
Ма колико био заузет, музици и женама не могу да одолим.

Конфучије:
Музика изазива код човека такво задовољство, да без ње не може.

Оскар Вајлд:
Ако чујете лошу музику ваша дужност је да је угушите лепим разговором.

ИГРАЈТЕ СЕ „БУБЕ"

Ова игра може да постане врло популарна и у вашој кући. За њу вам је потребна једна коцка, оловка и по лист папира за сваког играча. Иако захтева од учесника да нацртају бубу, не подразумева неки нарочити ликовни таленат, што се види на цртежу.

Буба се састоји из 13 делова: труп, глава, реп, два ока, два пипка и шест ногу. Свакоме делу тела одговара одређени број на коцки.

Број 1 одговара телу
2 одговара глави
3 за по једну ногу
4 за по једно око
5 за по један пипак
6 за реп.

Бацањем коцке одређујемо који део тела можемо да нацртамо, али морамо да се држимо редоследа: За почетак, да бисмо нацртали тело, морамо да добијемо 1. Затим одговарају и 2 и 3 и 6, тј. глава, ноге и реп. Очи и пипци (4 и 5) не могу да се нацртају док глава није на месту.

Сваки играч баца коцку по једанпут. Победник је онај играч који први нацрта комплетну бубу.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

ТРИК КОЈИ НЕ МОЖЕ ДА ОМАНЕ

Ево једног згодног трика за који вам је потребно неколико коцкица леда, чинија с водом, парче конца, соли и мало практичног знања из хемије.

Ставите коцке леда у воду и онда затражите од присутних да помоћу конца извуку из воде коцкицу леда. Пошто то никоме, ни поред највећег труда, неће успети ви ступате на сцену.

Ставите конац на коцкицу леда и посолите га. Сачекајте неколико секунди да се лед, помоћу соли, брзо отопи, а потом поново смрзне слепивши при том конац за коцкицу леда. Сада ћете без муке извући лед из воде.

Мила и Тимоти Бајфорд

НОВА НАГРАДНА ИГРА

ЗЛАТНИК У ШКОЛСКУ ТОРБУ

Од идућег броја „Политикин забавник" и „Токо" покрећу нову наградну игру „ЗЛАТНИК У ШКОЛСКУ ТОРБУ".
У наредна четири броја „Забавник" ће објавити по један цртеж (укупно четири) малог стрипа од којих ће читаоци саставити причу. Правилно решење приче улази у конкуренцију за једну од 105 вредних награда међу којима су јубиларни златници и сребрњаци „Политике", школске торбе и други прибор.
Не пропустите наредни број „Политикиног забавника". У њему објављујемо први цртеж.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

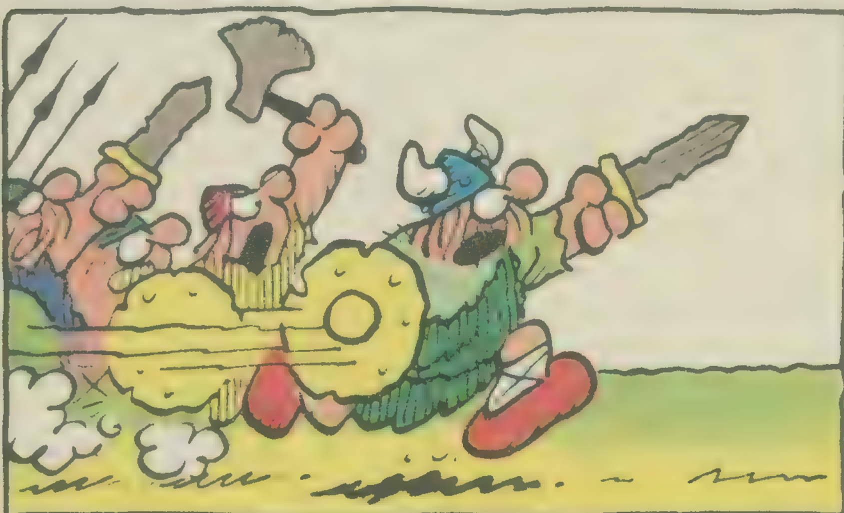

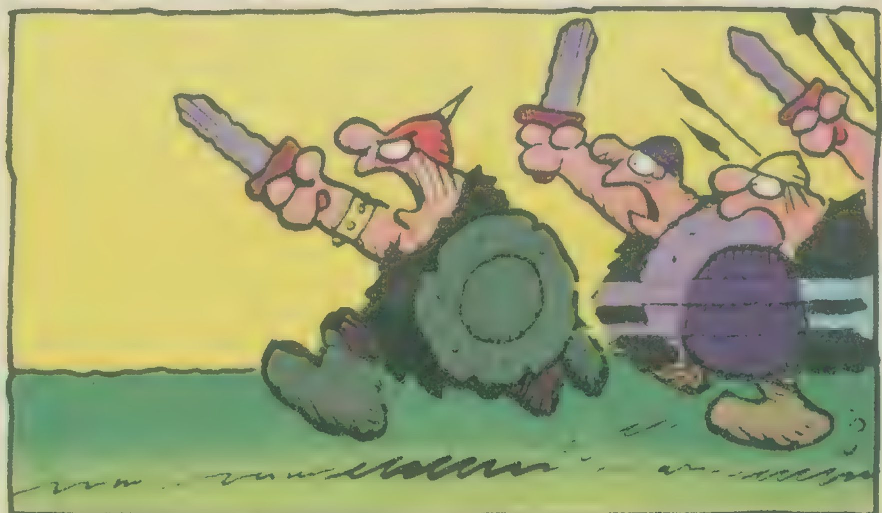

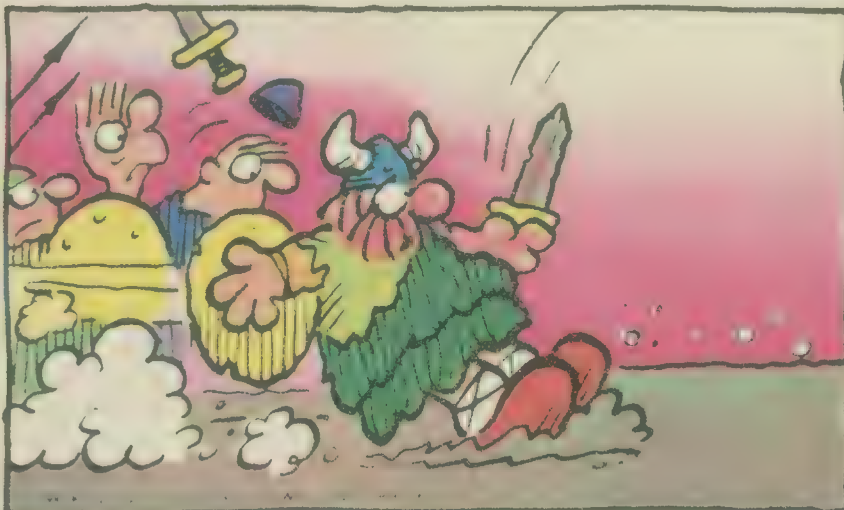

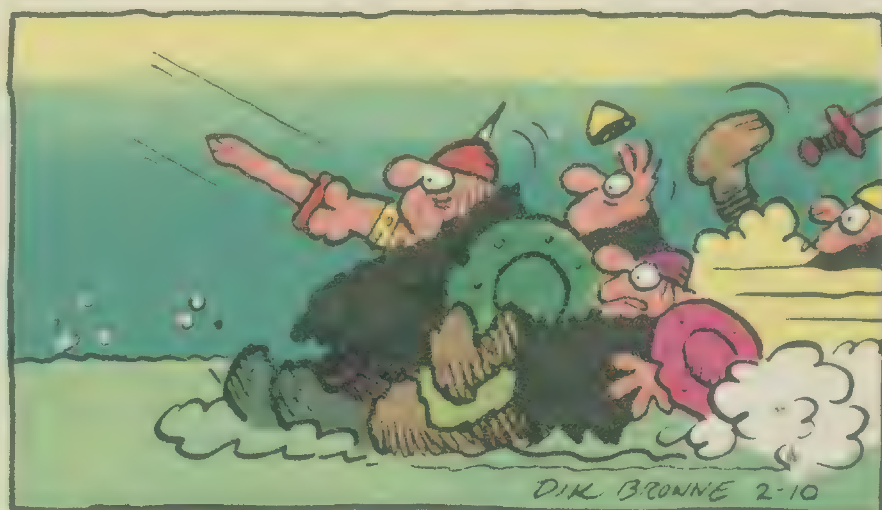

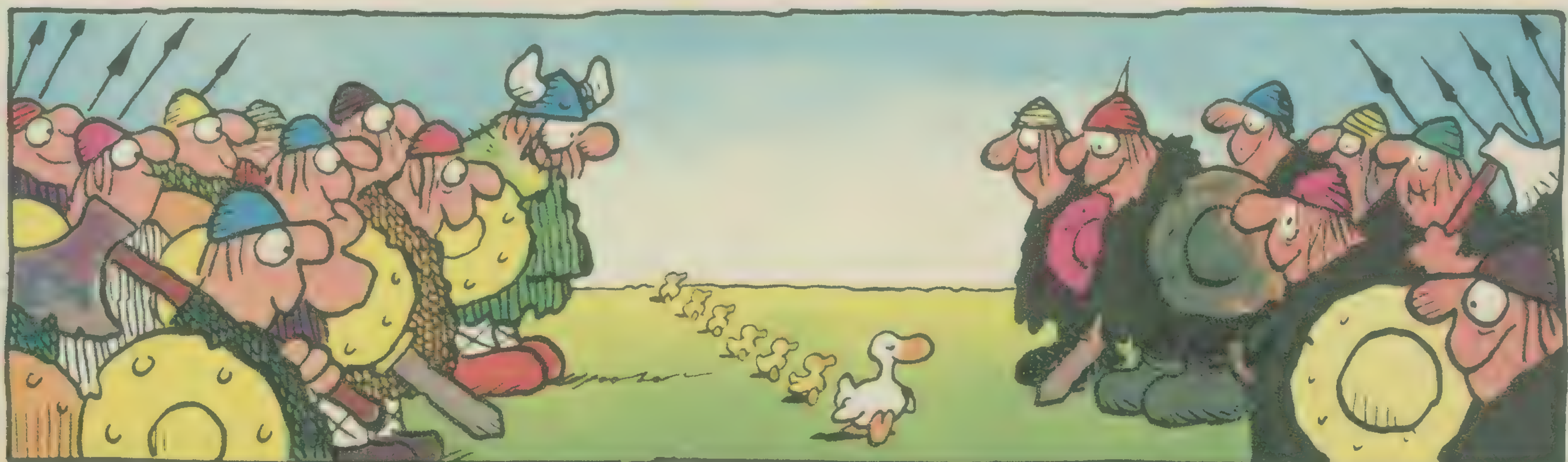

СУВЛА БЕЈ – британска трагедија и срамота

КРВОПРОЛИЋЕ НА ГАЛИПОЉУ

Генерал Ијен Хемилтон

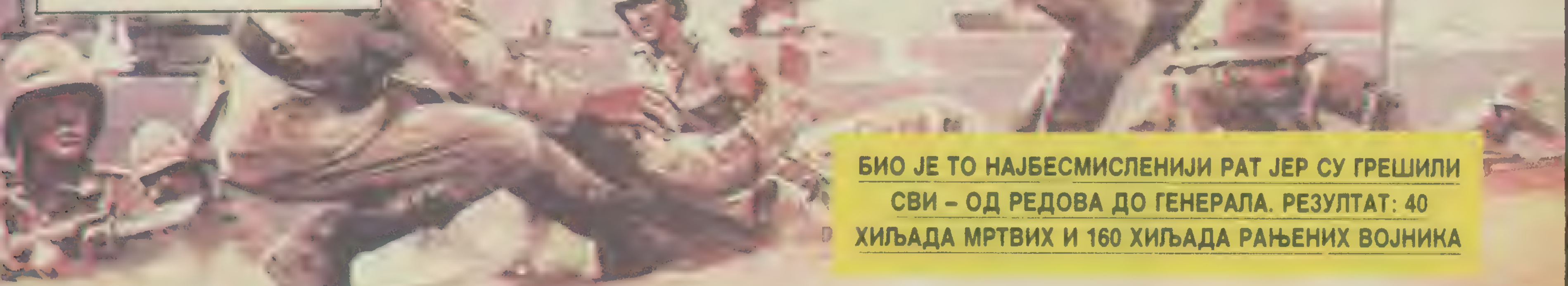

БИО ЈЕ ТО НАЈБЕСМИСЛЕНИЈИ РАТ ЈЕР СУ ГРЕШИЛИ СВИ – ОД РЕДОВА ДО ГЕНЕРАЛА. РЕЗУЛТАТ: 40 ХИЉАДА МРТВИХ И 160 ХИЉАДА РАЊЕНИХ ВОЈНИКА

Март 1915. године. Британски министар рата лорд Киченер седео је у свом кабинету и ко зна који пут читао извештај који је тог преподнева стигао од генерала Вилијема Бирдвурда. Генерал је јављао да се британска и француска флота у Дарданелима налазе у опасности.

Киченер се тешко мирио с поразом ратних бродова. Изгубљена су четири, а од освајања дарданелског мореуза ништа! Да ли ће британска влада наставити Операцију Дарданели, питао се.

Све је замислио први лорд Адмиралитета Винстон Черчил. Тврдио је да су Дарданели, мореуз између Галипољског полуострва и Мале Азије, за савезнике толико значајни да могу да „утичу на ток историје". Наиме, британски и француски интереси у Малој Азији били су изузетно велики, а Дарданели повезују Егејско с Мраморним и, преко Босфора, с Црним морем...

Черчилов план

Черчилов захтев је усвојен. Савезнички штаб добио је наређење да начини план запоседања Дарданела. Задатак су сматрали лаким па је за напад одређена само морнарица.

Челни брод савезничког ратног конвоја упловио је у дарданелски пролаз 18. фебруара 1915. Одмах је отворена паљба на браниоце мореуза укопане у кршевите висове на обали Галипоља. Експлозије су просто прекопавале терен, али обали није могло да се приђе – браниоци су косили морнаре у чамцима! Британски официри били су збуњени. После две недеље губитак савезника био је велик, добитак – никакав!

У Лондону је завладало узбуђење. Операција Дарданели полако се претварала у бруку. Британски министар рата лорд Киченер послао је генерала Бирдвуда на лице места. Генерал је направио извештај с кратким закључком – на помолу је велика победа Турака. Пораз савезничке флоте у дарданелском мореузу може да се спречи само ако се с бродова искрца – пешадија! Киченер је прихватио његов предлог и послао у мореуз по једну дивизију Британаца, Аустралијанаца и Новозеланђана. Три дивизије за искрцавање на Галипоље!

За команданта савезничких инвазионих трупа постављен је генерал Ијен Хемилтон који је имао старе, прастаре погледе на начин ратовања, али Киченеру то није сметало.

Хемилтон је поновио напад у Дарданелима, али није успео да искрца пешадију на обале Галипоља. После десетак дана Хемилтон је јавио Киченеру: „Савезничка флота не може да прође кроз Дарданеле све док се претходно не заузме једна од обала мореуза, свакако галипољска..."

Сан о лакој победи

Чак и да су хтели, Британци више нису могли да одустану од Операције Дарданели – таштина им је била повређена. Одлучено је да се трупе искрцају на Галипоље из Егејског мора.

Али, ни Турци нису седели скрштених руку. Војни стратег Енвер-паша поверио је одбрану Дарданела веома способном немачком заповеднику Лиману фон Сандерсу. Немац је наслућивао да ће савезници покушати да се искрцају на Галипољско полуострво из Егејског мора, али није био сигуран па је главнину трупа оставио на супротној обали да и даље штити Дарданеле.

У савезничком штабу убрзано се радило на разради плана инвазије. Знало се да је Галипољско полуострво дугачко 83, а у средишњем делу широко свега 19 километара и да има четири плаже погодне за искрцавање. Једна од њих – Сувла Беј, налазила се на месту где је полуострво „најтање". Само један изненадни јуриш и нападачи су за само један час на супротној обали!

Искрцавање је започело 25. априла 1915.

Касно је смењен

У првом налету Хемилтонове трупе су, под заштитом јаке паљбе, успеле да се докопају трију плажа на крајњем југу полуострва. Четврта плажа заузета је дванаест сати касније. До мрака је огроман мравињак војника формирао фронт.

Аустралијанци и Новозеланђани искрцали су се, под окриљем ноћи, двадесет два километра северније. Изненађење би било потпуно да су војници опрезније руковали чамцима; пљусак воде допро је до бранилаца и они су осули ватру из тешког оружја.

На јужном делу полуострва Турци су се повукли четири километра у унутрашњост, а на северном унели пометњу међу нападаче.

Брдо Сарибајир на северу полуострва било је неосвојиво. Савезнички војници нису знали где да се склоне и шта да раде: напред су били Турци, позади море. Њихови лешеви све више су прекривали камењар. На несрећу, главу су изгубили и официри!

Хемилтон се нашао у шкрипцу. Дани су пролазили а његове трупе никако да се одлепе од обале. Затражио је помоћ од Лондона. Послали су му комплетан армијски корпус. Чим су стигле одморне трупе, он је одлучио да се искрца на новом месту. Изабрао је плажу Сувла Беј иза које се простирао крш обрастао шибљем без иједног извора. Јединицама је наређено да носе са собом канте воде.

Хемилтонове јединице ступиле су на Сувла Беј почетком августа. Око десет хиљада савезничких војника дочекало је само 900 Турака. Ипак, нападачи су напредовали само сто метара! Три дана касније ту се окупило око три хиљаде турских војника. Однос снага опет је био несразмеран, али су савезнички војници даноноћно гинули. Сувла Беј се претворио у кланицу.

Генерал Хемилтон био је очајан. За четири месеца још два пута је слао нове трупе на Сувла Беј, али узалуд!

Опет је затражио појачање. Није му дато. У Лондону су најзад схватили да је неспособан и сменили га. Његов наследник Монро предложио је Лондону прекид Операције Дарданели. Предлог је прихваћен.

За осам месеци сурових борби инвазионе трупе генерала Хемилтона освојиле су једва педесетак километара Галипољског полуострва. Цена је била превисока: 40 хиљада мртвих и 160 хиљада рањених војника.

М. Тодоровић

МАЈСТОРИ ПРЕРУШАВАЊА

ДА БИ ОПСТАЛЕ, НЕКЕ ПТИЦЕ ПОСТАЈУ НАЛИК НА СУВЕ ГРАНЕ А ЦВРЧАК СЕ ПРЕТВАРА У ОСУ

Ако икада зађете у прашуму Амазона, сигурно ћете пожелети неки од прелепих цветова који тамо расту. Пазите само да вас цвет не уједе, јер он, као и човек, уме да игра жмурке.

У животу човека ова игра је забава, разонода, у животињском свету само један од начина да се опстане. Пиринејском суром медведу, његовом северном белом брату, као и многим другим животињама, боја омогућава да у средини која их окружује остану непримећени. У кавезима зоолошког врта јасно видимо тигрове и леопардове шаре – у високој трави саване оне их чине готово невидљивим.

Неке животиње имају способност да боју тела мењају по својој вољи. То нису само камелеони за које смо сви чули. Неке пљоснате рибе, као лињак и иверак, мењају боју час у ону коју има песак, час у боју шљунка. Паук скривач живи на латицама цвета и хвата неопрезне пчеле и бумбаре који дођу по полен. На црвеном цвету он има црвену, на жутом жуту, а на белом белу боју.

Илустровала Босиљка Кићевац

Трн на парадајзу

Прилагођавање боје околини и није нека мудрост ако знамо да неке врсте умеју тако вешто да се прерушe да изгледају као њен саставни део. Мали морски паук зачас постане жбун алге, краба не мора да се маскира јер и сама подсећа на алгу. Њени зеленожути тонови у таквом су складу са обликом тела да морамо врло пажљиво да посматрамо уколико желимо да је опазимо међу алгама. У топлим морима постоји и краба корал која се залепи за парче корала како би још више подсећала на њега. Риба лист с правом носи ово име: обликом и начином пливања подсећа на лист који је случајно пао у воду. Тако је, међутим, само док се не приближи жртви. Тада на сцену ступају велика, дотад скривена, пераја помоћу којих лако хвата плен.

У лист могу да се прерушe и животиње које нису пљоснате. Тајвански слепи миш има по телу црне, браон, и наранџасте шаре, баш као и лишће дрвећа у коме живи. Шаре крастаче бик из Јужне Америке и рогате жабе са Малезије успешно се стапају са опалим лишћем које их окружује.

Неки лептири и скакавци тако верно опонашају увело и труло лишће да се на њему опажају трагови по којима прецизно може да се одреди чак и која је гљивица проузроковала труљење.

Најуспешније се, ипак, прерушавају инсекти. Један од њих (Umbonia ozimbo) на леђима има велику израслину која подсећа на трн руже. Овога инсекта никад нећемо наћи у ружичњаку него на биљкама које немају трње. Птице, међутим, не познају ботанику па се никада неће упитати шта, рецимо, тражи трн на парадајзу...

Црно-бела гусеница склупчана на листу подсећа на птичији измет па је сви заобилазе.

Прерушавање не служи само за скривање, него и за вребање плена. Пчела у потрази за нектаром може да постане жртва богомољке „цвета", а мува грешком може да слети у близину паука „измета".

Да буде што доследније у прерушавању, животиње гони и опасност. У Јужној Америци и Аустралији постоји врста ноћних птица које дању спавају на дрвећу. У случају опасности оне издужују вратове и тако се претварају у суве гране. Кад осети да је неко гледа, богомољка „цвет" почне лагано да се њише, као ношена ветром. То је, међутим, и одаје ако је време мирно.

Животиње понекад опонашају једна другу. Инсекти и пауци који живе у близини мравињака попримили су изглед мрава. Амерички кобац изгледом подсећа на лешинаре, па чак и лети с њима у јату. Тако се, непримећен, приближава жртвама које се не плаше лешинара.

Баш си зоља

Док се једни труде да остану непримећени, други, напротив, као да желе да их лако опазе. Отровне рибе и инсекти обојени су живим бојама и птице их избегавају. Тако изгледају и неки мирољубиви инсекти и рибе, што им пружа ефикасну заштиту.

Као модел за прерушавање муве су узеле осу и пчелу. Ту је искрсао и један проблем: осе и пчеле имају два пара крила, муве само један. Мува је, ипак, нашла решење: крила су јој постала нешто шира па изгледа као да их има два пара.

Једна врста гусеница има осам пипака који јој дају изглед огромног паука. Морски црви се групишу у грозд тако да подсећају на отровну медузу и рибе је опрезно заобилазе. У Француској живи цврчак који се у опасности не крије као његова сабраћа, већ шири крилца, открива црно-жути трбух и тако се претвара у зољу.

Рибе „чистачи" требе паразите с других риба па их оне радо пуштају у своју близину. Постоји и двојник ове рибе – опасна отровница. Заварана њеним изгледом риба јој се приближи и страда. Ако јој се и деси да побегне, поново јој се враћа јер пред собом опет види само рибу „чистача".

Природа као да се игра жмурке, али иза те игре крије се сурова борба за опстанак у којој од гонитеља зачас постане плен, и у којој се и најмања грешка завршава трагично.

Милан Поповић

ПОСТАТИ УЧЕН

ДР НИШТА!

РАЗНЕ РЕЧИ ПОКАДШТО ЗНАЧЕ ИСТО. НАРОЧИТО ПРИ ИЗРАДИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ КОЈА ОД КАНДИДАТА ЗАХТЕВА ВЕЛИКУ ИСТАНЧАНОСТ ЗА ТЕЖИНУ РЕЧИ – ЧЕСТО И БУКВАЛНО

Илустровао: Зоран Петканчић Петко

Да ли сте и ви један од прегалаца који теже да, све у име науке, још мало даље помакну границе људског знања? Да ли сте се и ви ухватили укоштац са крупним задатком чије решавање треба да вам омогући да испред свог уваженог имена ставите чаробна слова – „др"?

Уколико је тако, онда читајте даље! Али, пре него што **напишете** ма и једну речцу, проведите који сат у универзитетској библиотеци и погледајте дела ваших претходника који су већ доктори. Избројте странице. Опипајте дебљину књига. И шта ћете открити? Ни мање ни више него прву велику тајну писања докторске дисертације: танке књиге вреде мало, а дебеле много!

Тек сада можете да прионете на посао. Прво поглавље познато је као „Увод" или „Преглед". Право упутство за његово писање могло би слободно да гласи: успавати читаоца и брзо га одвратити од удубљивања у дисертацију. Прво поглавље је истурена линија ваше одбране – не каже се узалуд „одбранити дисертацију".

Преостали део дисертације, у којем излажете сопствену или туђу замисао, технички је познат као „Садржај". У њему свом делу дајемо одговарајућу озбиљност и тежину. Да бисмо то постигли, садржај мора да буде у складу са правилима научног излагања, дакле што дебљи. Не заборавите да чак и врло значајна и укусно повезана дисертација изазива неповерење ако читалац може да је подигне само палцем и кажипрстом!

Једно од суштинских својстава научног дела је што већа поткрепљеност цитатима, а њихова основна сврха јесте да се избегне било каква новина или самосталност у начину мишљења.

Непогрешиви цитат

Никада немојте да изнесете неку тврдњу, а да се претходно не уверите да је то већ неко рекао пре вас, при том наравно наведите извор. На пример, само непромишљен кандидат може да напише: „Небо је плаво". Далеко је мудрије записати: „У складу са Хунгартоном и Сподом (1952), преовлађујући дневни атмосферски одсјај је плавичасто обојен". Тек сада ваша мисао има потребну дубину и ширину и, што је најважније, звучи довољно учено.

Добар извор цитата су докторати других. Свако истраживачко подручје има позамашне залихе прилично досадних чланака које свако цитира, иако их није читао. Не брините због тога: преписивани су већ толико пута да су највероватније ионако погрешни.

Међутим, будите опрезни! Не заборавите да тези приложите свима блиску и разумљиву библиографију! Уосталом, зар није крајње заморно читати те дуге спискове текстова и [illegible]

Саставите, дакле, дугачак, врло дугачак списак текстова изабраних из многих стручних часописа. Измешајте их са правим изворима и, ето, библиографија је већ ту! Није нимало страшно ако већину извора не наводите у самом тексту дисертације – за вас раде закон случајности и ограничена пажња онога ко вас испитује.

Дисертација је добра прилика да утрошите доста простора на дугачке, сложене једначине које су готово увек потпуно неразумљиве. Размашите се са опширним напоменама, дугим синусоидама и, пре свега, грчким словима. Будите широкогруди према грчким словима, нарочито према онима смештеним у имена која нико не може да изговори! Раштркајте их по тексту, од странице до странице...

Изузетно повољан утисак на ваше испитиваче оставиће – табеле. Када имате више од две бројке на једном месту, слободно од њих направите табелу. Дајте им кратак и садржајан наслов „Табела 1" и растегните га преко читаве странице.

Слично је и са илустрацијама. Нацртајте што више графикона и дијаграма. Мишљења су подељена о томе како их треба цртати. Уколико желите раскошно илустровану дисертацију, погодну за кафански сто, мораћете доста да уложите у комплете скупих немачких пера која се употребљавају на скупим немачким таблама и са другим скупим немачким ситницама за цртање!

Премда сте задатак занатски урадили без грешке, није могуће избећи неке слабе тачке дисертације о којима не бисте баш волели да вас неко испитује.

Најлошија варијанта која може да се замисли јесте да вас професор упита:

– Како уопште ваш закључак произлази из тих резултата?

Или, још мрачније:

– Да ли верујете у луду срећу?

Такав слом треба спречити по сваку цену, уз помоћ мало примењене психологије. Испитивач обично долази нервозан и нестрпљив на одбрану тезе. Једва чека човек да оде на ручак или пиће.

Чланови испитних комисија обично воле миран живот и по правилу су задовољни ако могу да укажу на погрешну интерпункцију или словне грешке. Ако упозорите на страницу број два и кажете да је, рецимо, „Њутнов податак употребљен као основа за...", испитивач ће вас одмах напасти и провешћете пријатних петнаестак минута у расправи о томе да ли се ради о „податку" или „подацима". Уколико се затим учтиво извините и замолите професора за дозволу да исправите текст на свим местима на којима стоји „податак", испитивач ће почети са симпатијама да гледа на послушног испитаника.

Известан осмех

Ако је испитивач довољно стар да би могао да буде академик, споменете неки од његових последњих али безначајних чланака. Он ће се задовољно смешкати, што не значи да и ви не треба у правом тренутку да се насмешите или бар озбиљно подигнете обрве.

Пошто се ваше писаније приближило крају, ви сте се суочили са неизбежним проблемом „захвалнице". Наиме, уобичајено је да изразите усиљену захвалност свом професору – ментору.

Претпоставимо да се он зове др Паметњаковић, али нема појма шта ви у ствари радите. Тупоглав је и досадан, а омиљен хоби му је лов на лептире. Одговарајући облик захвалнице на почетку ваше дисертације гласио би овако: „Аутор је дубоко захвалан свом ментору, доктору Паметњаковићу, на његовој трајној заинтересованости и подршци у часу настајања овог дела, као и за многе драгоцене разговоре и савете".

Наравно, морате да укоричите више примерака дисертације – у случају да сте прошли. Једна ће ући у универзитетски архив и тако бити заувек изгубљена за будуће генерације; друга ће бити за вашег ментора који ће у њој сушити јадне лептире. Не заборавите ни родитеље који ће је увек држати на упадљивом месту, доступном оку сваког посетиоца. Они бар неће пропустити да лежерно примете:

– Ах, то?! То је дисертација нашег сина (кћерке). Знате, **докторат**!

Узгред, писац горњих добронамерних савета будућим докторима урадио је дисертацију тешку читав килограм!

Др Јон Стоних

ВОЈНИК С ТОПОМ

ГРАНИЧИ СЕ С НЕВЕРОВАТНИМ. МЛАДИ АРТИЉЕРАЦ НИКОЛАЈ СИРОТИНИН САМ ЈЕ У ЈЕДНОМ БОЈУ УНИШТИО: ЈЕДАНАЕСТ ТЕНКОВА, СЕДАМ ОКЛОПНИХ ТРАНСПОРТЕРА И УБИО ВИШЕ ОД 150 НЕМАЦА...

Т[illegible]

[illegible]

Илустровао Ненад Мирковић

[illegible]

То није женски посао

Увече, пре него што је батерија кренула, војници су видели Николаја како седи под прозором куће сестара Грабски и разговара са млађом, Машењком. Виђали су их заједно и претходних дана. Причао јој је тада Николај све о себи: о детињству, родитељима, о томе како ће кад истерају непријатеља прво на факултету, да буде инжењер.

Све јој је рекао осим да никад у животу није пољубио девојку. Какви пољубио – ниједну чак ни за руку није држао а деветнаест је година имао. И сад, седећи с Машењком, не може да обузда руменило. Ни на крај му памети није да њено срце туче можда јаче од његовог: „Кољa, мили! Зар је могуће да ништа не видиш, ништа не схваташ?" Гласно је, међутим, рекла само:

– Могу ли да будем с тобом? Да ти додајем гранате.

– То није женски посао – чула је озбиљан мушки глас. – Теби је место у болници, да превијаш рањене.

Н[illegible] а Машењка га је, брзо и сасвим [illegible] загрлила, пољубила и побегла у кућу. После неколико тренутака одшкринула је прозор и упитала га:

– Хоћеш ли да ме пробудиш кад Немци наиђу?

И данас многи старији становници Сокољничија памте како је војник Николај седео те вечери под прозором Грабских и ћутао. Марија, старија Машењкина сестра, причала је о томе много година касније.

Пре[illegible] топа. Од њега до моста преко Добрости било је око четиристо метара, сам је измерио корацима. Боље би било да је миниран, али он ће исправити грешку инжењераа. Не одмах, кад наиђе први тенк. Њега не сме да промаши јер ће му зaћи за леђа и онда...

Машењка је спавала поред самог прозора. Пробудила је грмљавина од које су се стакла на прозорима [illegible] Онда је, с врха брда, чула глас Николаја [illegible] заклон!" Сељаци су већ трчали мада су гранате [illegible]дале подаље од села, тамо где је до јуче била батерија 55. [illegible]ка.

Николај се смешкао заблуди непријатеља, али се брзо уозбиљио, колона немачких блиндираних возила отегла се унедоглед. Избројао је више од двадесет тенкова, исто толико оклопних транспортера. Мотоцикле с приколицом није ни бројао.

Предај се!

Изненада, како је и почела, грмљавина је утихнула. Немци су веровали да преко моста нема никог. Војник Николај је приметио да су тенкови и оклопни транспортери повећали брзину. Већ је на њиховим боковима могао да види слово „Г" – Корпус Гудеријана. Није скидао поглед с првог тенка. Ко зна, можда је у њему и сам генерал? Да запамте фашисти овај 17. јул 1941. и 476. километар од Москве.

Челни тенк се занео, окренуо око себе и суновратио у реку. Истовремено је сунуо огањ из цеви осталих тенкова. На Николајеву срећу, Немцима је сунце падало у очи, нису видели откуд је, изненада, долетела та граната. Следећа два пројектила из топа са брда погодила су два тенка који су закрчили пролаз на мосту. И док су остали из пратње покушавали да их гурну у реку, Николај је сад погодио тенк на зачељу колоне у којој је сад завладала права паника.

Отирући рукавом зној који му је пекао очи Николај је, хитро као никад дотад, пунио топ. Срећа што је претходног дана уредно поређао гранате па сада није губио много времена да их убаци у цев. Али, Немци су почели да долазе себи: тенкови више нису били збијени у гомилу, а и открили су Николаја кога је све чешће засипала киша земље од граната што су падале све ближе.

На друму је већ горело десет тенкова и неколико оклопних транспортера. Изненадан блесак, онда тама. Кад је дошао себи, Николај је осетио оштар бол у левом боку, из ране липти крв. Док је лежао у несвести, један тенк успео је да пређе мост и сад је ишао право на њега. Возио је у цик-цак како би избегао погодак у бок. Два пута је Николај промашио трећа граната је погодила циљ кад је тенк био стотинак метара од њега.

У истом тренутку чуо је глас за леђима

– Рус, предај се!

Док је водио двобој са тенком, заскочили су га мотоциклисти, а против њих не можеш топ да окренеш. Направили су полукруг око њега, толико их је било. Зграбио је карабин и, грчећи се од бола, запуцао усправно стојећи. Ретко који метак је промашио. Немци су га хтели живог, али кад је један официр видео да ће безмало остати без војника, испразнио је шаржер у леђа дрског Руса.

Пола сата касније сељани су постројени у штали под претњом да ће сви бити стрељани ако не кажу где се крију остали артиљерци. Ко зна, можда би то и учинили да старица Грабскаја није пред официрима пала на колена, прекрстила се, пољубила малу икону која јој је висила на грудима и завриштала

– Један, само је један био... Николај, Кољa смо га звали...

У дневнику оберлајтнанта Фридриха Хенфелда, који је погинуо после неколико дана, нађен је запис да је код села Сокољничи немачка армија изгубила једанаест тенкова и седам оклопних транспортера. У оближњој шуми ископане су 52 гробнице, а у сваку од њих положена по 3–4 војника.

Топ војника Николаја Сиротинина није сачуван: заједно са немачким тенковима и оклопним транспортерима нека мудра глава упутила га је у железару као старо гвожђе. Рат није преживела ни Машењка Грабскаја.

П. М.

Лук Оријент: ПРЕТЊА СА ТРЕМЕНТАВЕ

ЦРТА: ЕДИ ПАП (EDDY PAAPE) ПИШЕ: ГРЕГ (GREG)

ЕУРОКРИСТАЛ 1
НАЈСАВРШЕНИЈА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА ЛАБОРАТОРИЈА НА СВЕТУ...

ЗВАЛИ СТЕ НАС, ДОКТОРЕ КАЛА!

КАСНИЈЕ! СЕДИТЕ И СЛУШАЈТЕ!

ВЕРОВАТНО ЈЕ У ПИТАЊУ НЕКИ ЛУДАК...

...АЛИ, МА О КОМЕ ЈЕ РЕЧ, СВИ ТВ ЦЕНТРИ ДОБИЛИ СУ ОД ЊЕГА ИСТУ ВЕСТ...

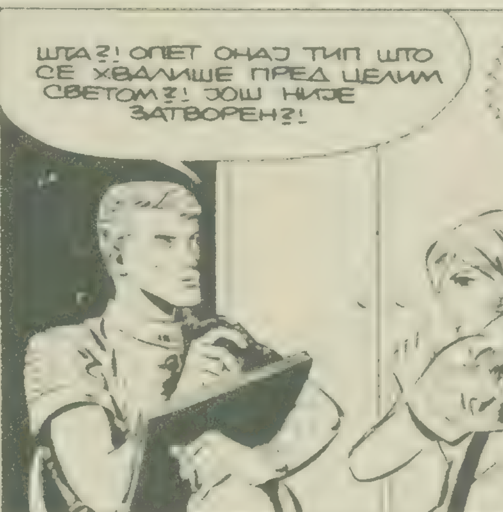
ШТА?! ОПЕТ ОНАЈ ТИП ШТО СЕ ХВАЛИШЕ ПРЕД ЦЕЛИМ СВЕТОМ?! ЈОШ НИЈЕ ЗАТВОРЕН?!

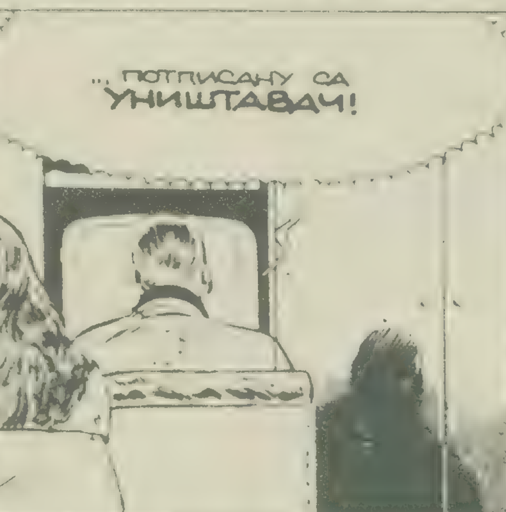
...ПОТПИСАНУ СА **УНИШТАВАЧ!**

ОВОГ ПУТА НАЈАВИО ЈЕ ДА ЖЕЛИ ДОКАЗАТИ СВОЈУ МОЋ И ТО УПРАВО ДАНАС...

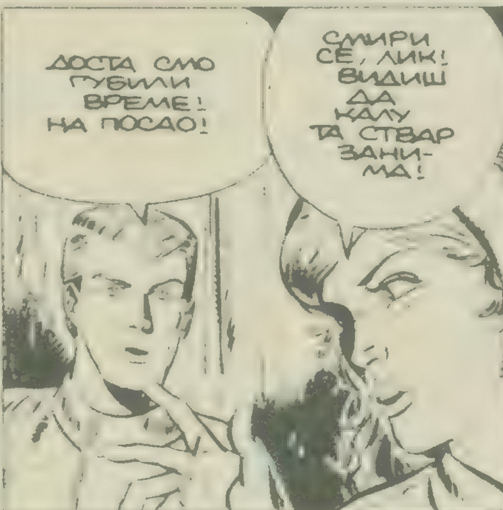
ДОСТА СМО ГУБИЛИ ВРЕМЕ! НА ПОСАО!
СМИРИ СЕ, ЛИК! ВИДИШ ДА КАЛУ ТА СТВАР ЗАНИМА!

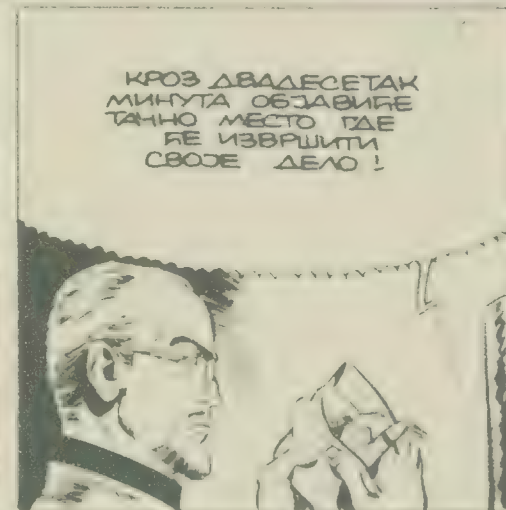
КРОЗ ДВАДЕСЕТАК МИНУТА ОБЈАВИЋЕ ТАЧНО МЕСТО ГДЕ ЋЕ ИЗВРШИТИ СВОЈЕ ДЕЛО!

НО, ДОБРО! А САД ПОВОДОМ ПОСТУПКА 433...
МММ? АХ, ДА...

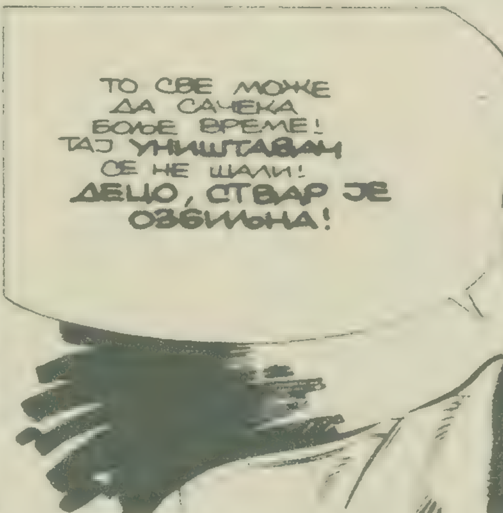
ТО СВЕ МОЖЕ ДА САЧЕКА БОЉЕ ВРЕМЕ! ТАЈ **УНИШТАВАЧ** СЕ НЕ ШАЛИ! **ДЕЦО, СТВАР ЈЕ ОЗБИЉНА!**

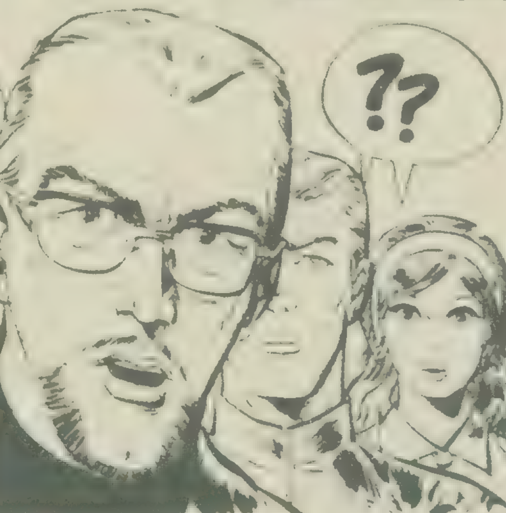
??
2

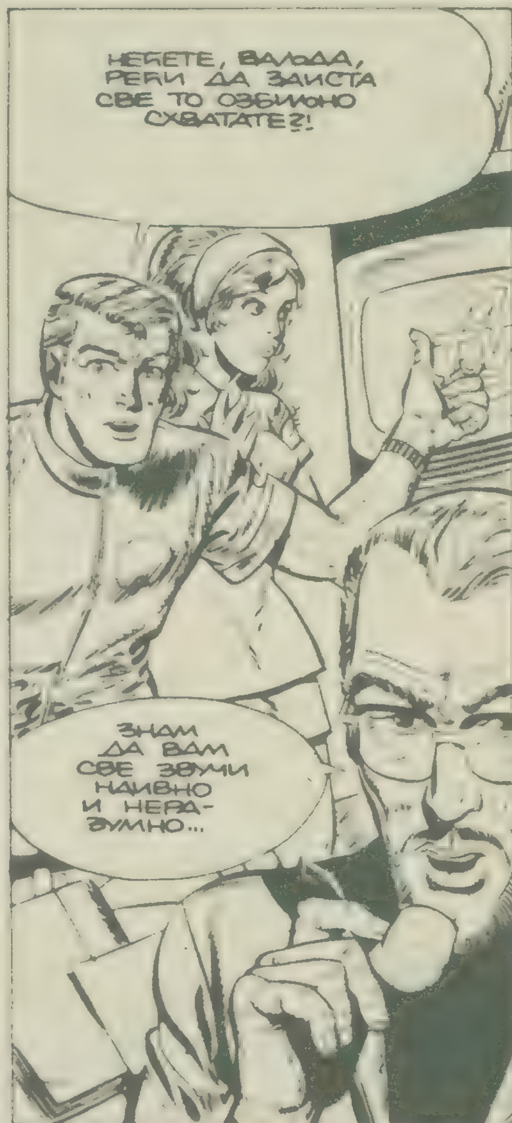
НЕЋЕТЕ, ВАЉДА, РЕЋИ ДА ЗАИСТА СВЕ ТО ОЗБИЉНО СХВАТАТЕ?!
ЗНАМ ДА ВАМ СВЕ ЗВУЧИ НАИВНО И НЕРА-ЗУМНО...

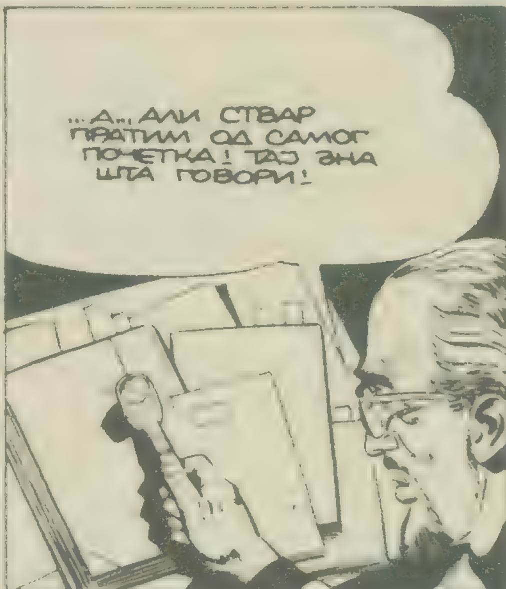
...А... АЛИ СТВАР ПРАТИМ ОД САМОГ ПОЧЕТКА! ТАЈ ЗНА ШТА ГОВОРИ!

АЛИ, ТАЈ ЧУДНИ НАДИМАК УНИШТАВАЧ... НА ШТА ЛИ СЕ ОДНОСИ?

„НОВИ ГАСОВИ ЗА УНИШТАВАЊЕ ВЕГЕТАЦИЈЕ..."
А ОВДЕ: „ЧЕЛИК – РАЊИВА МАТЕ-РИЈА..."

ШТА ТО ТРЕБА ДА ЗНАЧИ?
ДА ЈЕ УНИШТАВАЧ, У НАЈМАЊУ РУКУ, ЧИТАО ИСТА ДЕЛА...

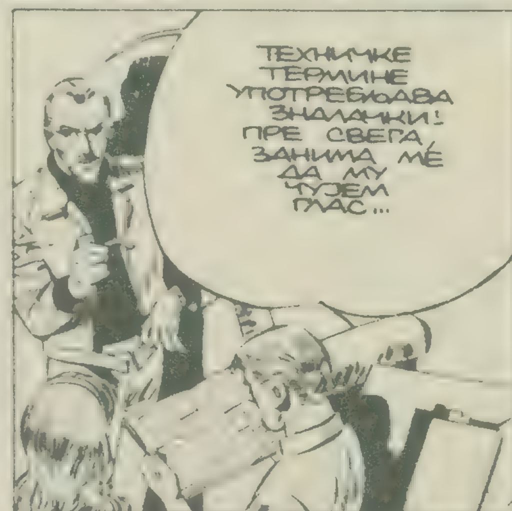
ТЕХНИЧКЕ ТЕРМИНЕ УПОТРЕБЉАВА ЗНАЛАЧКИ! ПРЕ СВЕГА, ЗАНИМА МЕ ДА МУ ЧУЈЕМ ГЛАС...

СТОТИНАК КИЛОМЕТАРА ДАЉЕ...
СМЕНИЋУ ТЕ КОД ШВАРЦШПИГЕЛСКОГ МОСТА...
ВАЖИ! ПОЈАЧАЈ МАЛО РАДИО, ДА СЕ НЕ УСПА-ВАМ!

...ПРЕКИДАМО МУЗИЧКИ ПРОГРАМ...
ДО ЂАВОЛА, БАШ САД!

НА ЛИНИЈИ ИМА-МО ТАЈАНСТВЕНОГ УНИШТАВАЧА! ЧУЈТЕ ЊЕГОВЕ РЕЧИ...
ХЕЈ! ПА ТО ЈЕ ОВДЕ!
ПОСЛЕДЊЕ УПОЗО-РЕЊЕ ПРЕ НЕГО ШТО ЧУЈЕТЕ МОЈЕ ЗАХТЕВЕ! СВОЈ СНАГУ ЋУ ДОКАЗА-ТИ НА ПУТУ 618 ИЗМЕЂУ САЛЦБУРГА И ХАЛБКИР-ХЕНА...

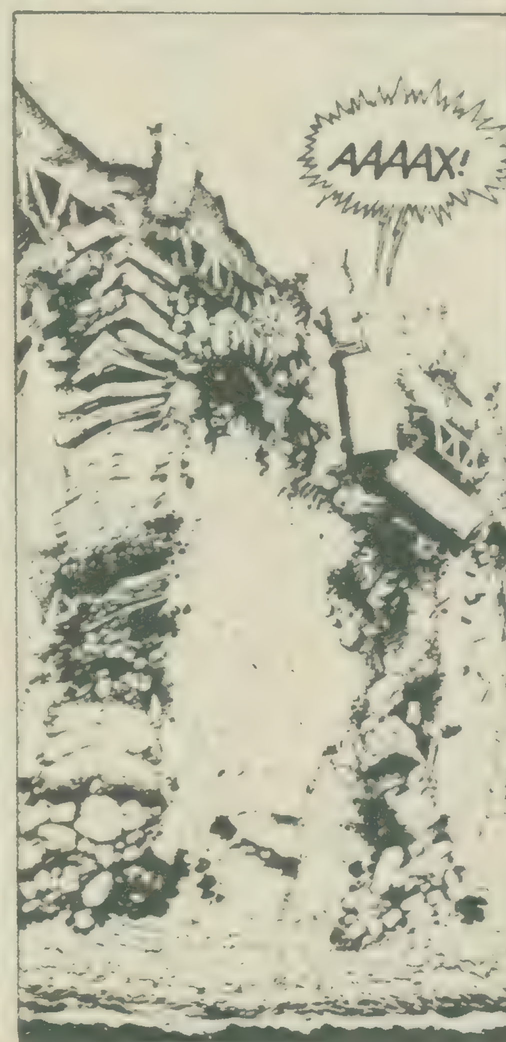

© EDITIONS LOMBARD

НЕВЕРОВАТНО! КАО ДА НИКАД НИЈЕ БИЛО ОНОГ ОГРОМНОГ МОСТА!
ГДЕ ДА СЕ СПУСТИМ?

СПУСТИТЕ СЕ НА ОНУ СТРАНУ, ОДАКЛЕ ЈЕ КАМИОН ДОЛАЗИО!
У РЕДУ!

ЗАНИМА МЕ ПРАШИНА СА МЕСТА РУШЕЊА! ЛОРА, УЗМИТЕ УЗОРКЕ!
МОРАМО ПОЖУРИТИ, ДА СЕ НЕ РАЗНЕСЕ!

АЛО, УКЉУЧИТЕ РАДИО У ВАШЕМ ХЕЛИКОПТЕРУ НА СПЕЦИЈАЛНУ ФРЕКВЕНЦИЈУ! ЦЕЛА ЗОНА БИЋЕ ПРОГЛАШЕНА НАЈСТРОЖЕ ПОВЕРЉИВОМ!

УВЕК ИСТО: ТЕК КАД СЕ НЕШТО ДЕСИ, ПРЕДУЗИМАЈУ СЕ МЕРЕ ОПРЕЗНОСТИ!

СЕЋАМ СЕ КАКО ЈЕ ЈОШ ПРЕ НЕПУН САТ ЈЕДАН ПЛАВИ ТИП БИО ПРИЛИЧНО СУМЊИЧАВ!
ОХ! ЈЕ ЛИ?!
РАДИО ЈЕ УКЉУЧЕН!

НИКО ОД ОВИХ ЉУДИ СИГУРНО ПОЈМА НЕМА КАКО СЕ СВЕ ДЕСИЛО...

ЗДРАВО, МОМЦИ! ХОЋЕ ЛИ КО ЦИГАРЕТУ? ОВДЕ РАДИТЕ?
ДА, ПОРЕД ПУТА! ВИДЕЛИ СМО КАМИОН... ЈАДНИЦИ!

ДА ЛИ СТЕ ОВИХ ДАНА ВИДЕЛИ КОД МОСТА НЕШТО СУМЊИВО?
НИШТА... СЕМ ЈЕДНЕ ГЛУПОСТИ...

А ШТА ЈЕ ТО БИЛО?
ОХ, НИШТА... НЕКИ ЦРВЕНИ БАЛОН, ЗАКАЧЕН ЗА ОГРАДУ!

ЕВО ПОЛИЦИЈСКОГ ХЕЛИКОПТЕРА... А ЈА ЋУ СЕ ПОЗАБАВИТИ МАЛО ОНИМ БАЛОНОМ!
ШТЕТА ШТО НИСМО МОГЛИ ВИШЕ ДА ВАМ ПОМОГНЕМО!

ПОГЛЕДАЈТЕ! ИЗГЛЕДА ДА СУ ЉУДИ ЖАБЕ НЕШТО НАШЛИ!

БИЛА СУ ТО ТЕЛА ДВОЈИЦЕ ВОЗАЧА...

САД ЋЕ НЕСТАТИ И ПОСЛЕДЊЕ СУМЊЕ У ВЕЗИ **УНИШТАВАЧА!** ПОЧЕО ЈЕ И ДА УБИЈА!

КАКО МИСЛИТЕ **ПОЧЕО?** ЗАР ВИ ЗНАТЕ ЊЕГОВЕ НАМЕРЕ?
НИШТА НЕ ЗНАМ, ПОРУЧНИЧЕ, АЛИ СЛУТИМ!
ПОСЛЕ ОВОГА ЧОВЕК ЗАПРАВО И НЕ ЗНА ШТА СВЕ МОЖЕ ОЧЕКИВАТИ!

АЛО! СПЕЦИЈАЛНИ ПОЗИВ **ЕУРОКРИСТАЛУ!** МОЛИ СЕ ПРОФЕСОР КАЛА ДА ПОГЛЕДА НАШЕ РОНИОЦЕ!

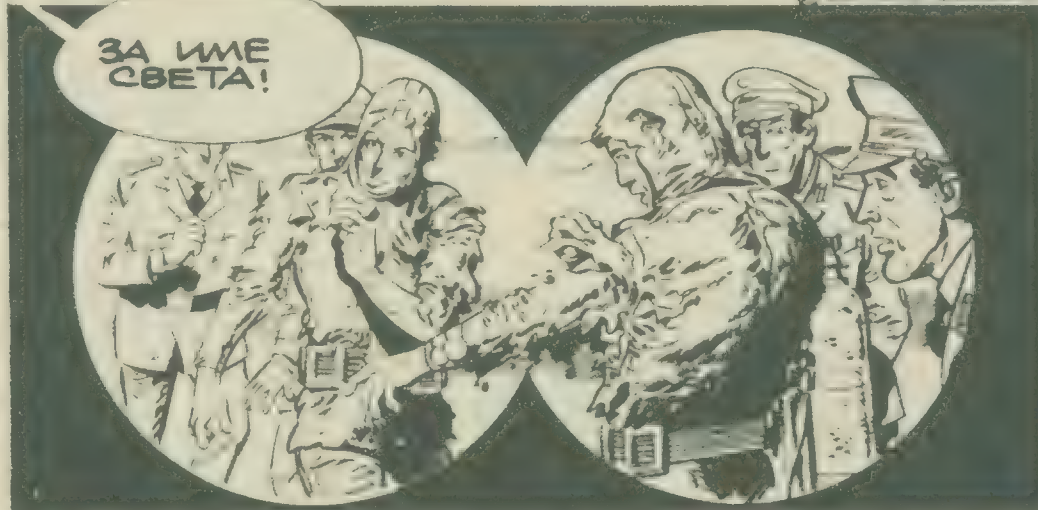
ЗА ИМЕ СВЕТА!

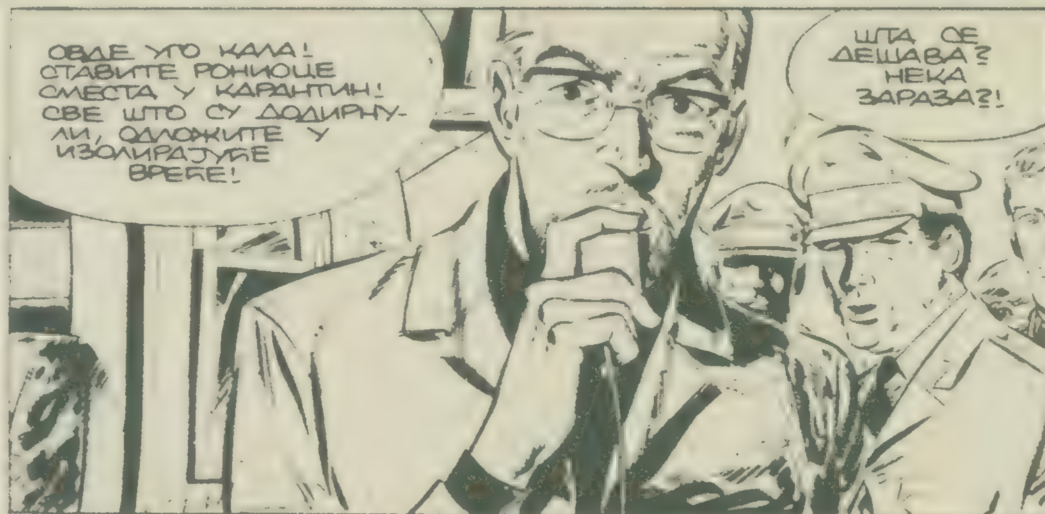
ОВДЕ УГО КАЛА! СТАВИТЕ РОНИОЦЕ СМЕСТА У КАРАНТИН! СВЕ ШТО СУ ДОДИРНУЛИ, ОДЛОЖИТЕ У ИЗОЛИРАЈУЋЕ ВРЕЋЕ!
ШТА СЕ ДЕШАВА? НЕКА ЗАРАЗА?!

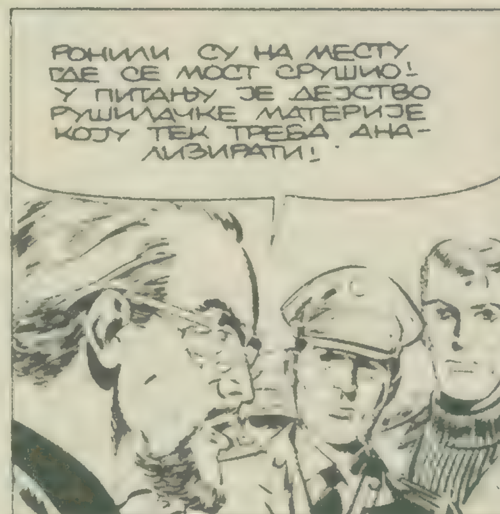
РОНИЛИ СУ НА МЕСТУ ГДЕ СЕ МОСТ СРУШИО! У ПИТАЊУ ЈЕ ДЕЈСТВО РУШИЛАЧКЕ МАТЕРИЈЕ КОЈУ ТЕК ТРЕБА АНАЛИЗИРАТИ!

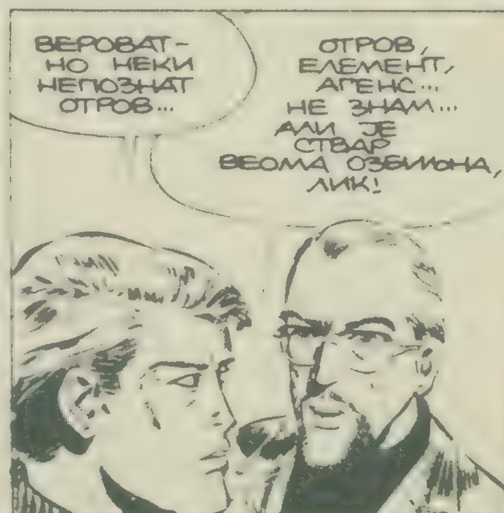
ВЕРОВАТНО НЕКИ НЕПОЗНАТ ОТРОВ...
ОТРОВ, ЕЛЕМЕНТ, АГЕНС... НЕ ЗНАМ... АЛИ ЈЕ СТВАР ВЕОМА ОЗБИЉНА, ЛИК!

ЗНАЧИ, ИМАМО УЗОРКЕ! А САД ЛЕТИМО НАЗАД У **ЕУРОКРИСТАЛ!** ТАМО ЋЕ ДОВЕСТИ РОНИОЦЕ!

ИДЕТЕ, ЛИК?

ЕВО МЕ...

ШТА ВАМ ЈЕ ТО?
ОСТАЦИ БАЛОНА КОЈИ ЈЕ НЕКО ДЕТЕ ИЛИ НЕКО СТАВИО НА МОСТ...

АЛО, ХЕЛИКОПТЕР АБ-004! ОВДЕ УНИШТАВАЧ!

ДО ВРАГА, ОСТАВИО САМ РАДИО НА РЕЗЕРВИСАНОМ.
ТИШИНА! ЗАР НЕ СХВАТАТЕ ДА ЈЕ ВАЖНО!
КАКО ЈЕ ЗНАО ФРЕКВЕНЦИЈУ?

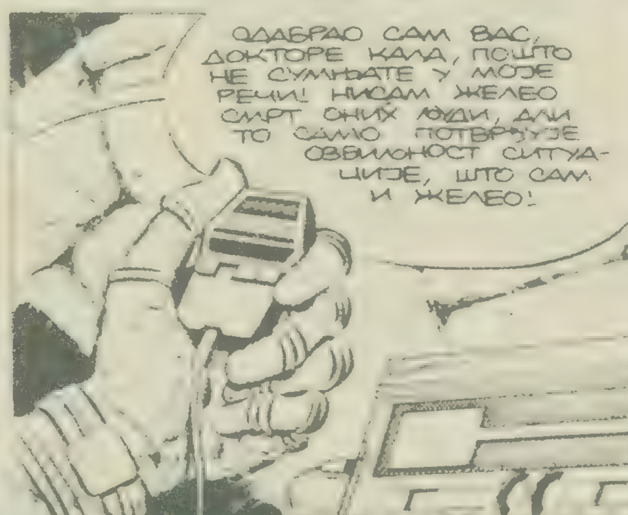
ОДАБРАО САМ ВАС, ДОКТОРЕ КАЛА, ПОШТО НЕ СУМЊАТЕ У МОЈЕ РЕЧИ! НИСАМ ЖЕЛЕО СМРТ ОНИХ ЉУДИ, АЛИ ТО САМО ПОТВРЂУЈЕ ОЗБИЉНОСТ СИТУАЦИЈЕ, ШТО САМ И ЖЕЛЕО!

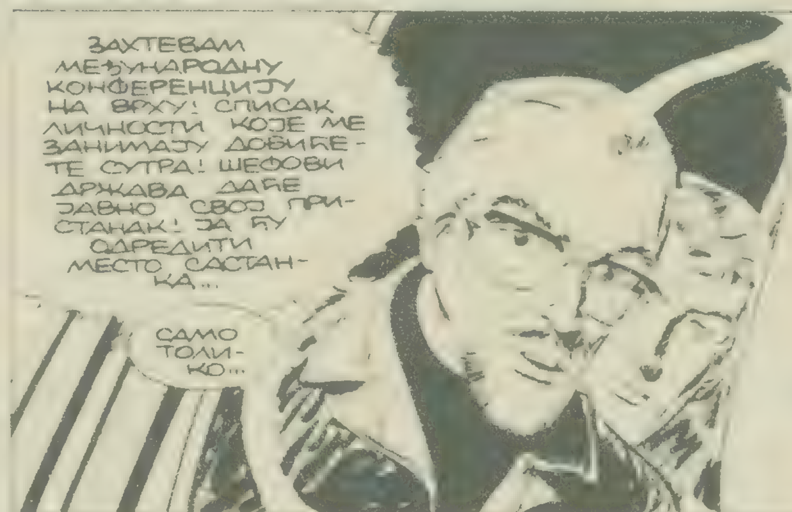
ЗАХТЕВАМ МЕЂУНАРОДНУ КОНФЕРЕНЦИЈУ НА ВРХУ! СПИСАК ЛИЧНОСТИ КОЈЕ МЕ ЗАНИМАЈУ ДОБИЋЕТЕ СУТРА! ШЕФОВИ ДРЖАВА ДАЋЕ ЈАВНО СВОЈ ПРИСТАНАК! ЈА ЋУ ОДРЕДИТИ МЕСТО САСТАНКА...
САМО ТОЛИКО...

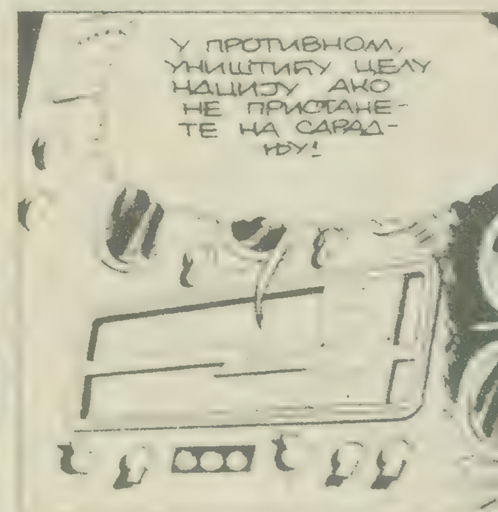
У ПРОТИВНОМ, УНИШТИЋУ ЦЕЛУ НАЦИЈУ АКО НЕ ПРИСТАНЕТЕ НА САРАДЊУ!

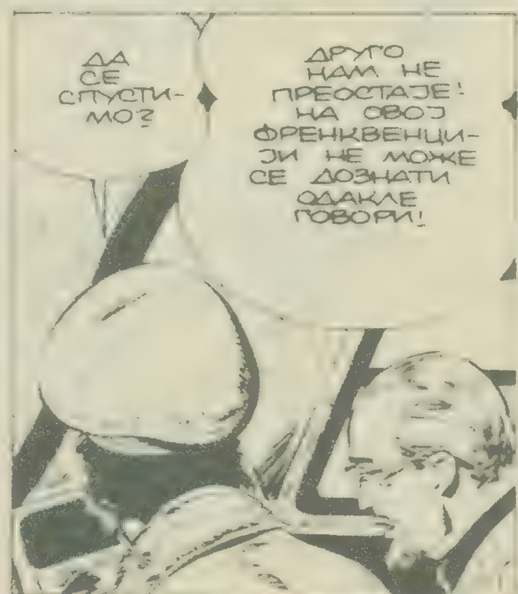
ДА СЕ СПУСТИМО?
ДРУГО НАМ НЕ ПРЕОСТАЈЕ! НА ОВОЈ ФРЕКВЕНЦИЈИ НЕ МОЖЕ СЕ ДОЗНАТИ ОДАКЛЕ ГОВОРИ!

ОХ, ДАВИРЕЛ, ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ВИДЕЛИ РОНИОЦЕ?
ЈЕСАМ, ДОКТОРЕ КАЛА!

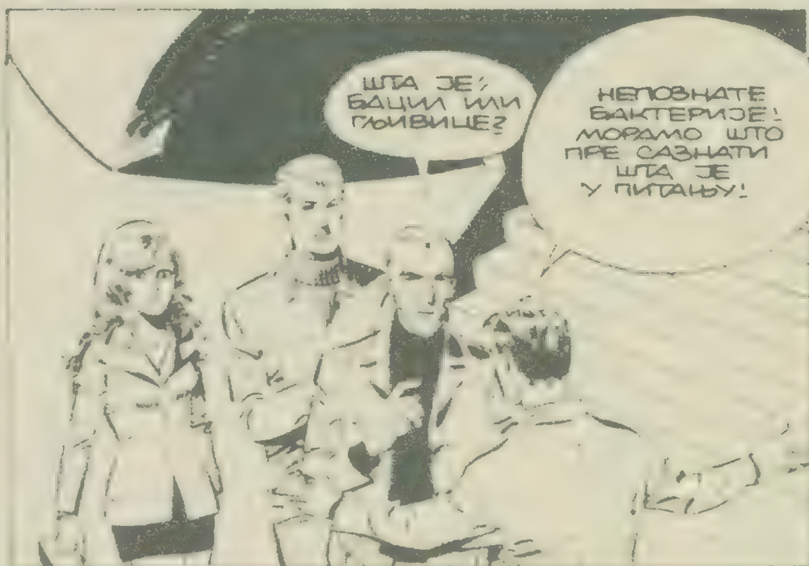
ШТА ЈЕ: БАЦИЛ ИЛИ ГЉИВИЦЕ?
НЕПОЗНАТЕ БАКТЕРИЈЕ! МОРАМО ШТО ПРЕ САЗНАТИ ШТА ЈЕ У ПИТАЊУ!

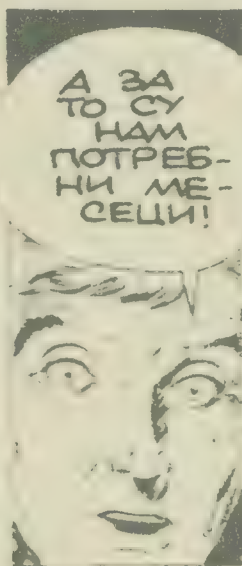
А ЗА ТО СУ НАМ ПОТРЕБНИ МЕСЕЦИ!

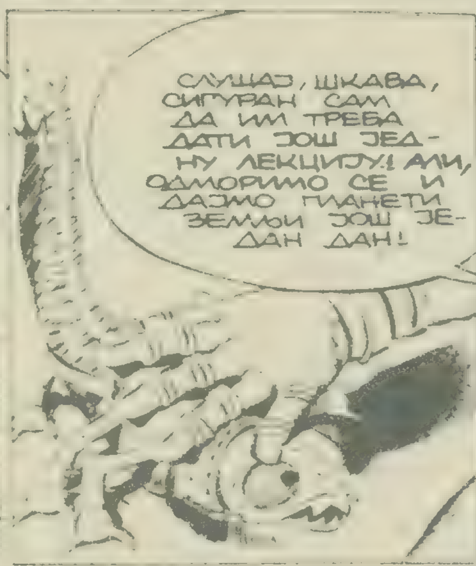
СЛУШАЈ, ШКАВА, СИГУРАН САМ ДА ИМ ТРЕБА ДАТИ ЈОШ ЈЕДНУ ЛЕКЦИЈУ! АЛИ, ОДМОРИМО СЕ И ДАЈМО ПЛАНЕТИ ЗЕМЉИ ЈОШ ЈЕДАН ДАН!

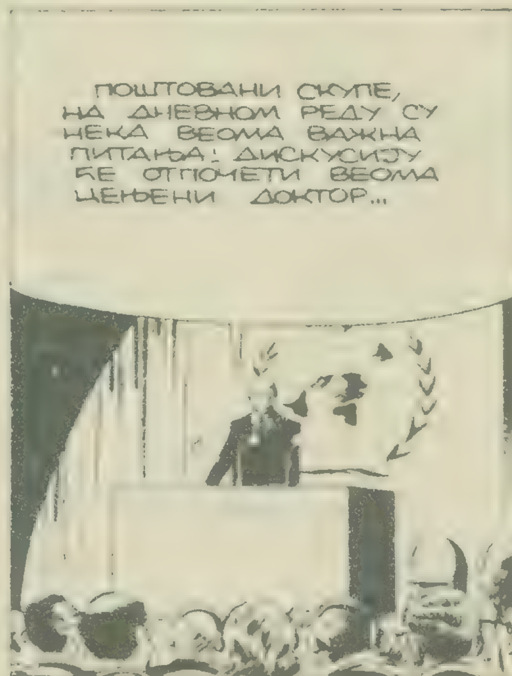
ПОШТОВАНИ СКУПЕ, НА ДНЕВНОМ РЕДУ СУ НЕКА ВЕОМА ВАЖНА ПИТАЊА! ДИСКУСИЈУ ЋЕ ОТПОЧЕТИ ВЕОМА ЦЕЊЕНИ ДОКТОР...

...КАЛА КОЈИ ЋЕ НАМ РАЗЈАСНИТИ НЕКЕ СТВАРИ У ВЕЗИ СА УНИШТАВАЧЕМ!

ДАМЕ И ГОСПОДО, ПОСЛЕ НЕСРЕЋЕ КОЈА СЕ ДОГОДИЛА ПРЕ НЕКОЛИКО САТИ, АНАЛИЗОМ ЈЕ ОТКРИВЕНО ПРИСУСТВО БАКТЕРИЈА КОЈЕ ИМАЈУ...

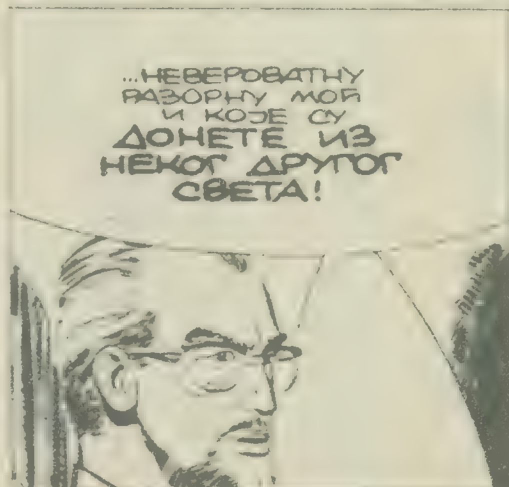
...НЕВЕРОВАТНУ РАЗОРНУ МОЋ И КОЈЕ СУ ДОНЕТЕ ИЗ НЕКОГ ДРУГОГ СВЕТА!

НЕПРИХВАТЉИВА ХИПОТЕЗА! ФАНТАСТИКА!
ПРОФЕСОРЕ КАЛА, ПОДЛЕГЛИ СТЕ МАШТИ НЕДОСТОЈНОЈ ПРАВОГ НАУЧНИКА!
У ТО НЕ МОЖЕМО ДА ВЕРУЈЕМО!

ПОД ПРЕТПОСТАВКОМ ДА ПРИХВАТИМО ОНО ШТО ЈЕ ПРОФЕСОР КАЛА ИЗЛОЖИО, ШТА ТРЕБА УЧИНИТИ ДА СЕ ИЗБЕГНЕ ТРАГЕДИЈА?

ТРЕНУТНО НИШТА! ПОШТО СУ ОБАВИЛЕ СВОЈЕ УНИШТАВАЧКО ДЕЛО, БАКТЕРИЈЕ СУ ПОЖИВЕЛЕ ЈОШ НЕКОЛИКО ЧАСОВА! НАЈОТПОРНИЈЕ СУ УСПЕЛЕ ДА ОШТЕТЕ ОПРЕМУ ЉУДИ ЖАБА...

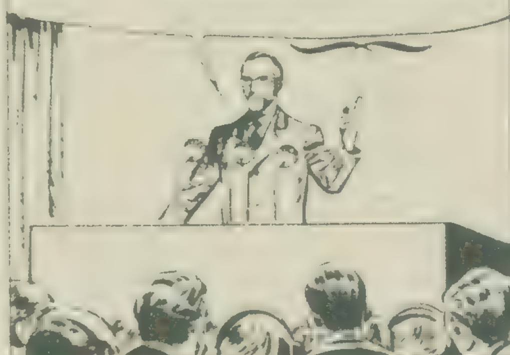
ПОТРЕБНО ЈЕ МНОГО ВРЕМЕНА ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ТИХ БАКТЕРИЈА, ТЕ НЕЋЕМО БИТИ У СТАЊУ ДА СПРЕЧИМО УНИШТАВАЧА ДА ОСТВАРИ СВОЈУ ПРЕТЊУ!

КОЛИКО САМ ВАС РАЗУМЕО, ДОКТОРЕ КАЛА, ТЕ БАКТЕРИЈЕ НЕ НАПАДАЈУ ЧОВЕКА, ВЕЋ САМО МАТЕРИЈЕ И БИЉКЕ...
МИСЛИТЕ?

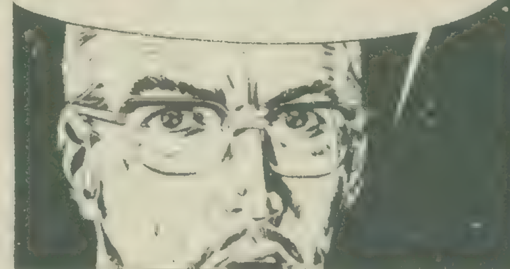
ПРВА ПОМИСАО ЈЕ УПРАВО ТАКВА, АЛИ ЗАМИСЛИТЕ ЖИВОТ ЧОВЕКА У СРЕДИНИ У КОЈОЈ ЈЕ ЛИШЕН АПСОЛУТНО СВЕГА ЈЕР СУ БАКТЕРИЈЕ У СТАЊУ СВЕ ДА УНИШТЕ!

ЧОВЕК МОЖДА НЕЋЕ БИТИ УНИШТЕН ДИРЕКТНО, АЛИ...

ОХ, ЗАБОГА! ШТО ПЕЧЕ!
!?

ЛИК! ШТА СЕ ДЕСИЛО?
ОХ... ГРУДИ...
ПРОЛАЗ!
АТЕНТАТ?

КАКВА ЈЕ ТО КОМЕДИЈА?!
МИСЛИМ ДА ЈЕ НЕШТО ОЗБИЉНО!

НА ПРВИ ПОГЛЕД, ТО ЈЕ ОПЕКОТИНА ПРВОГ СТЕПЕНА... УЗРОК -НЕКА КИСЕЛИНА...
?
ШТА ЛИ ЈЕ У ПИТАЊУ?
СВЕ ШТО ДОДИРНЕ ЊЕГОВ САКО, РАСПАДНЕ СЕ! ЕВО ШТА САМ ЈА „ЗАРАДИО"!

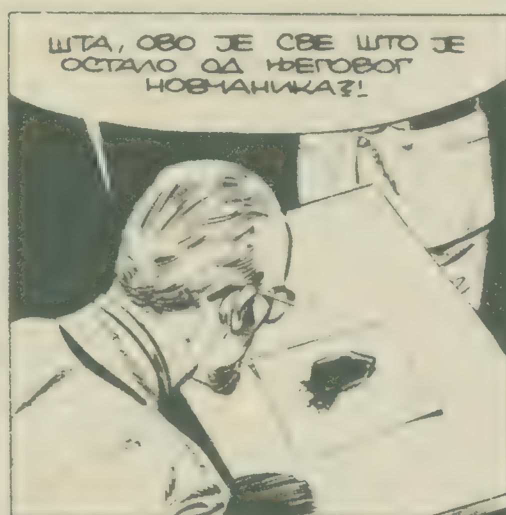
ШТА, ОВО ЈЕ СВЕ ШТО ЈЕ ОСТАЛО ОД ЊЕГОВОГ НОВЧАНИКА?!

МОЈ НОВЧАНИК?! ДО ВРАГА, САД САМ СХВАТИО СВЕ!
СМИРИТЕ СЕ!

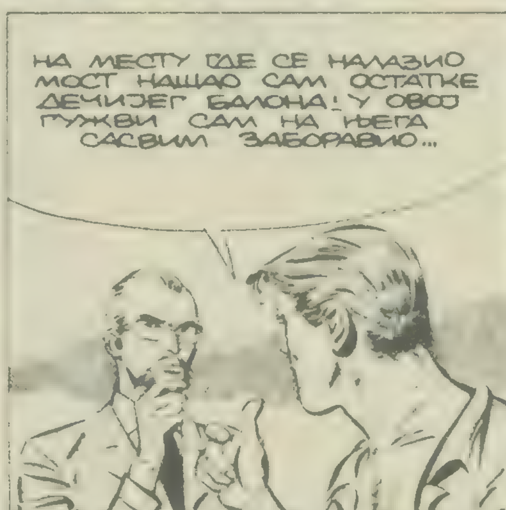
НА МЕСТУ ГДЕ СЕ НАЛАЗИО МОСТ НАШАО САМ ОСТАТКЕ ДЕЧИЈЕГ БАЛОНА! У ОВОЈ ГУЖВИ САМ НА ЊЕГА САСВИМ ЗАБОРАВИО...

СТАВИО САМ ГА У СВОЈ НОВЧАНИК! МОЖДА СУ БАКТЕРИЈЕ ЈОШ ЖИВЕ...

ДА ПРЕКИНЕМ СЕДНИЦУ?
НАСТАВИТЕ СВОЈ УОБИЧАЈЕНИ ПРОГРАМ, А МИ ИДЕМО ДА НАПРАВИМО АНАЛИЗЕ! ДЕЛЕГАТИ МОРАЈУ СХВАТИТИ ДА ЈЕ СТВАР **ВЕОМА** ОЗБИЉНА!
ASTOR

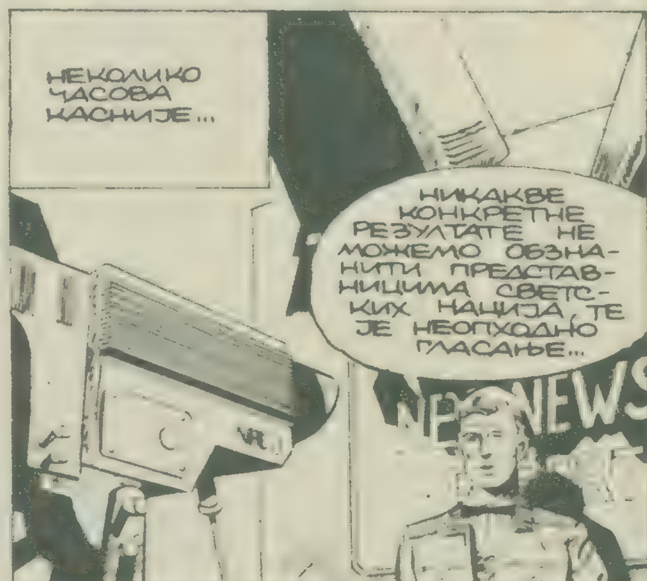
НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ...
НИКАКВЕ КОНКРЕТНЕ РЕЗУЛТАТЕ НЕ МОЖЕМО ОБЗНАНИТИ ПРЕДСТАВНИЦИМА СВЕТСКИХ НАЦИЈА, ТЕ ЈЕ НЕОПХОДНО ГЛАСАЊЕ...
NEWS

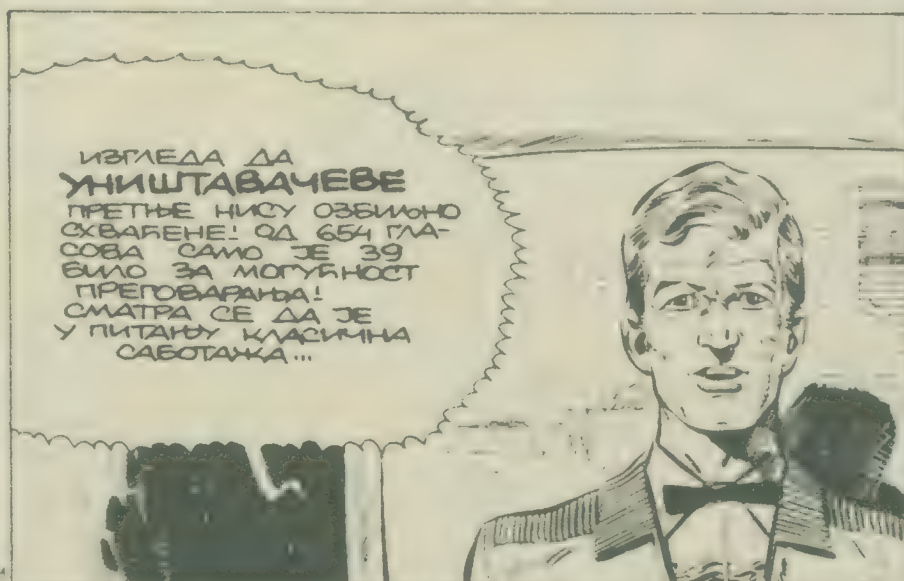
ИЗГЛЕДА ДА **УНИШТАВАЧЕВЕ** ПРЕТЊЕ НИСУ ОЗБИЉНО СХВАЋЕНЕ! ОД 654 ГЛАСОВА САМО ЈЕ 39 БИЛО ЗА МОГУЋНОСТ ПРЕГОВАРАЊА! СМАТРА СЕ ДА ЈЕ У ПИТАЊУ КЛАСИЧНА САБОТАЖА...

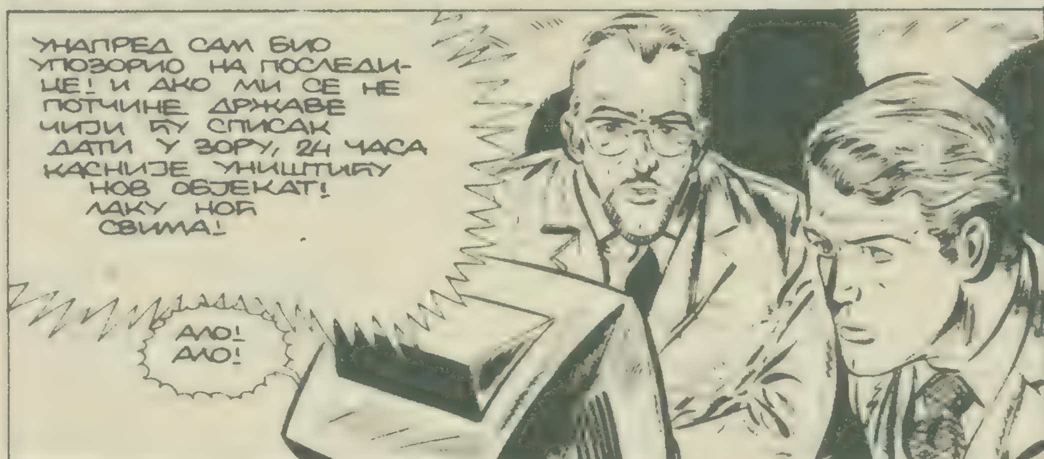

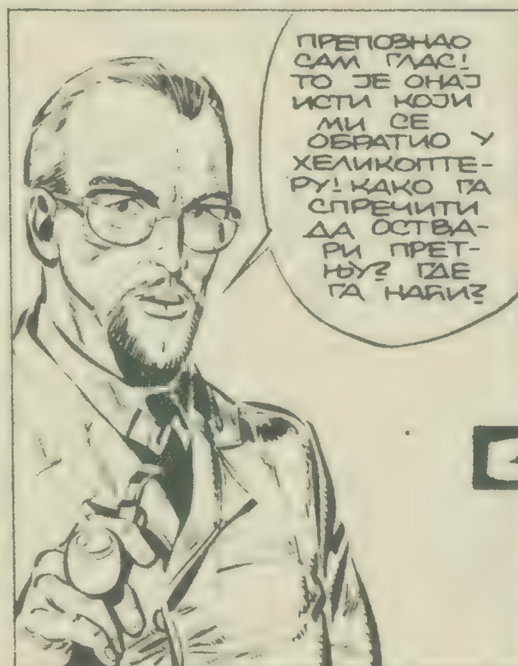

EDITIONS LOMBARD

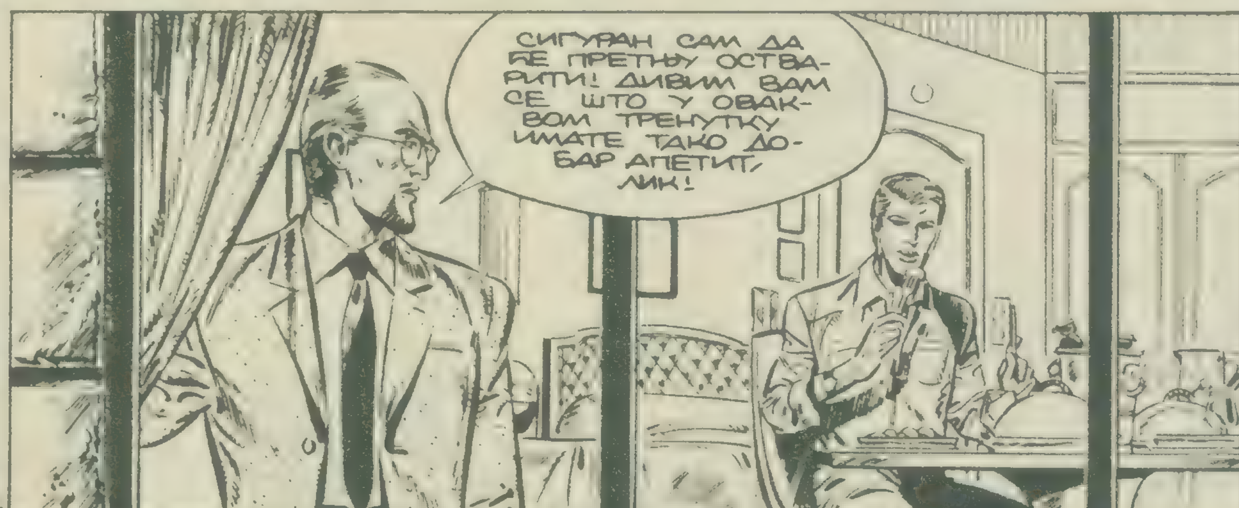

УВЕК СЕ БОРИМ КАД ИОЛЕ ИМАМ ШАНСУ ДА ПОБЕДИМ ПРОТИВНИКА!

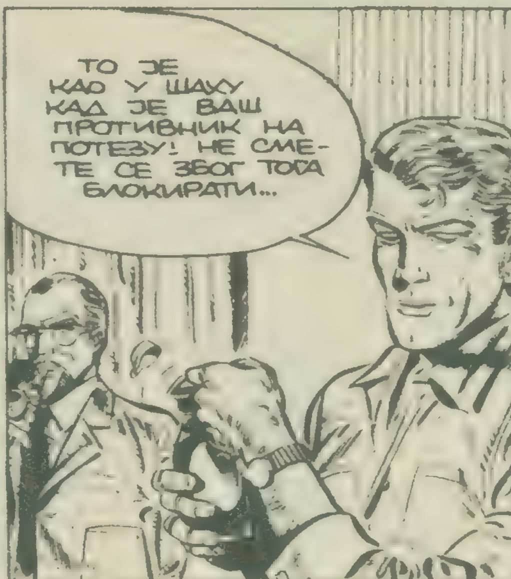
ТО ЈЕ КАО У ШАХУ КАД ЈЕ ВАШ ПРОТИВНИК НА ПОТЕЗУ! НЕ СМЕТЕ СЕ ЗБОГ ТОГА БЛОКИРАТИ...

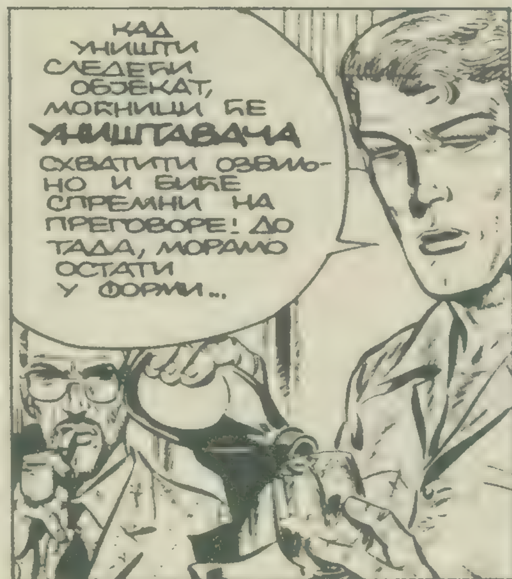
КАД УНИШТИ СЛЕДЕЋИ ОБЈЕКАТ, МОЋНИЦИ ЋЕ УНИШТАВАЧА СХВАТИТИ ОЗБИЉНО И БИЋЕ СПРЕМНИ НА ПРЕГОВОРЕ! ДО ТАДА, МОРАМО ОСТАТИ У ФОРМИ...

У ЗОРУ...

САЛИВЕН? ДА, ОВДЕ КАЛА! КАКВИ СУ РЕЗУЛТАТИ У ВЕЗИ С НОВЧАНИКОМ?

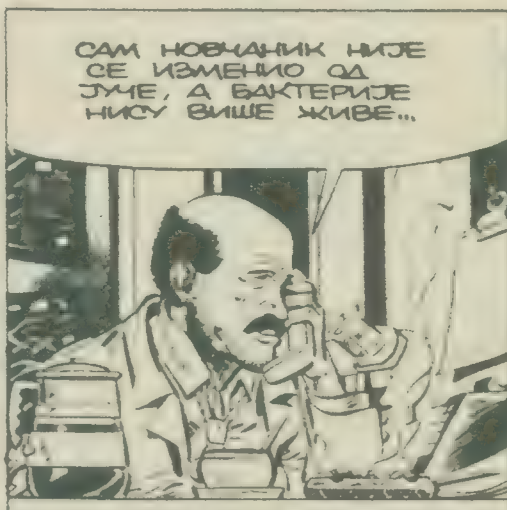
САМ НОВЧАНИК НИЈЕ СЕ ИЗМЕНИО ОД ЈУЧЕ, А БАКТЕРИЈЕ НИСУ ВИШЕ ЖИВЕ...

ЗНАЧИ, ИСТА СТВАР КАО И У СЛУЧАЈУ С ОПРЕМОМ РОНИЛАЦА У АУСТРИЈИ...

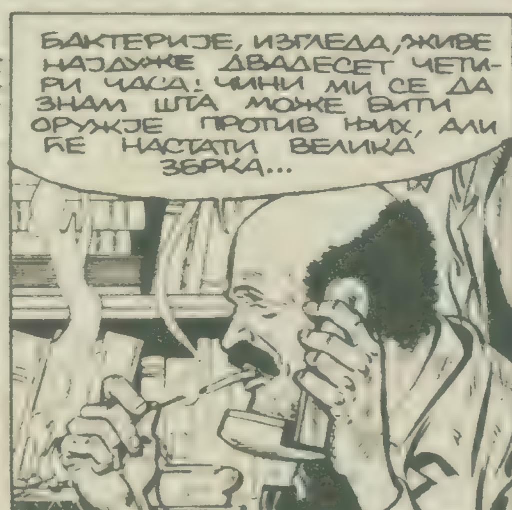
БАКТЕРИЈЕ, ИЗГЛЕДА, ЖИВЕ НАЈДУЖЕ ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ ЧАСА! ЧИНИ МИ СЕ ДА ЗНАМ ШТА МОЖЕ БИТИ ОРУЖЈЕ ПРОТИВ ЊИХ, АЛИ ЋЕ НАСТАТИ ВЕЛИКА ЗБРКА...

ШТА?! ПОНОВИТЕ... ТО СЕ ПОДУДАРА... ЧЕСТИТАМ, САЛИВЕНЕ! ВИ СВЕ ПРИПРЕМИТЕ, А ОСТАЛО ЈЕ МОЈА СТВАР!
?

ОРИЈАН, У ПРАВУ СТЕ! ТРЕБА БИТИ У ФОРМИ! ИДЕМО НА ДОРУЧАК!

ПОМОЋУ МАТЕРИЈАЛА КОЈИ ЋЕМО ДОБИТИ ОД САЛИВЕНА, МОЋИ ЋЕМО ДА ОГРАНИЧИМО ШТЕТУ САМО НА МЕСТО ЗБИВАЊА...
АЛИ, ИМА ТУ ЈЕДАН ПРОБЛЕМ...

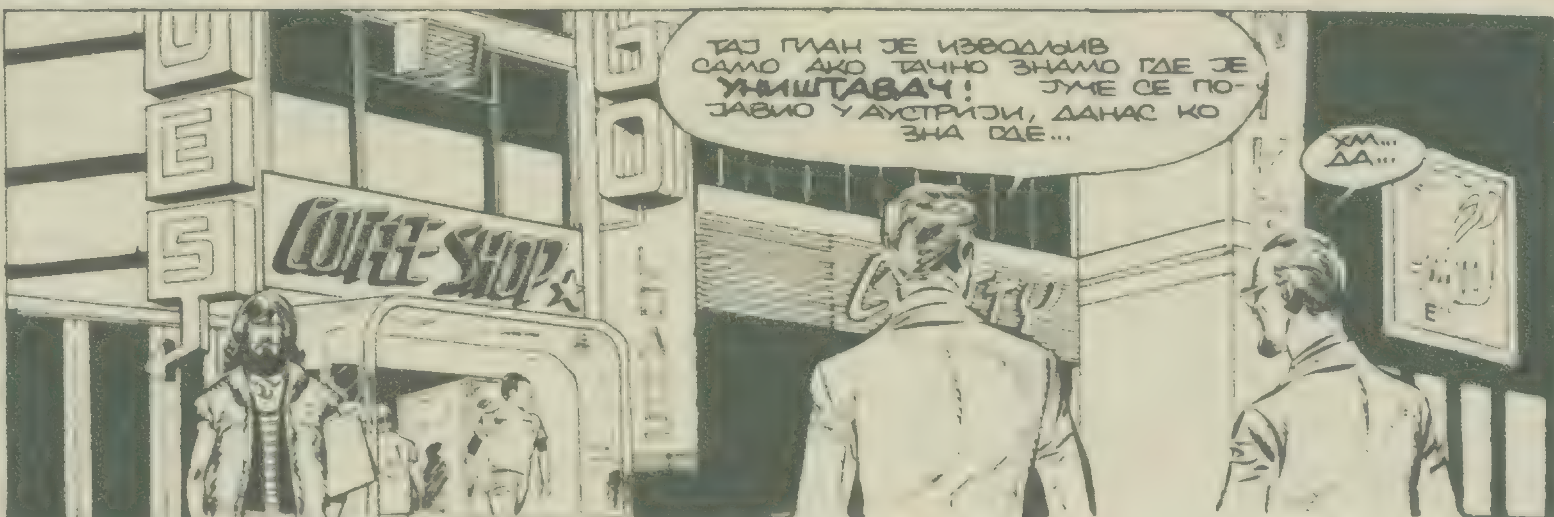
COFFEE-SHOP
ТАЈ ПЛАН ЈЕ ИЗВОДЉИВ САМО АКО ТАЧНО ЗНАМО ГДЕ ЈЕ УНИШТАВАЧ! ЈУЧЕ СЕ ПОЈАВИО У АУСТРИЈИ, ДАНАС КО ЗНА ГДЕ...
ХМ... ДА...

HAMBURGER
HOT-DOG
ТРЕБА ШИРОМ СВЕТА ОСНОВАТИ ХИТНУ МРЕЖУ ЗА ПОМОЋ НА КЉУЧНИМ МЕСТИМА...
АЛИ, ЗА ТО ЈЕ ПОТРЕБНА ЧИТАВА ВОЈСКА!

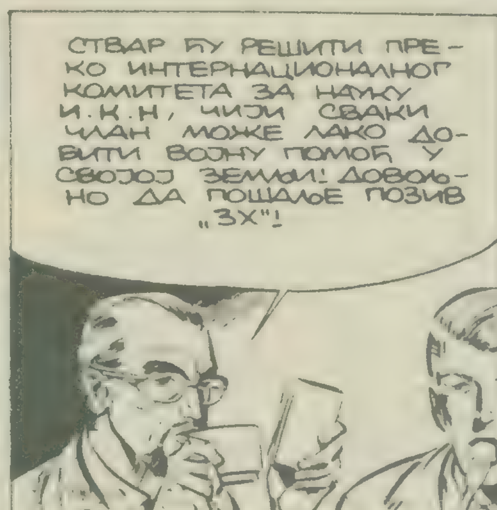
СТВАР ЋУ РЕШИТИ ПРЕКО ИНТЕРНАЦИОНАЛНОГ КОМИТЕТА ЗА НАУКУ И.К.Н, ЧИЈИ СВАКИ ЧЛАН МОЖЕ ЛАКО ДОБИТИ ВОЈНУ ПОМОЋ У СВОЈОЈ ЗЕМЉИ! ДОВОЉНО ДА ПОШАЉЕ ПОЗИВ „3Х"!

АЛИ, ТИМЕ НЕЋЕТЕ СПРЕЧИТИ АТЕНТАТ ВЕЋ МОЖДА САМО СМАЊИТИ ЕФЕКАТ!
И ТО ЈЕ НЕШТО!

АКО ЈЕ САЛИВВНОВ ПЛАН ДОБАР, СВЕ ВОЈНЕ БОЛНИЦЕ МОЋИ ЋЕ ДА ПРУЖЕ ПОТРЕБНУ ПОМОЋ! УНИШТАВАЧ ЋЕ ПРИМЕТИТИ ДА СМО СВЕ СХВАТИЛИ!
ШТО БИ НЕИЗБЕЖНО ДОВЕЛО И ДО ПРЕГОВОРА!

СЕДИШТЕ И.К.Н. ЈЕ ДВА КОРАКА ОДАВДЕ! ОДАНДЕ ЋЕМО РАЗАСЛАТИ ТЕЛЕГРАМЕ!
У РЕДУ...

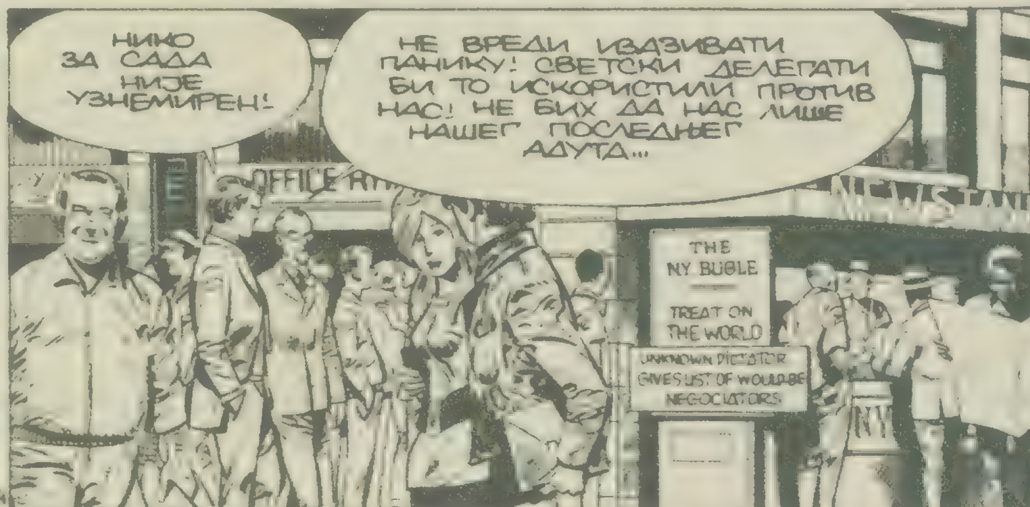
НИКО ЗА САДА НИЈЕ УЗНЕМИРЕН!
НЕ ВРЕДИ ИЗАЗИВАТИ ПАНИКУ! СВЕТСКИ ДЕЛЕГАТИ БИ ТО ИСКОРИСТИЛИ ПРОТИВ НАС! НЕ БИХ ДА НАС ЛИШЕ НАШЕГ ПОСЛЕДЊЕГ АДУТА...
THE NY BUGLE
TREAT ON THE WORLD
UNKNOWN DICTATOR GIVES LIST OF WOULD-BE NEGOCIATORS

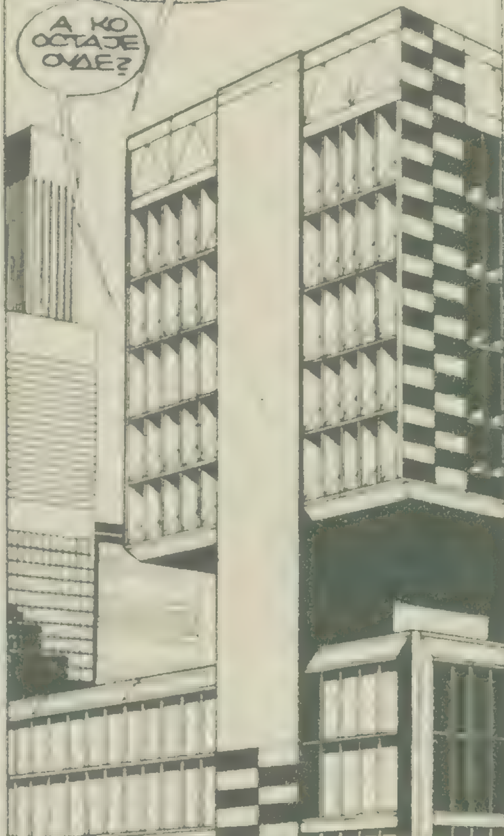
ПОСЛАТИ СУ СВИ ТЕЛЕГРАМИ! ЈЕДАН ЈЕ УПУЋЕН ЛОРИ, КОЈА ЋЕ ДЕЖУРАТИ У БЕЧУ, А ЈЕДАН ТОВИЈУ У КАРАЧИ... ЈА ЛИЧНО ИДЕМ У МОНТРЕАЛ!
А КО ОСТАЈЕ ОВДЕ?

ВИ И САЛИВЕН! ПОТРЕБНО ЈЕ ДА ОВДЕ ОСТАНЕ НЕКО ОЗБИЉАН КАД СЕ ДЕЛЕГАТИМА БУДЕ ПОДНОСИО ИЗВЕШТАЈ!

BUS STOP
ТО ЋЕ ЧАК БИТИ И ЗАБАВНО, НА НЕКИ НАЧИН...
А АКО ДОЂЕ ДО НОВОГ РУШИЛАЧКОГ ПОТХВАТА, ПРИДРУЖИЋУ ВАМ СЕ ДА ТОЈ ГОСПОДИ ПОДНЕСЕМО ДОКАЗЕ!

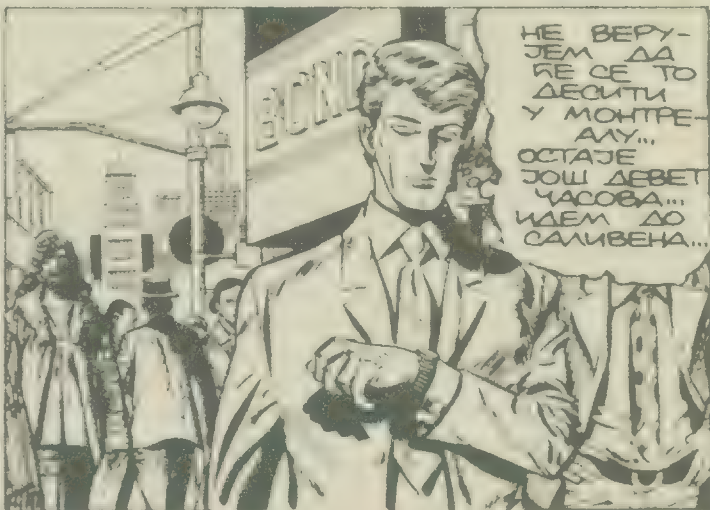
НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ СЕ ТО ДЕСИТИ У МОНТРЕАЛУ... ОСТАЈЕ ЈОШ ДЕВЕТ ЧАСОВА... ИДЕМ ДО САЛИВЕНА...

УНИШТАВАЧ ЈЕ ВЕЋ ОДАБРАО СВОЈ НОВИ ЦИЉ...

БАШ МЕ ЗАНИМА КАКО ЈЕ КАЛА РЕШИО ПРОБЛЕМ...
ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКА И ХЕМИЈСКА ИСТРАЖИВАЊА

РЕШЕЊЕ БИ МОРАЛО БИТИ ВЕОМА ЈЕДНОСТАВНО...

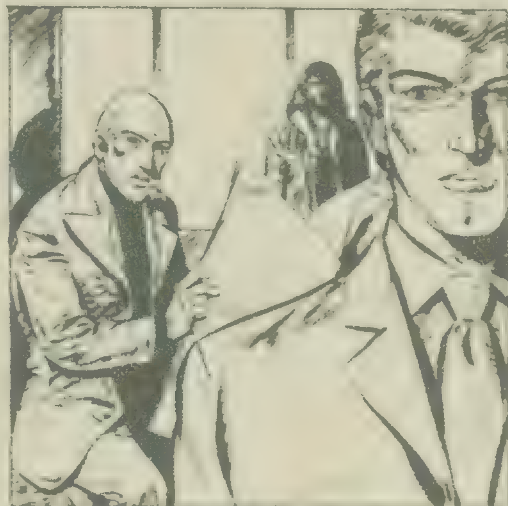

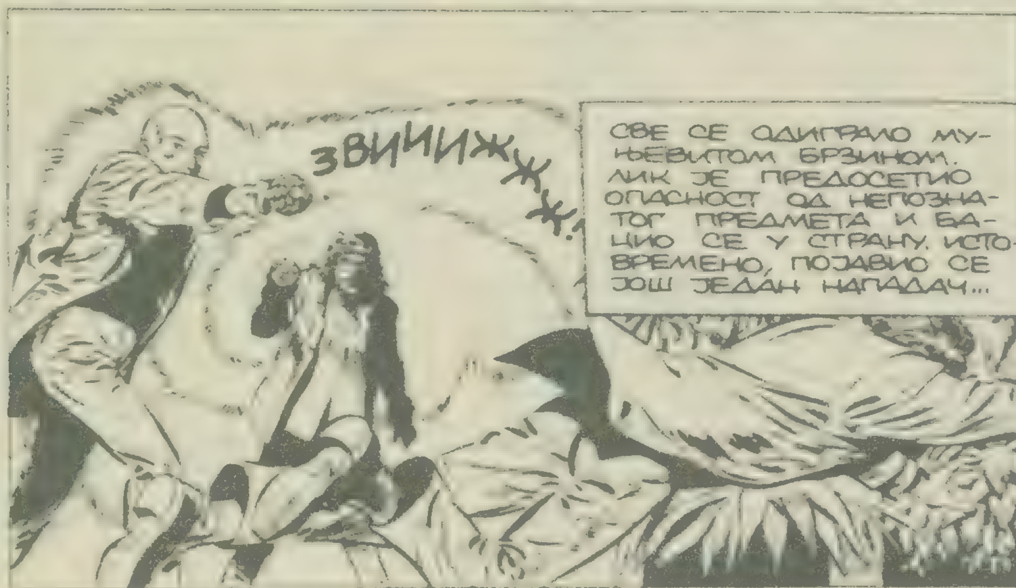

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

КЛОВН АКРОБАТА

Ако волите старинске играчке, ево како да направите кловна акробату. На црт. 1 дата је шема акробате – а) тело исеците једанпут. б) руке два пута и ц) ноге, такође два пута. Ове делове исеците од тврдог белог картона тако да их можете обојити. На црт. 1 дата је права величина акробате па можете директно да га прекопирате. Од истог картона исеците парче као на цртежу 2. а тамо где су испрекидане цртице треба просећи. Акробату обојите са обе стране и на местима где су црне тачке пробушите рупе па концем и чворићима повежите руке и ноге (као на црт. 3) али тако да се лако померају. Потребне су вам и две танке дашчице као дршке сладоледа, само дуже (димензије су дате на црт. 4). Негде изнад средине навуците прорезе картончета са црт. 2 (види црт. 5). Кроз рупице на дашчицама и рукама провуците затим вуницу или сасвим танак канап као на црт. 6. при чему ћете вуницу између две руке укрстити. Вуницу вежите са спољашње стране дашчице. Готов акробата види се на црт. 7 и 8 Акробације ће изводити кад се према унутра притискају доњи крајеви оба штапића (црт. 9) Акробата се покреће затезањем вунице. а ако неће да скочи значи да вуницу нисте довољно затегли или сте је затегли сувише па морате одредити праву дужину

3

25 cm

1 cm

4

5

9

6

7

8

1

a

b

c

2

ВАС 85.

31. 5. 1985

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

ДВАДЕСЕТОРИЦА НА ЈЕДНОГ

КАДА ГА ЈЕ ПОМОЋНИК НИЛ БРАУН ОБАВЕСТИО ДА У ГРАД ДОЛАЗЕ КАУБОЈИ ДА ГА ОБЕСЕ, ШЕРИФ ВАЈАТ ЕРП ЈЕ ОПАСАО РЕВОЛВЕРЕ, УЗЕО ПУШКУ И САМ ИМ ПОШАО У СУСРЕТ

Д [illegible]

Пуцање је забрањено

[illegible] улицама [illegible] носити би [illegible]

[illegible] су здравили са шерифом и с њим нестали у његовој канцеларији. Та три човека били су: Бат Мастерсон и Нил Браун, који су вешто баратали револверима и нису се устручавали да их употребе, и Ерпов млађи брат Морган, темпераментни момак који је волео гужве. С њима је Ерп у прошлости доживео доста авантура и њихово пријатељство је после обрачуна код О. К. Корала ушло у легенду.

Прихватили су Ерпову понуду и пристали да му буду помоћници.

Неколико следећих дана у граду је било мирно. Вајат Ерп је врло добро знао да је то само привид па је непрестано био на опрезу, али то није ничим одавао. Једне вечери док је шетао градом, из салуна „Аламо" излетела је разуларена гомила од десетак каубоја и уз индијанске покличе почела да се забавља гађајући светиљке, прозоре и натписе на радњама.

Шериф им се полако приближио.

– Зар не знате да је забрањено носити у граду оружје? – упитао је.

– Говориш ли ти то мени? – исцерио се један каубој. Шта ако се мени свиђа да пуцам?

Усправан и миран Вајат Ерп га је посматрао. Било му је жао тог младог пијаног каубоја који се правио важан пред друговима.

Каубој је Ерпово држање протумачио као страх. Церећи се безобразније нанишанио је најближу светиљку.

– Пуцање је забрањено, момче! – рече још увек миран шериф.

Младић се насмеја и опали.

Муњевитим покретом Ерп потеже свој „колт", обрте га у руци, и служећи се њиме као маљем, спусти га на главу обесног каубоја.

Пре него што су изненађени каубоји успели да се снађу, Ерпов револвер био је уперен у њих.

– Мислите ли да је Доџ Сити још ваше стрелиште? – запитао је Ерп спокојно. – Не мислите? Одлично. Весели ме што се разумемо. А сад покупите овог вашег мангупа и однесите га у логор. Кад се буде истрезнио, можете поново у град. Само, без оружја!

Поново је неколико дана протекло у спокојству.

Једне вечери шерифов помоћник Нил Браун ујахао је у град на ознојеном коњу у пуном галопу и задихан улетео у Ерпову канцеларију.

Они долазе!

– Вајате! Двадесетак наоружаних каубоја долазе у град! Долазе да поразбијају неколико трговина, да ти запале канцеларију, пропусте те кроз шаке, па да те на крају обесе на тргу.

– Видећемо – мирно рече шериф, притеже појас с револверима, скиде са зида ловачку двоцевку па пође према вратима.

– Чекај, Вајате! – викну Нил Браун. – Чекај док не доведем Бата и Моргана!

– Остани овде, Ниле – нареди Ерп. – Они долазе да мене лично пропусте кроз шаке! Пружићу им задовољство да то покушају. Али сам. Ако нас буде више, биће крви!

Миран дан у Доџ Ситију

Средином улице, усправан, лака корака, у црном оделу и белој кошуљи, шериф је кренуо према излазу из града. Људи који су већ чули да су каубоји кренули против шерифа радознало су извиривали из својих кућа.

– Лудак! – сашаптавали су се док је Вајат Ерп мирно корачао низ улицу.

Каубоји, обавијени облаком црвене канзаске прашине, пијано подврискујући, стигли су до првих градских кућа у пуном галопу.

Кад су угледали човека у беспрекорном црном оделу на средини улице који је стајао са двоцевком у руци, нагло су зауставили коње. Ниједном од њих није раније пало на ум да би неко имао толико дрскости да их дочека сам на брисаном простору.

Вајат Ерп, одличан познавалац људи свог времена, добио је и ову рунду. Задао је противницима први ударац који је, иако невидљив, био одлучујући. Знао је да тај први ударац треба искористити.

– Чуо сам да тражите шерифа Вајата Ерпа, момци? Ја сам Вајат Ерп!

Нису знали шта да одговоре.

Један између њих ипак се одлучи и пође руком према појасу и револверу. Шериф је знао да је најбоље да смакне ратоборног каубоја [illegible]

Каубо[illegible]

Илустровао Ненад Мирковић

– Онда све је у најбољем реду – рече спуштајући полако цев пушке. – Окрените коње и правац логор! Дођите сутра у град! Или још вечерас ако хоћете! Без оружја, наравно!

Каубоји су оклевали. Ниједан није хтео први да окрене коња.

– До виђења, момци! – Ерпов глас је одједном постао оштар, а пушчана цев поново је заузела хоризонтални положај. – Натраг! И то брзо!

Каубоји коначно, један по један, окретоше коње и покуњени одјахаше у прерију.

А. Р.

КАКО УДАХНУТИ ЖИВОТ РИБИ

У свету је забележен први случај пољупца живота дат једној риби. Госпођа Мајра Дојн, домаћица из Нотингема у Енглеској, спасла је тако своју златну рибицу Фредија. Љубоморни, или гладни, мачак Скоти преврнуо је акваријум и власница је угледала Фредија како беживотно лежи на поду. Прискочила је, зграбила га и оживела системом давања ваздуха уста на уста.

(Није препоручљиво за оживљавање ајкула!) ■

НЕЖНИ СИН ГОРОПАДНЕ МАМЕ

Када је Раби Џексон сазнала да јој нису примили сина у фабрици конзерви у Сиднеју улетела је у канцеларију директора и, ни пет ни шест, почела да га шамара. За дивно чудо, уместо да позове колеге и избаци Раби из канцеларије он јој је рекао да седне. Наручио јој је кафу. Затим јој је понудио посао шефа смене.

И тако, уместо сина запослила се мајка. На крају је дала изјаву.

– Мислим да је директор сасвим у праву. Мој син је такав смотанко да га чак ни ја не бих запослила! ■

СЛАВА НЕМА ПРЕПРЕКЕ

Власник чувеног циркуса и најславнији амерички шоумен свога доба Барнум лежао је 1891. године на самрти када се његовом менаџеру јавио уредник њујоршког листа „Ивнинг Сан" с питањем да ли би Барнум имао нешто против да се посмртно слово објави пре него што умре.

– Нипошто – одговорио је менаџер. – Само пишите, стари ће бити очаран.

Већ следећег дана Барнум је на пуна четири ступца читао хвалоспев о свом минулом животу пун туге због ненадокнадивог губитка – и уживао. ■

ЂАВО ИЗ МАЛАГЕ

Шпанац Педро Кариљо из Малаге враћао се пешице с маскенбала преобучен у ђавола. Запањен приметио је како на њега иде аутомобил. Возач је у последњем тренутку скренуо и улетео у излог једне трговине.

На суду он је објаснио да је прекршај учинио због страха од ђавола који му је ишао у сусрет.

Суд је осудио Педра Кариља да плати накнаду за штету коју је возач учинио у страху. Потврдила се изрека „Ко с ђаволом тикве сади о... новчаник му се обијају". ■

ПОСАО ИЗ СНОВА

Ево огласа објављеног у „Лондон Тајмсу": Тражи се помоћник за малу фирму која прави средњовековне, ренесансне и барокне гудачке инструменте. Предност имају професионални музичари и градитељи инструмената. Докторат из физике, посебно акустике, и добро познавање иконографије, органологије и ренесансних језика пожељни. Сваки интелигентан и вредан кандидат, вичан раду с дрветом и механичким справама, биће узет у разматрање. Плата минимална, али знатан попуст при куповини наших производа. Пријаве слати господину Аботу. ■

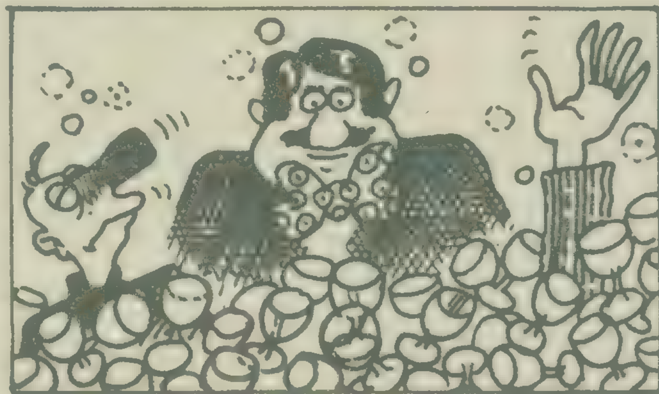

ЈЕДНО ПИЈАНЧЕЊЕ, ТРИ СМРТИ

Једно такмичење у испијању џина, у неком бару у Велтон Бичу на Флориди, завршено је с три смртна случаја.

Прво су један за другим, још за шанком издахнула оба такмичара, пошто су искапили огромне количине пића. Педесетдвогодишњи бармен који је такмичарима пунио чаше, бележио резултат и био врховни судија, прогласио је меч нерешеним... Кад су из бара изнели мртве такмичаре и сам је умро од срчаног удара, јер му је полиција саопштила да ће одговарати због саучесништва у смрти својих гостију. ■

ЧАСОВИ ИЗ ПОЗНАВАЊА КРАВА

Америчка телевизијска компанија снимала је филм у Вирџинији и глумица, која никада раније није била на сеоској фарми, својски се трудила да се у том смислу што више образује.

– Господе! – узвикнула је док ју је фармер водао по имању – каква необична крава без рогова!

– Госпођице – стрпљиво ће фармер – постоји више разлога због којих крава нема рогове. Неке се рађају без њих, некима рогови израсту касније, а некима их секу док су сасвим младе. Али, главни разлог што ова крава нема рогове је што је то коњ. ■

НЕ ДИРАЈ У КРОКОДИЛА!

Заиста свашта може да се деси човеку кад се сувише касно враћа кући. Управо то се догодило деветнаестогодишњем Берију Робертсону из аустралијског града Кернса. Враћајући се по мрклом мраку кући згазио је крокодила. Разјућена зверка зграбила је „невапитаног" за чизму. Младић је ипак имао среће: у близини је пролазио такси, шофер је чуо његово запомагање, истрчао је из кола и успео да му ишчупа ногу из гвоздене чељусти. Јаке каубојске чизме спасле су Берију ногу од зуба грабљивог гмизавца.

Кернс лежи у области у којој влада тропска клима, налази се на северној обали државе Квинсленд, а после јаких киша крокодили у градској канализацији нису никаква реткост. Реткост је то да нападају људе, чине то само ако их дираш. ■

Илустровао Зоран Јовановић

РОБОВИ ПО

ДУБОКО У ПРАШУМАМА БРАЗИЛА ХИЉАДЕ ОЧАЈНИКА ГОЛИМ РУКАМА ПРЕКОПАВА ЗЕМЉУ. ЗОВУ ИХ „МИЛИЈАРДЕРИ ОГОЉЕНЕ ПЛАНИНЕ"

Полунаг човек с теретом на леђима застао је за тренутак на врху лествица од бамбусове трске. Иза њега застрашујућа провалија. Ако му се догоди да падне, биће као да се стропоштао с тридесетог спрата неког облакодера. Док стоји ослоњен на једну ногу, од напора му подрхтава читаво тело.

Нога је ипак клизнула преко пречаге... Грч, а затим пар секунди мировања пуног неизвесности. Да ли је пронашао ослонац? Не, он губи равнотежу! Али се не предаје – уз последње атоме снаге баца се на ивицу провалије. На спасоносној заравни лежи неко време, а онда се диже и наставља даље.

Неколико минута касније понавља се иста сцена. Из дубине израња други човек – голих груди, замазан блатом и са уобичајеним товаром на раменима. Избезумљен од умора, страха и напетости. За њим још један... И тако до касно у ноћ. То нису робови ни робијаши. Или можда јесу, али по сопственом избору. У Бразилу их зову „милијардери Огољене планине" (Serra Pelada).

Дрвеће је на овом месту у прашуми, седам стотина километара далеко од најближе обале, посечено све до једног – тестерама или секирама, извађено будацима, ишчупано голим рукама. Ту око 25 хиљада људи, наоружаних неком лудом надом, копа, глође, односи земљу. Гута је. За само неколико месеци издубили су рупе дубоке и по осамдесет метара.

Ови људи нису само сањари. Напротив. Без икакве опреме из земље годишње извуку бар 70 процената бразилског злата. Другим речима, од укупно 40 тона 29 ископају „гаримпероси" својим рукама. Ако кренете у посету овим дивљим рудницима, може се догодити да видите више пушака и муниције него злата.

Одстраните жене!

Прича је нова. Почиње у јануару 1983. кад је један млади топограф угледао на самој површини земље грумење злата. Толико се изненадио да није био у стању да сачува тајну. Већ два дана касније више од хиљаду људи очајнички је прекопавало терен. За непун месец, читава област личила је на долину пакла.

На Огољеној планини је од првог дана све другачије. Тамо има толико злата да се, ипак, више копа него што се пуца. То је тренутно највећи рудник злата у свету. Чак и најуздржанији геолози процењују да у њој лежи бар четири хиљаде тона драгоценог али и проклетог метала. Многи су се већ вратили кућама, обезбеђени за читав живот.

Власти се у почетку нису посебно интересовале за овај случај. Федерална влада, међутим, није остала равнодушна. Прошле године је на лице места послала свог представника, мајора Курија, и двадесетак агената.

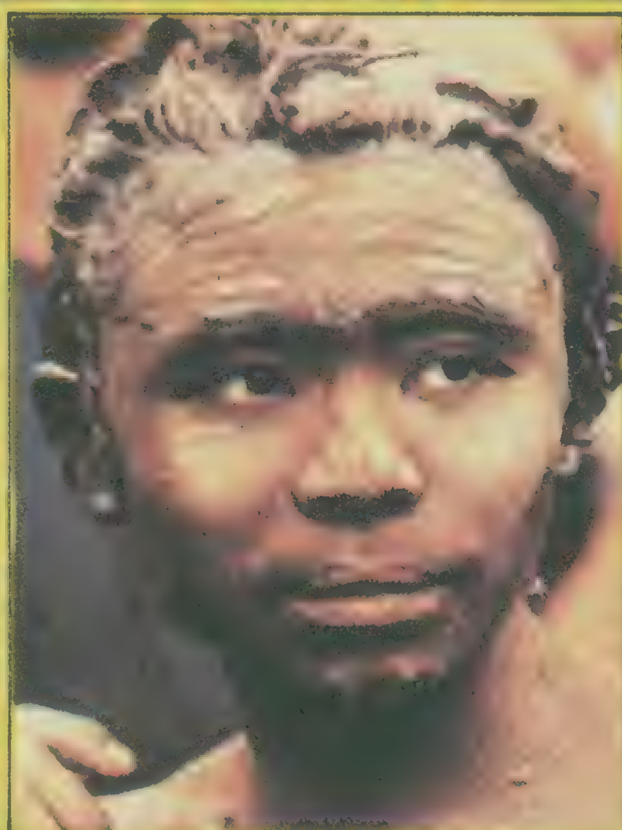

Несавладива глад за златом избија и из очију овог исцрпљеног копача. Свако од њих осећа да је богатство ту надохват руке

Изгледало је да ни то неће бити довољно за разговор са 25 хиљада фанатика спремних на све. Али, искусни мајор знао је како да обави посао.

– Дошли смо да вас заштитимо! – рекао је – Да вас ослободимо свих који вас угрожавају или пљачкају. Како? Откупићемо све што ископате и то по највишој цени!

Аплаузи...

– Заузврат тражим од вас три ствари – наставио је уз кратку паузу, да би показао како то нису само захтеви него и наређења. – Морате се одрећи алкохола и са овог места одстранити све жене. И, наравно, предаћете нам ваше оружје.

Сад – кућама!

Подигнута је национална застава. Пред ноге полицајаца бачене су пушке и остале пуцаљке. Постављени су звучници из којих се разлегла весела музика. Владини службеници издали су

СВОМ ИЗБОРУ

Брдо које су „гаримпероси" готово прогутали

Неко ископа по две тоне злата а неко – „ни оволико"!

преко две хиљаде дозвола, на одређено време. Свако је добио по четири квадратна метра земље. Али, то и није најважнија ствар. Питање је имате ли среће.

Неки Јапанац је на свом терену већ пронашао више од две тоне злата, док је Бразилац Хозе Суарес само у једном дану ископао око 250 килограма. Има и оних који су се вратили кућама празних руку – њих око пет хиљада. Неки ни то нису стигли. А већина је одлучила да по сваку цену остане ту где је.

Животни услови су им изузетно тешки. Немају ни једног лекара и непрекидно су у опасности да заврше под неким одроном. Плаћени носачи пењу се, с товаром земље која се испира, на висину од преко 80 метара – тридесетак пута дневно. Они млађи чак и сто пута!

Ових дана, хтео-не хтео, по наређењу из престонице Бразилије, мајор Курио мораће да отвори карте и каже:

– Дозволе смо вам издали уз услов да их можемо повући у свако доба. Стижу стручњаци, функционери и техничари. Рудник ћемо почети озбиљно да експлоатишемо. Ви сад можете кући!

Али, ни тада сви неће отићи. Геолози знају да оваквих налазишта у Бразилу има бар десетак. „Гаримпероси" ће само преселити на неко друго место. Уз благослов власти, јер су корисни зато што откривају нове резерве злата. Служе им помало као пси трагачи!

Диего Варагић

ХИТ

ПРИМЕРИ

YU РОК МИСИЈА

После Енглеске САД. Канаде. Немачке и Француске југословенски музичари укључили су се у снимање песме од које ће сав приход отићи у фонд за изгладнеле у Африци. Песму „За милион година" коју су направили Драган Илић (музика) и Младен Поповић (текст) снимили су музичари који су својевремено сачињавали групу Генерација 5 а отпевали (према слици) најпознатији домаћи певачи: Зоран Предин. Влада Дивјан. Аске. Дорис Драговић. Ања Рупел. Марина Перазић. Пеђа Јовановић. Слађана Милошевић. Масимо Савић. Жељко Бебек. Влатко Стефановски. Весна Врандечић Игор Поповић Срђан Шапер. Сеад Липовача Зорица Конца Ален Исламовић Здравко Чолић Љуба Нинковић. Оливер Мандић. Јура Стублић. Аки Рахимовски и Дејан Цукић

Песма са којом почиње акција нашла се на плочи која је у 150 000 примерака дистрибуирана преко листа Rock Реализацију су омогућили ТВ Београд ПГП РТБ и Штампарија Београд Током јуна биће приређен велики концерт а очекује се и објављивање пригодног албума

РЕКОРДИ

Н&О СУ БЕЗ ПРЕМЦА

У посебној анализи топ-листа за период 1980–85. показало се доста неочекиваних резултата. Ову анкету спровео је стручни савет синдиката америчких радио-станица и по њему су најуспешнији Дарил Хол и Џон Оутс. Чак је и Мајкл Џексон далеко иза њих. Затим следи Лајонел Ричи...

НЕОЧЕКИВАНО

„ГРОМ СА ИСТОКА"

Тако назван албум јапанске групе Лауднес (Loudness) изазвао је огромно интересовање и ван граница ове земље. За свега неколико месеци постао је најпродаванија плоча јапанског извођача на туђем тржишту. Преко 200.000 примерака продато је само у САД! Група Лауднес очекује да ће се ускоро допасти и европској публици.

СВЕ ПЛОЧЕ

ФОРИНЕР (FOREIGNER)

Records

Agent Pro

СВАКА СЛИКА ПРИЧА

ПОЛИЦИЈА НИЈЕ РАСТУРЕНА!

Све упорније и гласније, већ дуже се проносе приче о томе да група Полис престаје са радом, односно да Стинг, Енди и Стјуарт почињу самосталне каријере. Недавно је то и примљено као готова ствар када је Стинг у Њујорку представио своју концертну групу. Некако у исто време Стјуарт Копеланд је објавио своју плочу. Како је Енди све више заинтересован за фотографију и експериментисање у музици, то је била још једна потврда да су редови популарног трија уздрмани. Тачку је ставио Копеланд који је у интервјуу за лондонски радио оповргао све трачеве тврдећи да се ради о споразуму по коме би неколико година свако „терао своју фантазију". Крајем 1987. поново ће објавити нову студијску плочу

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ПОЛОВИ КУРИОЗИТЕТИ

Пол Макартни није најуспешнији Пол у музици у последње две године! Њега успешно замењује Пол Јанг. Пошто је са албумом „No Parlez" провео преко 90 недеља на топ-листама (само у Британији успео је у четири наврата да се врати на прво место!!!), сам себи је направио конкуренцију објављивањем плоче „The Secret Of Association". Да ствар буде занимљивија, нова плоча је достигла платинасти тираж за свега седам дана продаје!

ПРОЛАЗИ СЛАВА

БЛОНДИ

Блонди је највеће име музичке сцене с краја седамдесетих и почетка осамдесетих. Како су ненадано дошли, тако су и пропали. Зна се да стуб састава Крис Стеин и певачица Дебора Хари живе негде у Њујорку и да она покушава да направи самосталну каријеру. Недавно су заједно доспели у јавност пошто је објављено да је банка блокирала њихов рачун пошто месецима нису платили кирију.

КАКО БИТИ БОЉИ?

БРАЈАНОВ ПРИМЕР

Један од виђенијих рок музичара у последње време без сумње је Канађанин Брајан Адамс. Захваљујући низу добрих плоча и турнеја, а у последње време и канадској акцији за помоћ Етиопији, изборио је статус личности која се све више допада.

Ево његове приче. Брајан је био лош ученик, тачније проблематичног владања. Избачен је из три школе, у крају био познат и по спремности да се упусти у сваку кавгу па су га се многи клонили. Једном је повређен па је, опорављајући се, зажелео да свира гитару. Убрзо се толико залудео да је запоставио улицу и другове. Потпуно се посветио музици и убрзо су његове песме почели да снимају многи познати амерички и канадски певачи и групе. Почетком осамдесетих основао је пратећи састав и почео да свира „свуда где је могло да се постави појачало". Остаће забележен и његов рекорд из 1983. године када је одржао тачно 283 концерта. Захваљујући великој концертној активности, упознало га је доста публике и његов албум „Cuts Like A Knife" продат је у готово два милиона примерака. Зато није чудо што је овај врстан музичар, који је био „предјело" таквим асовима попут Кис, Форинер, Кинкс, Џерни, Полис, Тина Тарнер, временом прерастао многе којима је загревао публику. Последњом плочом „Reckless" уврстио се у сам врх. До сада је продао преко 2,5 милиона примерака.

Брајан Адамс је зимус основао канадски састав који наступа у корист гладних у Етиопији а његова песма „Сузе нису довољне" постала је хит. За ту прилику групу Поларна Светлост – сачињавали су многи Брајанови узори: Џони Мичел Бенд, Нил Јанг, Гордон Лајтфут, Мајк Рено...

ПРИПРЕМА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА **Rock**

ВАТРИЦА КОЈА СЕ НЕ ГАСИ

ПОКРЕТНИ ПРАЗНИК

ЛУЛЕ СУ СТАРЕ КОЛИКО И ЧОВЕЧАНСТВО. САМО. У ПОЧЕТКУ ТО УОПШТЕ НИСУ БИЛЕ ЛУЛЕ, А ЈОШ ЈЕ МАЊЕ У ЊИМА БИО ДУВАН

Луле-главе биле су у великој моди у 19. веку а прављене су од пене, у ствари једне врсте магнезијумовог силиката. Препознајете Бетовена?

Слава и част да је пронашао лулу не може припасти ниједном појединцу. Судећи по свему човечанство је димило од памтивека, сложно у свим крајевима света. С истим жаром чинили су то Бушмани у Калахарију, тајанствене Маје, Индијанци северни и јужни, Келти и Скити аустралијски домороци. А за све је, у почетку, био крив – нос. Јер идеја о пушењу мора бити да је везана с чулом мириса, веома развијеним код нашег прапретка. Тачније, чим је открио ватру, сматрају научници, човек је убрзо запазио и биљке које кад сагоревају шире дим пријатног мириса. Занимљиво, он не штипа за очи, а годи свим чулима. Што га не би удисао и кад не мора, поготову кад ово задовољство прати и осећај тајанствености од дима који се у колутима диже у ваздух. Ускоро се овом празнику за очи и нос почело да придаје и религијско значење, беспомоћни људски створ, збуњен силином природе, тражио је у диму одговоре од богова (и питијско пророчиште се пушило) или тако покушавало да их умилостиви.

Прве луле, дакле, уопште нису биле луле, а још мање је у њима био дуван.

Америчка измишљотина

У степама централне и западне Азије, а и у јужној Африци (заједничко им је то што у оба случаја нема дрвећа) домороци су вековима пушили на заиста

Порцуланска лула која подсећа на кутију за дуван. Сваки народ терао је своју моду: немачки сељаци пушили су дугачке с осликаном порцуланском куглом и камишом који се могао вадити, Турци од печене земље с дугачком дршком од трешњевог дрвета, Јапанци, с веома малом металном главом и тршчаном дршком.

Лула од порцулана с металним поклопцем романтична бечка школа. Иначе, луле се најчешће праве од печене земље, затим дрвета (крушковог), палисандра, а најквалитетније су оне од дивље трешње и корена вреса, ћилибара, слонове кости, рога...

Глава у облику пехара, с једне стране осликан је горди витез. Код многих лула камиш се одваја од ложишта што је веома практично при чишћењу.

Фино изрезбарене, у облику скулптура или осликане, луле су често права ремек-дела. Пример прецизног и мукотрпног посла у дрвету.

Једна од најчувенијих лула на свету. Направљена је од фајанса у Страфордширу, Енглеска, и ускоро постала чувена (18. век).

чудан начин. У земљи би направили малу купу, унутра палили ароматично биље, бушили штапићима отворе и лежећи потрбушке удисали дим који се извијао из отвора. Вероватно се у некој од тих глава, док је лежала у прашини, родила замисао да се од те исте земље обликује и осуши на сунцу кугла у коју ће после гурнути цевчицу од шупљег дрвета. Рођена је прва права лула на свету! У односу на колективно „земљано" пушење имала је неописиву предност – могао си да је носиш са собом и димиш кад се теби хоће. Ову „портабл" стварчицу убрзо су прогласили магичне светом јер „чува ватру", па је сасвим природно што се од ње нису одвајали најистакнутији појединци у народу: мудраци, старешине, ратници. Ко је имао лулу, имао је и углед.

Али какво је то пушење без дувана?

У 5. веку пре наше ере Грк Херодот, „отац историје", наводи Ските, монголски народ који је живео између Карпата и Дона, као прве пушаче у историји. Они су, пише историчар с доста гнева, бацали на ватру лишће конопље која има опојно дејство (канабис) и седећи около удисали дим све док не би „пијани" као Грци од вина почињали да играју и певају.

Староседеоци америчког континента пре но што су открили дуван удисали су такође дим од конопље, разних гљива, аниса и трава. Источни народи користили су за пријатно замагљивање у глави такође индијску конопљу, а касније и опијум. Зна се да су грчки и римски лекари саветовали својим пацијентима да за ублажавање кашља удишу лишће биљке подбел на нашем, а на латинском језику би се то рекло Tussilago farfara. (Узгред, ова биљка је и данас саставни део свих умирујућих сирупа, сигурно сте и сами пробали, рецимо, „тусибекс".)

Историја праве дуванске луле почиње на америчком континенту из доста једноставног разлога: и сама биљка дуван је [illegible]

Откривајући Америку, Колумбо је открио и пушење. Фернандез де Овиедо у својој „Историји Индије" (наравно, у заблуди је, у ствари мисли на „Западну Индију", односно Америку) описује церемонијално удисање дима кроз цевчицу које су први Европљани затекли на Антилима, упоредо с „обичним" пушењем умотаног дуванског листа, неке врсте працигаре. И Бернал Диаз, који се придружио Кортезу у походу на Мексико, није могао да не примети и опише лепо изрезбарене луле Маја, Астека и Толтека које су заправо више личиле на неку модерну скулптуру. Било како било, тек белцима се све то скупа свидело, и прибор за пушење и само димљење, тако да су већ први португалски и шпански морнари враћајући се у Стари свет, негде око 1533, понели са собом бар по неколико индијанских лула. Штета не и ону коју су поглавице пушиле у круг кад су закопане ратне секире, чувену „лулу мира" [illegible]

Јак покрет отпора

Зна се поуздано да је Французима лулу открио Жан Никот, амбасадор на португалском двору који је најпре послао прашак и [illegible] ки Катарини Медичи, да би 1560. донео у своју земљу и биљку која ће по њему добити своје ботаничко име. Увођење дуванске луле у Енглеској приписује се Ролфу Лејну, првом гувернеру Вирџиније, који је 1586. донео на поклон индијанску лулу сер Волтеру Ралију (данас његово име носи једна врста дувана) и радо подучавао радознале дворане како да је употребљавају.

Сан сваког колекционара: бакарна кинеска лула с водом захваљујући којој је дим увек „свеж и мирисан".

Стигавши срећно преко океана, лулу је чекао прави рат. Премда се већ у 17. веку веома одомаћила код такозваног „простијег" света, дуго јој нису дали ни да привири у отменији сталеж који је морао да се задовољи бурмутицама. Племићи су ушмркивали прах дуванског лишћа, кијали, и завидели својим слугама који су пуњели, као димњаци, на својим лулама. Радо би и они пушили, али како? У Енглеској је Хенрик VIII претио пушачима бичевањем, папа Урбан, такође VIII, грмео је из Рима упозоравајући да ће сваког лулаша искључити из редова цркве (обећање је заиста и испунио), Луј XIII потпуно забрањује употребу у Француској. И на Истоку је слична ситуација. Мурат IV издао је наредбу „да се има обесити свако ко пуши, било ког рода и порекла да је". Па ипак... Упркос свим забранама и опасностима, луле су се и даље димиле. Први који се усудио да на двору Луја XIV запали лулу био је Жан Барт, чувени морски разбојник (званично краљев пират и љубимац), а за њим су ускоро кренули они мање храбри и отменији.

Времена су се толико изменила да је један други краљ, Фридрих II Велики (1712–1786), основао чак „Академију лулаша". Био је то просвећен владар који је волео књижевност, науку, окупљао око себе писце и уметнике, али није зато назван Велики, већ због тога што је војнички ојачао Пруску успешно ратујући са свим суседима. Његови пријатељи и истомишљеници окупљали су се сваке вечери на двору водећи дуге разговоре за време којих ниједан на челу са његовим величанством није испуштао лулу из уста. Кажу да су разговори и договори на овим лулашким вечерима, у густим облацима дима, одиграли важну улогу у истори[illegible]

У време рестаурације Царства после француске револуције опет се на дневном реду нашло укидање луле, бар на јавним местима, али она се није дала. Пун процват доживела је у доба романтизма.

И на Истоку су луле изашле живе из својих љутих битака с властима. Тамо је рођена и најсложенија и најраскошнија лула света, тзв. наргиле. Дим из луле – на врху наргиле – пролази кроз цев дугачку 1–2 метра која је једним крајем уроњена у боцу с водом. На једну наргилу може истовремено да дими више пушача, од којих сваки има своју цев.

Све ове старе дивне луле данас се више не израђују и могу се видети једино по музејима или у скупим колекцијама. За сваку која је припадала Рудолфу Валентину, Едварду VII, Радјарду Киплингу, Сомерсету Мому или Гарију Куперу, спремни су да плате колико год се затражи.

Оно што нису могли ни цареви ни краљеви учинила је – индустрија. Кад су се у другој половини [illegible] века појавиле прве индустријске цигарете, нарочито су се прошириле за време кримског рата, задале су лули ударац од кога се никад није опоравила. Пушење цигарета показало се не само модерно већ и практично.

Па ипак и у наше време лула има своје ватрене присталице. Многи писци, сликари, [illegible] филозофи, режисери, архитекти, они који мисле (или мисле да мисле) слободоумније од своје околине, скидајући сакое и навлачећи џемпере, пуштајући браду и бркове, готово по правилу довршавали [illegible] су свој „имиџ" лулом у зубима. Од луле се не одвајају ни многи политичари, на пример, бивши председник италијанске Републике Сандро Пертини.

А ако неког од ових лулаша упитате зашто држи баш лулу, причаће вам сатима о томе какво је то све задовољство, не морају сваки час да пале и гасе цигарете, да је дуван мање штетан, да имају забаву чистећи је и пунећи, да их греје, светлуца у мраку, мирише им. Управо као и праисторијски људи и они као да носе покретну ватру.

В. Смиљанић

Лулашки прибор: три луле од пене и једна порцуланска. Испод дуванкесе видите украшену табакеру. Доле муштикле украшене златом и свилом, једна је од ебоновине, друга од слонове кости.

ПАРКИНГ

ЧЕСЛАВ ХРУШЧЕВСКИ

Између високих јела и храстова, на крају шуме, одмах поред ауто-пута, налазио се велики паркинг. Могао је да прими двеста аутомобила. Ту су своја луксузна кола остављали они који су се скелом превозили на другу обалу реке до ресторана са педесетак столова, познатог по јагњетини и наступима илузионисте. Свуда наоколо светлели су шарени лампиони.

– Страшно – рекао је доктор Гара са уздахом. – Нервира ме тај неукусни декор, као из лошег сна.

– А који су снови добри, а који лоши.

– Лоши сањају лоше снове.

– Ја сањам само добре иако сам лош – рекао сам и насмејао се.

– Ниси ти ни тако лош када си ме довео овде из оног врућег града!

Вечерали смо, а затим гледали илузионисту. У ствари, ја сам гледао, доктор је дремао, очигледно незаинтересован. Одједном се тргнуо и рекао:

– Опет тај исти, чудан сан: седим с тобом у крчми и дивим се илузионисти!

– Значи, то је био твој сан? Идемо, касно је.

Двеста белих „ланчија"

Вратили смо се на паркинг. Свих двеста аутомобила стајало је у осам редова, сви исти, сви бели.

– Ето, твој ауто се размножио – рекао је доктор.

Нисам схватио шта се десило. Када смо дошли, овде су били паркирани разни аутомобили, бели, црвени, жути, мали и велики. Не разумем се у аутомобиле, али сад сам лепо видео, сви су потпуно исти као мој.

„То је већ превише" помислио сам „да ли и ја ... као и доктор? ... истина је да сам доста попио.

Ишли смо између аутомобила тражећи мој. Кад сам видео да је сваки ауто другачији унутра, мало сам се смирио.

– Каква смешна случајност да су баш сви бели – рекао сам.

Двеста белих, истих возила?

– Па, сада су бели најмодернији!

– Али твоја „ланчија" је један од најскупљих!

– Можда су беле „ланчије" тренутни хит?!

– Глупости – нервирао се доктор.

Пришао нам је висок, црнопути чувар паркинга.

– Видим да не можете да нађете свој ауто.

– Како могу, кад су сви исти!

Дао сам чувару метални жетон.

– Ваш ауто је у трећем реду, тамо поред храста.

„Откуд је он одмах знао где стоји?" – упитао сам се. С неверицом сам се тамо упутио. Стварно, био је то мој ауто. Смирио сам се и сео за волан. Након неколико минута доктор ми је рекао:

– Сви они возе иза нас.

Скренуо сам са ауто-пута на бочни, шумски путељак. Познавао сам ту шуму. Често сам долазио овде на викенде. Беле „ланчије", једна за другом, полако су возиле иза нас. Тај несвакидашњи догађај чинио ми се забаван, ипак сад сам се мало уплашио.

– Кад стигнемо на пољану, до оног великог дрвета, отвори врата, ја ћу стати и обојица ћемо побећи. Шибље је овде толико густо да ниједан аутомобил не може поћи за нама.

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

Пажљиво сам погледао у ретровизор. За нама, истом брзином, возило је стотинак белих аутомобила. Додао сам гас, притиснуо педалу до краја, више нисам могао да тражим од моје машине. Колона белих „ланчија" возила је тачно истом брзином као и ми. Прикочио сам. И они су прикочили.

– Као вукови, видиш њихове светлеће очи? – драматизовао је доктор.

– Видим фарове. Скренућу на малу ливаду. Они ће сигурно продужити својим путем.

– Добро – сложио се доктор. – А шта ћеш са аутом?

– Ђаво нека га носи! Пази кочим! Испадај!

Кажу да љубав даје крила души, а страх ногама. Триста метара смо претрчали у олимпијском времену! Стали смо и гледали према пољани.

Сви су празни

Аутомобили су полако стизали на ливаду. Бели, лепи, обасјани светлом Месеца. Долазили су се са свих страна и опкољавали мој ауто.

– Немају возаче!

– Видео сам то још пре. Празни су у нашем, земаљском, схватању – рекао је доктор.

– Не разумем?

– Постоји и невидљива материја, ваљда си нешто чуо о томе?

– То су бајке!.

– Космичка материја је за тебе бајка? Сигурно ниси чуо ни за друге паралелне светове настањене бићима која су верне копије људи? Теорија каже да постоје милиони планета истих као Земља. Космички конструктори су закључили да су створили савршено дело које треба умножити у више примерака. И ми правимо репродукције истакнутих дела великих мајстора, зар не? Иначе на тим теренима, у тој шуми, извршено је много подземних нуклеарних експлозија. Можда су оне проузроковале промене, оставиле неке последице, ослободиле неке непознате снаге које су овде присутне и данас.

– Шта ти то све причаш? – прекинуо сам га.

– Паралелни светови постоје у вишедимензионалном простору. Они се могу приближавати и повезивати. Тамо на паркингу је дошло до космичког преклапања и твој ауто смо видели у двеста копија.

– А зашто нисмо видели себе у двеста примерака?

– Та твоја хипотеза није логична. Идем на ливаду да видим изблиза шта се тамо догађа.

– И ја ћу с тобом!

Пришли смо првом ауту. Унутра није било никога. Доктор је отворио врата полако, пажљиво ушао унутра и... нестао је.

Укочио сам се од страха. Нисам знао шта да радим. Најближи хотел био је удаљен пет километара.

– Како је лепо унутра – зачуо сам докторов глас. – Шта чекаш? Улази!

Механички сам отворио задња врата и сео на седиште.

– Затвори та врата – чуо сам опет његов глас.

Један човек – једна планета

Извршио сам наређење и у том моменту угледао доктора и жену за воланом. Био је дан, сунце је обасјало диван непознати крајолик. Са обе стране пута цветале су руже. Ауто је јурио великом брзином. Жена за воланом је ћутала.

– Овде је врло лепо – рекао сам први. – Само, објасните нам како смо ту доспели?

– Налазите се на једној од наших планета. Страх и несигурност коју осећате говори о недовршености ваших чула. Не плашите се. Овде сваки човек има своју планету. У нашој Галактици свако разумно биће, зависно од својих интересовања и свог талента, има максималне услове за развој. А могућности сваког разумног бића су огромне, неки сматрају да су неограничене.

– Али, зар се сви ти људи на својим планетама не осећају усамљени? – упитао сам. – Сами, у празним кућама с машинама...

– То је ваше схватање јер на Земљи још живите стиснути, сви заједно, неколико милијарди на једној тесној планети... И ми смо некада тако живели. За нас су планете наше куће, пуне књига, лабораторија, атељеа, луксуза... Стално се посећујемо, сарађујемо, разговарамо, забављамо, оснивамо породице... Резултате рада користимо сви. То је наш колективни разум, заједничка мудрост. Једног дана ћемо доспети до апсолутног савршенства, до коначне истине.

– И шта ће бити тада?

– Достићи ћемо то што се зове Бог.

– Никад нисам пожелео да достигнем Бога. Довољан ми је мој добар, топли дом на Земљи – изјавио је доктор.

– Нисте ме разумели, нисам говорила о ономе што ви на Земљи зовете Богом. Говорила сам о савршенству биолошког, разумног бића – смејала се жена.

– А ово је ваша планета?

– Не, припада једној младој, дивној девојци. Ево је, управо долази.

Прво сам спазио црвену мараму и тегет сукњу, затим дугачке, дивне ноге и на крају лепо лице са огромним плавим очима. Девојка је носила повећу корпу пуну зрелог грожђа.

– Како си Алер? Можеш ли ме повести до космодрома Сиукс? – упитала је девојка.

– Врло радо. Стави грожђе у пртљажник.

– Носим га мом дечку. Не воли друго воће, каже да је грожђе најлепше – додала је са осмехом.

– Тражиш разлог да га видиш? То је лепо, твоје присуство даје му снагу за рад. Ено су торњеви Сиукса.

Жена је отворила врата и поздравила девојку.

– Иде у посету свом изабранику – објаснила је жена. – Он је млад и перспективан инжењер. На његовој планети се налази радионица телескопа који служе за откривање сигнала у Космосу. Његови радио-телескопи користе се за хватање сигнала далеких, још непознатих цивилизација које још нису стигле до нас.

Опет смо се возили у тишини. Свако са својим мислима.

– У ствари, где нас возите? – упитао сам најзад.

– Човек изузетне мудрости жели да вас види.

Изузетно паметно дете

Зграда у коју смо ушли личила је на огромну библиотеку.

Жена нас је оставила у великој сали.

Директан контакт није могућ, јер доктор кија и кашље – објасни жена.

Велики екран на зиду је блеснуо. Појавиле су се велике плаве очи и зачули смо мекан глас.

– Значи становници Земље тако изгледају. Као ми пре више милиона година. Наши праочеви су били исти! Чуо сам да напредујете, испитујете. Схватили сте да постоји још неко осим вас. Покушаћемо да вам помогнемо!

Појавило се цело лице, насмешило се и нестало.

– То је било готово дете, неки врло млад човек – прошапутао сам.

– И код вас на Земљи има изузетно паметне деце!

Илузиониста је завршио последњу тачку. Изашли смо из ресторана. Месец је осветљавао паркинг. Мој бели ауто стајао је на свом месту у трећем реду, поред великог храста. Доктор је гледао на све стране.

– Некога тражиш? – упитао сам.

– Ону жену.

– И ти знаш? Нестала је!

– Изузетно ми се допала, неки космички интелект!

– Знала је кад треба нестати! Зашто је изабрала баш нас?

– Рекла је да више људи доживљава таква путовања, али они то никоме не кажу.

– Тако је рекла? Зашто ћуте?

– Нико им не би поверовао.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

1 2 3

АУТОР ВЕ-МАК · ПРЕВАРЕ, СМИЦАЛИЦЕ · РУСКИ ПЕСНИК, МИХАИЛ, СЛИКА 1 · УСХИЋЕЊЕ · „ТОНА" · ГРАД У САД · МЕСТО КОД ПАЗИНА · ГРАД У СРБИЈИ · ДРУГИ · УЧИНИТИ УБУДНИМ · РУСКИ ПЕСНИК, СЕРГЕЈ, СЛИКА 2 · ИМАТИ ДРХТАВИЦУ, ТРЕСТИ СЕ · СМИРЕНО, ПОМИРЉИВО · ОГЛАШАВАТИ СЕ ЈЕКОМ · НОВИНСКИ ПАПИР · ДОМАЋЕ ГОВЕЧЕ · „РАДИЈУС" · ЈУДЕЈСКИ ЦАР · АЛЕОПАТ · ЗНАК ЗА МАНГАН · УЗВИК · БУРМАНСКИ ПОЛИТИЧАР · ДРЖАВА (ФР) · КАНАП · ОМЕР (ПАША) ЛАТАС · ВОЗНИ КИ ИЗВЕШТАЈ · ОПАК РЂАВ (МН) · ГРАД У БОСНИ · „ЛИТРА" · ДЕЛО ИВЕ ЋИПИКА · ЕНГЛ. ГЛУМАЦ РОНАЛД · КОТАРИЦЕ · ЕЛЕКТРОНВОЛТ · НАДУШАК · „ПИКО" · НАШ ПЕСНИК ЖУПАНЧИЧ · ПРВО СЛОВО · РУСКИ ПЕСНИК, СЛИКА 3 · ПРЕДМЕТИ · ПРИМЕР (СКР) · РАСТЕЊЕ · ЗАДАН, ЧЕМЕРАН · ПОКАЗАТИ ПУТ · ШВАЈЦАРСКИ КОМПОЗИТОР, ОТМАР · „СВЕТОЗАРЕВО" · ЧЕШКА АФИРМАЦИЈА · ДРЕВНИ ФЕНИЧАНСКИ ГРАД · ЗНАК ЗА КИЛО · ДВОРУКЕ У ПРЕГИБУ · М.Е. · ПОПИСИ ИМЕНА, ИМЕНОСЛОВИ · СЛЕПИ МИШ ЉИЉАК

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Пући се као ћурак.

ДВЕ ЉУБАВИ
ВИЛИЈАМА ХЕРШЕЛА

ЗВЕЗДАНА МУЗИКА

Илустровала: Бранка Мишић

Славни енглески астроном Вилијам Хершел ушао је у историју као човек који је први открио Уран. Мање се, међутим, зна да је он по професији био – музичар! Хершел, чије је право име Фридрих, рођен је 1738. у немачком граду Хановеру и прве часове музике вероватно је добио од свог старијег брата који је био оргуљаш у цркви. Кад се породица преселила у Лондон, Хершел је постао музичар у краљевској гарди.

Први пут је имао прилике да погледа кроз објектив телескопа кад му је било седамнаест година. Утисак је био толико јак да је истог часа одлучио да живот посвети астрономији. Како није имао новца да купи телескоп, био је принуђен да га сам направи. Али, пре тога је требало да из основа проучи оптику, математику и стекне још многа практична знања. Посао музичара потпуно је напусито 1766. године и почео рад на свом првом телескопу. За живот је зарађивао дајући часове музике. Тек после 19 година упорног рада будући астроном успео је да направи свој први телескоп с објективом од бронзе. За следећих 15 година избрусиће око 400 сличних окулара и захваљујући новцу који је добио од њихове продаје моћи ће да усаврши своје телескопе.

Тринаестог марта 1781. године Хершел је помоћу свог телескопа у сазвежђу Близанци пронашао непознати светлећи објекат и закључио да то не може бити звезда већ или је комета или планета. Отприлике годину дана касније астрономи, они професионални, међу којима је био главни Лаплас, потврдили су да је то нова, седма планета Сунчевог система. Хершел је постао славан и сада је коначно могао потпуно да напусти посао оргуљаша. Добио је племићку титулу, најбоље телескопе тог времена, више није имао новчаних брига.

Хершел је после открића Урана проживео још четрдесет година, открио Уранове месеце Титан и Оберон, Сатурнове – Мимас и Енцеладус, али музику није занемарио. Кад су га 1802. године позвали у госте француски астрономи, у току две недеље колико је боравио у Паризу, имао је многе сусрете, између осталог и са Наполеоном. Па ипак, сер Фридрих Вилијам Хершел нашао је времена да посети Богородичину цркву у Паризу и приреди концерт на оргуљама. Присутни су, забележено је у успоменама оргуљаша ове цркве, остали „више него задивљени".

В. М. С.

31. 5. 1985

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ШТА ЈЕ, КИКО? ИЗГЛЕДАШ КАО ДА СУ ТИ ПОТОНУЛЕ СВЕ ЛАЂЕ!

СВЕГА МИ ЈЕ ДОСТА! ЈА ЈЕСАМ НАЈМЛАЂИ, АЛИ НЕ И НАЈГОРИ!
?

СТАЛНО МИ ГОВОРИТЕ: УРАДИ ОВО!
НЕМОЈ ДА УРАДИШ ОНО...
?
© 1985 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

... АЛИ МИ НИКАДА НЕ КАЖЕТЕ НЕМОЈ ДА ЗАБОРАВИШ ДА СЕ ОШИШАШ!
!

'ОЋУ ДА СЕ ШИШАМ К'О И ОСТАЛА ДЕЦА!
?

ВАЖИ, 'АЈДЕМО!
?

КАКВА СРЕЋА ШТО ЈЕ ПРЕКО ПУТА РАДЊА ЗА ПРОДАЈУ ПЕРИКА!
?
BUD SAGENDORF

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

КАЈГАНА СВЕТОГ ПЕТРА

Занима ме како је настала изрека „Кошта га као светог Петра кајгана"?

ШИНЋА НЕГОВАН
Ивана Милутиновића 15
19000 Зајечар

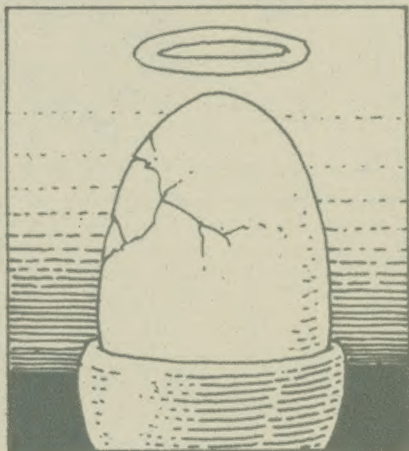

Једна од прича о светом Петру приповеда да је путујући са Исусом Христом једне вечери затражио конак код неког сиромаха. Овај их не понудивши вечером смести у исти кревет. Дуго се светац превртао по кревету и не могавши никако да заспи од глади, устане и кришом направи кајгану. Домаћин љут због тога, сачека да незнани гост легне а онда дограби прут и добро га испраши. Не смевши ни да зуцне, Петар прегрми батине и одлучи да легне поред зида за случај да домаћину падне на памет да поново употреби штап. Овај се заиста прилично распомамио па пошто у мраку није могао баш да разазна који је од двојице гостију појео кајгану, одлучи да поново устане и овог пута удари по госту који је увече легао крај зида. Тако свети Петар и по други пут доби батине и прилично скупо плати поједену кајгану.

ЈОШ О ЦАРСКОМ ИЗВОЉЕВАЊУ

У броју 1732 од 8. марта ове године писали сте о царским извољевањима краља Фридриха II. Чланак је врло занимљив и навео ме је на идеју да вам испричам једну анегдоту у овом краљу. На Фридриховом двору живео је и Јоахим Кванц, краљев учитељ флауте, човек кога нико није могао да наљути или увреди. Укратко, био је врло равнодушан. Да би се уверио у то, краљ је пре једног концерта кришом узео музичареве ноте и на првој страници крупним словима написао „Кванц је један магарац" и још крупније се потписао „Фридрих II". Кад је дошло време за почетак концерта, Кванц је сео за свој пулт, отворио ноте, прочитао шта пише и без икаквог коментра почео да свира. На то га је краљ прекинуо питањем: „Зар нисте прочитали"? „Јесам", одговорио је Кванц. „И то вам ништа не смета"? интересовао се краљ. „Не", гласио је одговор. „Онда прочитајте гласно пред свим"!, наредио је Фридрих. Пред многобројним званицама Кванц је гласно и мирно прочитао: „Кванц је један

магарац Фридрих други". Тако је краљ сам насамарен.

НЕНАД ЈЕЛЕСИЈЕВИЋ,
М. Тита 66/33
32300 Горњи Милановац

КУПИТЕ КАРТУ ЗА МЕСЕЦ

Амерички космонаут Нил Амстронг био је први човек који је 1969. године крочио на месечеву површину... Чула сам да у Сједињеним Америчким Државама постоји туристичка агенција која прима пријаве обичних људи за лет на Месец? Да ли је то тачно?

ДАНИЈЕЛА МАРИЋ,
Јурија Гагарина 125
11000 Београд

Тачно је. Џорџ Хатл, директор једне америчке туристичке компаније, готово пуних двадесет година обилази свет тражећи туристе за пут на Месец. Почетком ове године боравио је у Јапану.

Хатл је отворио листу комерцијалних путника на Месец 1967. године. Већ прве године добио је пријаве шездесетак људи. Предузимљиви менаџер је тада најавио први туристички лет на највећи земљин сателит за 1983. годину. Када је тај рок истекао одложио је путовање за крај ове године. Дани пролазе и, изгледа да ни он сам не верује у овај рок. Ипак, једном је признао, да је његов животни циљ да уђе у Гинисову књигу рекорда као први туристички агент који је продао карту за пут на Месец.

КРВОПИЈА С ТЕСТЕРОМ

Мој друг и ја често се препиремо да ли комарац има зубе или нема. Он тврди да има, јер како би другачије уједао, док ја мислим другачије.

ГОРДАНА ЦВЕТКОВИЋ
Алеја ЈНА 24
78000 Бања Лука

Комарац и његова женка су заиста необичан пар: он је миролубив и прави вегетаријанац, јер се храни искључиво биљним соковима. Али, зато је она права крвопија, у дословном значењу те речи, вампир, спој Лукреције Борџије и Дракуле. Иако живи свега неколико дана и за то време једе највише два пута, крви јој никад није довољно. А природа је овог опасног преносиоца заразних болести опремила изузетним апаратом за сисање драгоцене течности из организма људи и животиња.

С јајима у телу, терана материнским нагоном, женка комарца брзо и непогрешиво проналази жртву да њеном крви нахрани будуће потомке. Ето због чега нас комарци, односно „комарице" тако немилосрдно уједају, и то без зуба. Наиме, оне поседују изврсну сисаљку кроз коју крв несметано пролази јер се при убоду лучи и нарочита течност која спречава згрушавање. Управо та течност изазива свраб на месту убода. Застрашујући изглед ове сисаљке види се тек под лупом или микроскопом: њен врх личи на тестеру и опремљен је са оно 22 оштра „зуба" који једноставно цепају нашу кожу. Дакле, комарац нас не уједа, већ боде.

ЖЕЛЕЗНИЦА ЈЕ СКУПА И КАО МАРКА

Да ли је код нас икад издата марка која није уобичајеног четвртастог облика? Интересује ме и која је наша најскупља марка?

ПЕТАР СТАНИЋ,
36210 Врњачка Бања

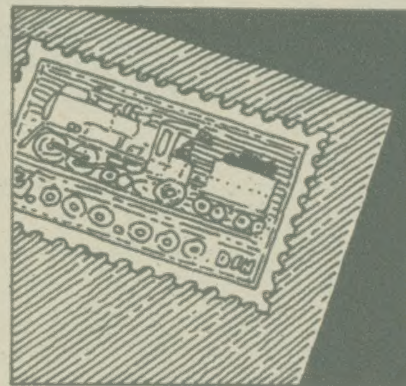

Све наше марке су четвртасте једино су им величине различите. Најскупља марка је у блоку железнице и њена вредност према најновијим ценама је преко 30.000 динара. Нешто јефтинија је марка у блоку есперанта: она од 300 динара издата 1952. године сада вреди око 30.000.

УМРО ЈЕ МОЖДА НАЈСТАРИЈИ ЈУГОСЛОВЕН

Прошле године ја сам вам јавио да у селу Пружањ код Новог Пазара живи стодвадесетдвогодишњи Авдо Реџовић, можда најстарији становник Југославије. Моја вест послужила је новинару Забавника да о деди Авди напише репортажу. Међутим, сад вам јављам да је деда Авдо, на жалост, недавно умро и да је сад неко други најстарији Југословен.

Иначе, ја сам ученик другог разреда усмереног образовања, имам

седамнаест година, бавим се фотографијом и волим путовања.

Да ли да вам шаљем занимљиве вести и приче из мог завичаја?

ШЕФКИЈА РАЏОВИЋ
Цетињска 88
36300 НОВИ ПАЗАР

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Олга Борчански, Димитрија Сабова 21, 21205 Сремски Карловци – има 15 година и жели да се дописује са вршњацима.

Лејла Касумачић, Моше Пијаде 62, 88000 Мостар – има 13 година, воли музику и спорт.

Ксенија Перковић, Пут винарије 6/2, 57300 Бенковац – има 11 година, сакупља беџеве и значке, воли забавну музику и брејк-денс.

Милена Обућина, Х. Ковачића 6б, 31210 Пожега – има 15 година, воли музику и спорт.

Наташа Кулић, Пењикова 14б, 71000 Сарајево – има 14 година, сакупља слике и постере, воли музику и дописивање.

Зоран Филе, Западни вин. 106/ц, 24000 Суботица – има 18 година, воли спорт и музику, сакупља постере.

Јелена Васиљевић, Булевар револуције 17, 11000 Београд – има 16 година, воли све што воле млади и радо би се дописивала са младима широм Југославије.

Оливера Симић, Тараса Шевченка 22, 78101 Бањалука – има 12 година, сакупља слике и постере.

Мирослава Метзгер, В. Б. Кидрича 50, 54000 Осијек – има 12 година, сакупља значке, салвете, марке, разгледнице и постере; воли музику.

КРАТАК БЛИСТАВ ЖИВОТ

Читао сам да је сликар Рафаел умро млад. Колико је стварно година живео?

СЛАВОЉУБ МИЛЕНКОВИЋ
Нишка 3
16000 ЛЕСКОВАЦ

Уз Леонарда да Винчија и Микеланђела, Рафаело се сматра за трећег великог представника уметности такозване италијанске високе ренесансе. Сликар је био и Рафаелов отац, по коме уметник добија своје право име – Рафаело Санти. Живео је од 1483. до 1520. и умро у тридесет и седмој години. Остало је забележено да је још за живота Рафаело достигао дотад невиђену славу и почасти.

ЗАБЛУДА О ЗЛОЧИНЦУ

Чула сам да се злочинац увек враћа на место злочина. Зашто?

ДАНИЈЕЛА МИЦИЋ,
Булевар Револуције 36
11000 Београд

Тврђење да се злочинац увек враћа на место злочина није тачно. То се додуше понекад догађа (зато се и помиње у стручној литератури) а сматра се правилом захваљујући пре свега књижевности, филму и телевизији. Наиме, враћање на место злочина је прилично омиљени мотив који се често јавља. Последица је прилично раширено веровање о тајанственим силама које напросто вуку злочинца тамо где је почињио злочин. Истина је да они то заправо ретко чине.

МОЖДА ЋЕМО ЖИВЕТИ ПОД ВОДОМ?

Чуди ме да наука која је направила рекордан напредак не може да пронађе начин да човек живи и под водом.

АРСЕН ИЛИЋ,
Маршала Тита 11
36000 Краљево

За сада, човек може да издржи под водом неколико секунди. Жели ли да остане дуже, неопходна му је целокупна опрема, посебно боца с кисеоником. Али, почетком 21. века можда ћемо живети под водом без проблема, баш као и рибе и остала морска створења. По речима др Волтера Роба, са института у Скотији у америчкој држави Њујорк, идеја је сасвим остварива. Наиме, он већ увелико ради на изради вештачких шкрга од пластике које ће човеку омогућити да остане под водом колико жели. Др Роб не открива детаље свог пројекта али тврди да ће до краја века „људске шкрге" бити употребљиве.

Истовремено кад и у Америци и у СССР-у раде на овој идеји. Научник Александар Чернов дао је кратку изјаву листу „Правда":

– Верујем да није далеко време кад ће људи моћи да живе под водом. Градиће градове много лакше него на копну. Неће кубурити с пренасељеношћу јер морска пространства заузимају 70 посто Земљине површине.

НЕКАД СУ И ВАНДАЛИ БИЛИ МАЛИ

„Ваши поступци су вандалски!", каже нам комшија кад у његову башту пређе наша лопта. „То је вандализам!", виче он док чекамо да ли ће да нам врати лопту. Затим се уплашени враћамо на наше игралиште и питамо се шта је то вандализам.

ЗОРАН СИМИЋ
Дунавска 6
25260 Апатин

Почетком наше ере обале Балтика населили су Вандали, источногерманско племе из Скандинавије које у другом веку допире до Дунава. Преко Шпаније иселили су се у петом веку до северне Африке, где су 439. године основали ранофеудалну државу под краљем Гензериком коју је уништио византијски цар Јустинијан око 533. године.

За четрнаест дана 455. године Вандали су немилосрдно разорили и опљачкали Рим, уништивши притом многе уметничке споменике. По овом ратничком племену свако рушење и разарање названо је вандалско. Верујемо да дечаци чија лопта падне у суседно двориште ни по чему не личе на Вандале, као ни њихов комшија.

Ипак, најважније је да се лопта врати и игра настави.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови Савета из редакције: Влада Булатовић Виб, Вера Смиљанић, Диего Варагић, Мирјана Маринковић, Душан Глушац и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваједић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Петрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 60,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 663,00 динара, полугодишња 1.326,00 динара, годишња 2.652,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 1.326,00 динара, полугодишња 2.652,00 динара, годишња 5.304,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$ 2[illegible].–
СР НЕМАЧКА	ДМ [illegible].–
ШВЕДСКА	Шкр. 1[illegible].–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 19[illegible].–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 5[illegible].–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

WALT DISNEY
МИКИ

Ваши љубимци
ПОСТЕ-ЉА ЗА ПСЕ
ОХ, КАКАВ ДИВАН КРЕВЕТИЋ!

ПРАВА СТВАР ЗА ПЛУ-ТОНОВ РОЂЕНДАН!

ОВО ЈЕ К'О ПОРУЧЕНО ЗА ПЛУ-ТОНА!
Ваши љубимци
ПОСТЕЉА ЗА ПСЕ

А КАД ДОБИЈЕ **СВОЈ** КРЕВЕТ, ВИШЕ НЕЋЕ ДОЛАЗИТИ У МОЈ!

ТРЕБАЛО ЈЕ ОВО ДА УРА-ДИМ МНОГО РАНИЈЕ!

СЛАДАК ЈЕ! ЈАСНО ЈЕ ДА УЖИВА У СВОМ НОВОМ КРЕВЕТУ!
З
ПЛУТОН

АААА! КОНАЧНО ЋУ И ЈА МОЋИ ДА СЕ ЛЕПО ИСПРУЖИМ И НАСПАВАМ!

З
2-17